

2023

Programmabegroting

INHOUDSOPGAVE PROGRAMMABEGROTING 2023

Blz.

BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

Aanbieding	1
Financiële Beschouwingen	5

BEGROTING

Beleidsbegroting

A. Programmaplan	
Leeswijzer	13
Kaders	15
<i>a. Programma's</i>	
1. Participatie	17
2. Ontplooiing	31
3. Leefbaarheid	38
4. Dienstverlening	46
<i>b. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien</i>	52
<i>c. Overzicht van de kosten van overhead</i>	56
B. Paragrafen	
1. Lokale heffingen	59
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	67
3. Onderhoud kapitaalgoederen	76
4. Financiering	79
5. Bedrijfsvoering	83
6. Verbonden partijen	86
7. Grondbeleid	93

Financiële Begroting

A. Overzicht van baten en lasten	95
B. Uiteenzetting financiële positie	101
C. Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	109

Meerjarenraming	111
------------------------	------------

Bijlagen

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2023	127
Overzicht subsidies	128

**BEGROTING
IN
HOOFDLIJNEN**

AANBIEDING

Aan de raad,

Programmabegroting 2023

Wij bieden u hierbij de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 aan. De begroting is opgesteld op basis van bestaand beleid en de door u bij de Voorjaarsnota 2022 vastgestelde uitgangspunten. In het hoofdstuk Kaderstelling bij de Voorjaarsnota 2022 zijn geen nieuwe beleidswensen opgenomen. De ramingen van de uitkeringen gemeentefonds zijn gebaseerd op de Meicirculaire 2022.

Begrotingspositie

Ten opzichte van het meerjarenperspectief in de Voorjaarsnota 2022 hebben de begrotingsaldi zich grotendeels positief ontwikkeld. De begroting 2023 heeft een voordelig saldo van afgerond € 3.099.000,00. De saldi in de meerjarenraming muteren voordelig van € 5.456.000,00 in 2024, € 7.250.000,00 in 2025 en nadelig van € 53.000,00 in 2026.

Voor een juiste beoordeling van de meerjarige begrotingspositie moet gelet worden op het structurele evenwicht in de meerjarenraming. De incidentele baten en lasten worden daarvoor buiten beschouwing gelaten. Het structurele saldo in 2026 bedraagt € 53.000,00 negatief (zie Financiële beschouwingen).

Saldi begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 en Voorjaarsnota 2022

(bedragen x € 1.000,00)

	2023	2024	2025	2026
Saldi Voorjaarsnota 2022	-2.219	-1.057	-87	-89
Saldi Programmabegroting 2023	3.099	5.456	7.250	-53
Verschil	5.318	6.513	7.337	36

Een analyse van de verschillen van het resultaat van de begroting en de meerjarenraming met de saldi van de Voorjaarsnota 2022 is opgenomen bij de financiële beschouwingen.

Nota perspectief en financieel herstel

De begroting 2023 is een beleidsarme begroting. Dat wil zeggen dat er geen nieuwe beleidswensen zijn verwerkt.

In de periode (2021) dat onze gemeente onder preventief begrotingstoezicht viel (2021) is een verplicht onderzoek (Berenschot) uitgevoerd naar mogelijke verlaging van uitgaven en/of verhoging van inkomsten. Het onderzoek diende als basis voor het opstellen van een herstelplan waarin maatregelen zijn benoemd die bijdragen aan het realiseren van positieve begrotingsaldi. Inmiddels valt onze gemeente niet meer onder preventief toezicht en is een herstelplan in dat kader niet meer noodzakelijk.

Voor de komende jaren is het belangrijk een gezonde en duurzame financiële basis te leggen voor het komende decennium. Om dit in beeld te brengen bieden wij u binnenkort de nota Perspectief en Financieel Herstel 2023-2033 aan.

In de nota zijn komende verplichte beleidsontwikkelingen en de uitwerking van septembercirculaire 2022 in relatie gebracht met het financiële perspectief zoals dit is geschetst in de begroting 2023. Op grond van het nieuwe financiële perspectief stellen wij in de nota maatregelen voor, gericht op een financieel gezonde en duurzame gemeente. Met de nota willen we een basis leggen voor positieve begrotingsaldi en een robuuste reservepositie.

Indeling Programmabegroting 2023

De begroting bevat het deel Begroting in Hoofdlijnen met daarin de aanbieding, de financiële beschouwingen en het deel Begroting met daarin de beleidsbegroting, de financiële begroting, de meerjarenraming en de bijlagen.

De *financiële beschouwingen* geven een beeld van de begrotings- en financiële positie en het meerjarenperspectief.

In de *beleidsbegroting* zijn het programmaplan (de 4 programma's, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead) en 7 paragrafen opgenomen. In het programmaplan is een leeswijzer en een totaaloverzicht van de kaders opgenomen.

In de *financiële begroting* vindt u de overzichten van baten en lasten en van de financiële positie.

De *meerjarenraming* geeft inzicht in het verloop van de programmabudgetten en begrotingsaldi van 2024 tot en met 2026 en de ontwikkelingen in de balansposities.

De volgende *bijlagen* zijn opgenomen:

- Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2023;
- Overzicht subsidies.

Behandeling

De behandeling van de begroting 2023 staat gepland voor de vergadering van 7 november 2022.

Besluitvorming

Het is uw bevoegdheid de begroting vast te stellen.

Wij stellen u voor deze ontwerpbegroting vast te stellen.

Eventueel door uw raad aangenomen amendementen worden beschouwd als de eerste wijziging van de begroting. Als zich dat voordoet wordt de eerste wijziging gelijktijdig met de primitieve begroting vastgesteld.

Met de vaststelling van de programmabegroting geeft u ons opdracht de programma's uit te voeren en machtigt u ons om te beschikken over de aan de programma's gekoppelde budgetten. Tevens stelt u dan de kredieten beschikbaar voor investeringen.

Zodra de begroting is vastgesteld zenden wij een exemplaar aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Dit moet vóór 15 november a.s. gebeuren.

Stadskanaal, 4 oktober 2022.

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer K. Sloots
burgemeester

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Stadskanaal op 7 november 2022.

de heer K. Willems
raadsgriffier

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Begrotingspositie

Samenvatting begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

	Programma	Begroting 2023	Meerjarenraming		
			2024	2025	2026
1	Participatie	-63.074.570	-62.607.980	-61.846.008	-60.994.008
2	Ontplooiing	-8.406.009	-8.640.964	-8.446.264	-8.436.564
3	Leefbaarheid	-11.177.445	-10.832.240	-10.863.450	-10.864.530
4	Dienstverlening	-6.059.240	-6.046.580	-5.965.895	-6.003.630
	Saldo van baten en lasten programma's	-88.717.264	-88.127.764	-87.121.617	-86.298.732
	Algemene dekkingsmiddelen	101.762.603	103.496.500	104.349.437	96.211.972
	Overhead	-10.845.378	-10.835.128	-10.779.578	-10.779.578
	Totaal saldo van baten en lasten	2.199.961	4.533.608	6.448.242	-866.338
	Mutaties reserves				
1	Participatie	106.370	118.647	103.657	103.657
2	Ontplooiing	501.507	501.507	501.507	501.507
3	Leefbaarheid	403.390	403.390	403.390	403.390
4	Dienstverlening	117.730	117.730		
	Algemene dekkingsmiddelen	-243.295	-231.840	-220.030	-208.268
	Overhead	13.127	13.127	13.127	13.127
	Totaal mutaties reserves	898.829	922.561	801.651	813.413
	Resultaat	3.098.790	5.456.169	7.249.893	-52.925

Toelichting resultaat

De begroting 2023 vertoont een voordelig saldo van afgerond € 3.099.000,00. De meerjarenraming vertoont in 2026 een nadelig saldo van afgerond € 53.000,00.

Om onder repressief provinciaal toezicht te blijven dient de begroting of de meerjarenraming 'structureel' in evenwicht te zijn. Hierbij is het uitgangspunt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door de structurele baten. Het is niet toegestaan om ieder jaar opnieuw een begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf structureel in evenwicht is.

Voor een juist beeld moeten de saldi van de begroting worden gecorrigeerd met de saldi van de incidentele baten en lasten. Het saldo van de incidentele baten en lasten is in 2023 € 155.000,00 nadelig en in 2026 nihil. Het saldo van de structurele baten en lasten van de begroting 2023 is dan € 3.254.000,00 voordelig en van de meerjarenraming in 2026 € 53.000,00 nadelig. De meerjarenraming is in 2026 structureel niet sluitend.

(bedragen x € 1.000,00)

	2023	2024	2025	2026
Saldi Programmabegroting	3.099	5.456	7.250	-53
Saldi incidentele baten en lasten	-155	-200	0	0
Saldi structurele baten en lasten	3.254	5.656	7.250	-53

De geraamde stand per 31 december 2023 van de Algemene reserve is € 8,0 miljoen en van de reserve Verkoop aandelen Essent is afgerond € 5,8 miljoen.

Analyse resultaat ten opzichte van de Voorjaarsnota 2022

In de Voorjaarsnota 2022 zijn de saldi van de begroting bijgesteld naar een geraamd tekort van € 2.219.000,00 voor het jaar 2023 en een tekort van € 89.000,00 voor het jaar 2026. Ten opzichte van deze ramingen hebben de begrotingssaldi voor de periode 2023-2026 zich positief ontwikkeld. In 2023 is het saldo € 5.318.000,00 voordeliger dan verwacht, in 2026 is dit € 36.000,00.

(bedragen x € 1.000,00)

	2023	t/m 2026
Saldi Programmabegroting 2023	3.099	-53
Saldi Voorjaarsnota 2022	-2.219	-89
Vershil	5.318	36

Het verschil tot en met 2026 is geanalyseerd, de mutaties in taakvelden zijn op hoofdlijnen toegelicht. Een nadere specificatie is opgenomen bij de programma's.

Mutaties in taakvelden

- De zorgkosten huishoudelijke hulp zijn gestegen met € 615.000,00, € 385.000,00 N
voornamelijk door compensatie cao-stijging 2023. Door de afbouw van de Algemene voorziening Schoonmaak (AVS) is een voordeel van € 230.000,00 ontstaan. Per saldo bedraagt het nadeel € 385.000,00.
- De zorgkosten begeleiding dalen met € 386.000,00. De raming van de kosten van PGB's is € 100.000,00 lager. Hiertegenover staat een stijging van de kosten voor contractmanagement van € 67.000,00. Per saldo is er op begeleiding een voordeel van € 419.000,00. € 419.000,00 V
- De geraamde lasten van jeugdhulp zijn bijgesteld voor loon- en prijsstijgingen. € 713.000,00 N
- Per saldo dalen de uitkeringslasten met € 215.000,00. De rijksvergoeding voor bijstandsuitkeringen (BUIG) is € 371.000,00 lager. Dit levert een nadeel van € 156.000,00 op. € 156.000,00 N
- De doorbetaling van de integratie-uitkering WSW aan Wedeka is € 396.000,00 lager. Het gemeentelijk aandeel in het exploitatietekort van Wedeka is gedaald met € 283.000,00. Totaal bedraagt het voordeel € 679.000,00 € 679.000,00 V
- De in de Maatregelennota 2021-2024 opgenomen taakstelling van € 150.000,00 voor het theater Geert Teis is niet haalbaar gebleken. De raming is vervallen. € 150.000,00 N
- De bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen Omgevingsdienst Groningen en Veiligheidsregio Groningen zijn gestegen met respectievelijk € 124.000,00 en € 153.000,00, totaal € 277.000,00. € 277.000,00 N
- De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn per saldo € 521.000,00 hoger. De integratie-uitkering Participatiewet is in verband met de afbouw van de Wet Sociale Werkvoorziening € 777.000,00 lager. De stelpost voor extra middelen om de kosten van jeugdzorg te compenseren zijn € 1.471.000,00 hoger. Door overige ontwikkelingen (waaronder de vrije val van het accres) zijn de uitkeringen per saldo € 173.000,00 lager. € 967.000,00 V
Soms worden voor een specifieke taak via het gemeentefonds middelen ontvangen waarvoor nog geen budget is opgenomen. In dat geval worden deze middelen gereserveerd. De reserveringen zijn nu vervallen omdat inmiddels uitgavenbudgetten zijn geraamd óf omdat de middelen alsnog zijn aangemerkt als algemene middelen. Dit heeft een positief effect op het saldo van € 446.000,00.
- Voor een extra besparing in het jeugddomein is op algemene dekkingsmiddelen een stelpost opgenomen van € 1.300.000,00. € 1.300.000,00 V

- De apparaatskosten zijn per saldo € 562.000,00 hoger. Dit betreft voornamelijk loon- en prijsstijgingen.	€	562.000,00 N
- Het saldo van niet nader toegelichte ontwikkelingen. Dit betreft voornamelijk indexeringen van diverse overige budgetten.	€	1.086.000,00 N
	€	<u>36.000,00 V</u>

Gemeentefonds

Het gemeentefonds is een fonds in de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks financiële middelen ontvangen om van gemeenten verwachte taken uit te voeren. Het gaat hierbij zowel om autonome taken (keuze om een taak uit te voeren ligt geheel bij de gemeente) als medebewindstaken (taken die door het Rijk aan gemeenten zijn opgedragen). Ook zijn deze middelen belangrijk bij het in stand houden van het bestuurlijk en ambtelijk apparaat.

Ieder jaar brengt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een aantal circulaire's uit waarin de ontwikkelingen van het gemeentefonds en de effecten daarvan op de verschillende uitkeringen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn weergegeven. De belangrijkste circulaire's zijn de mei- en de septembercirculaire. De meicirculaire, omdat deze de basis is voor de raming van de verschillende uitkeringen voor het komende begrotingsjaar. De septembercirculaire, omdat hierin de effecten van de rijksbegroting voor het komende begrotingsjaar zijn verwerkt.

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die over de algemene uitkering in circulaire's worden gemaakt, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten in de circulaire's wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

De middelen die uit het gemeentefonds worden verstrekt zijn onderverdeeld in:

- de algemene uitkering;
- de integratie-uitkeringen;
- de decentralisatie-uitkeringen;
- de suppletie-uitkeringen.

Overzicht ramingen

(bedragen x € 1.000,00)

	2022	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2023		93.008	94.314	93.967	85.642
Programmabegroting 2022*	87.911	85.284	85.069	85.121	85.121
Vershil		7.724	9.245	8.846	521

* tot en met Voorjaarsnota 2022

Berekening uitkering

2023

De verschillende uitkeringen in 2023, zoals deze in de begroting zijn verwerkt, zijn berekend op basis van informatie in de Meicirculaire 2022. Hierin zijn de extra middelen opgenomen om de kosten van jeugdzorg te compenseren.

Ontwikkeling uitkeringen 2023 ten opzichte van de uitkeringen 2022

Het totaal aan uitkeringen uit het Gemeentefonds 2023 is berekend op € 93.008.000,00 en in 2022 op € 85.284.000,00. Mutaties in de algemene uitkeringen leveren hiermee per saldo structureel een hogere algemene uitkering en voordeel op van € 7.724.000,00. Dit is onder andere veroorzaakt door:

- de forse ontwikkeling van het accres
- de compensatiemiddelen voor jeugdzorg en ontwikkelingen zijn nu voor 100% (was 75%) in de raming verwerkt
- het effect van de herverdeling van het gemeentefonds
- een stelpost voor het niet uitgevraagde deel van het Btw-compensatiefonds

2024-2026

In de periode 2024-2026 is door de jaren heen een enorme schommeling waarneembaar. Met name in 2026 is de algemene uitkering fors lager.

Het Rijk heeft op basis van de bestaande normeringssystematiek (samen trap op, samen trap af) de raming voor de komende jaren fors bijgesteld. Met ingang van 2026 stopt de huidige normeringssystematiek en wordt een nieuwe systematiek geïmplementeerd. Nog onduidelijk is hoe die er uit gaat zien. Met het vervallen van de systematiek heeft het kabinet voor 2026 geen accres meer toegevoegd aan het gemeentefonds. Daarmee is het forse effect van de normeringssystematiek ineens beëindigd.

Ontwikkelingen in de periode 2024-2026 zijn onder andere:

- in 2024 en 2025 stijgt het accres met ca. € 3,0 mln. In 2026 wordt dit samen met een deel van het accres dat we ontvangen in 2023 ineens tenietgedaan en daalt het accres met € 7,2 miljoen.
 - In de raming is een stelpost verwerkt in verband met een bezuiniging op de jeugdzorg. Het gaat hier om een landelijke ombuiging van € 511,0 miljoen. Het Rijk staat garant voor de realisatie van deze ombuiging. De ombuiging wordt gefaseerd gerealiseerd in de periode 2024 t/m 2027.
 - de compensatiemiddelen voor jeugdzorg en ontwikkelingen zijn nu voor 100% (was 75%) in de raming verwerkt
- In de periode van de meerjarenraming daalt de integratie-uitkering Participatiewet voor het deel voor de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) met bijna € 1,7 miljoen. Hier staan in de begroting lagere uitgaven tegenover zodat er sprake is van een budgettair neutraal effect.
- Het afbouwen van de stelpost voor het niet uitgevraagde deel van het Btw-compensatiefonds.
- Een korting in verband met het invoeren van een eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp in de Wmo.

Financiële positie

Geprognosticeerde balans 2023-2026*

(Bedragen x € 1.000)

Activa	31 december 2023	31 december 2024	31 december 2025	31 december 2026
Immateriële vaste activa	2.962	2.833	2.705	2.576
Materiële vaste activa	87.258	83.273	79.716	76.176
Financiële vaste activa	7.078	7.075	7.072	7.068
Voorraden	-209	-189	-169	-149
Totaal activa	97.089	92.992	89.324	85.671
Passiva				
Algemene reserve	8.000	8.000	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	25.927	25.004	24.202	23.389
Voorzieningen	5.588	5.424	5.259	5.094
Vaste schulden	51.381	48.041	44.701	41.361
Resultaat begroting	3.099	8.555	15.805	15.752
Totaal passiva	93.995	95.023	97.967	93.596
Financieringsbehoefte	3.095	-2.031	-8.643	-7.925

* voor specificaties van de geprognosticeerde balans zie de Financiële begroting.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen generen. Tegenvallers en risico's van structurele aard met financiële gevolgen voor de langere termijn kunnen in beginsel niet worden gedekt uit de incidentele weerstandscapaciteit. Zodra structurele risico's zich voordoen zullen deze moeten worden vertaald naar de meerjarenbegroting. Incidenteel kunnen voor tegenvallende lastenontwikkelingen echter wel bedragen onttrokken worden aan de Algemene reserve.

De meerjarenraming vertoont in 2026 een begrotingstekort van € 53.000,00.

Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2019-2022 is besloten een eventueel beslag op de Algemene reserve te limiteren tot aan de ondergrens van € 8,0 miljoen en resterende tekorten te dekken uit de bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent. De verwachte standen van de Algemene reserve en de reserve Verkoop aandelen Essent bedragen per 1 januari 2023 respectievelijk € 8,0 miljoen en € 5,8 miljoen.

Weerstandsvermogen (*incidenteel*)

(x € 1.000)

	1 januari 2023	31 december 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 12.300	€ 12.100
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€ 7.000	€ 6.700
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 5.300	€ 5.400
Ratio weerstandscapaciteit (a/b)	1,74	1,80

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de beschikbare *incidentele* weerstandscapaciteit per 31 december 2023 geraamd op € 12,1 miljoen. Op basis van de vastgestelde ratio van 1,15 is de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit voldoende voor de dekking van de *incidentele* risico's (per 31 december 2023 totaal € 6,7 miljoen).

Risico's

Het risicoprofiel is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierin zijn de volgende *structurele* risico's weergegeven.

Sociaal domein

Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

Algemene uitkeringen gemeentefonds

In de jaren 2024 tot en met 2026 zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor compensatie van de kosten voor de uitvoering van jeugdzorg. De netto compensatiemiddelen lopen in deze periode af van € 1.436 miljoen in 2024 tot € 867 miljoen in 2026.

Het kabinet heeft nog niet besloten om in 2024-2026 de middelen toe te voegen aan het gemeentefonds. In deze periode is op voorhand wel rekening gehouden met de uitkering van deze middelen via de algemene uitkering. Het gaat respectievelijk om € 3.363.000,00, € 2.015.000 en € 976.000,00.

Beoordeling financiële kengetallen

Het overzicht van de berekende kengetallen is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Op basis van de financiële kengetallen voor de begroting 2023 kunnen we concluderen dat onze financiële positie is verbeterd.

Op basis van de solvabiliteitsratio zijn we voldoende in staat om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een toename van het eigen vermogen ontwikkelen de schuldquote en de solvabiliteitsratio zich positief in de meerjarenraming.

De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend. Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2023 positief. In de meerjarenraming muteert het kengetal van positief in 2024 naar negatief in 2026. Dit betekent dat de structurele baten in 2026 niet meer toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Wanneer we het structurele tekort in het kader van onze financiële kengetallen bekijken dan is er nog belastingcapaciteit aanwezig om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere maatregelen.

Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen), inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

Investeringsen

Bij de begroting 2023 en voor de meerjarenraming zijn er geen investeringen opgenomen. Er hoeft geen krediet beschikbaar worden gesteld.

De totale boekwaarde van de investeringen bedraagt per 1 januari 2023 € 101.170.000,00 en per 31 december 2023 € 97.708.000,00. De investeringen zijn geactiveerd onder aftrek van bijdragen van derden. Bijdragen uit reserves zijn niet in mindering gebracht op het investeringsbedrag, maar vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van de investering. Deze bijdragen zijn gestort in de bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa. De boekwaarde van deze bestemmingsreserve bedraagt per 1 januari 2023 € 16.748.000,00 en per 31 december 2023 € 15.983.000,00.

Financiering

De investeringen van onze gemeente worden gefinancierd met eigen en vreemd vermogen. Onder eigen vermogen vallen algemene reserves en bestemmingsreserves (boekwaarde per 1 januari 2023 € 34,8 miljoen), onder vreemd vermogen vallen voorzieningen en de langlopende geldleningen (boekwaarde per 1 januari 2022 € 60,6 miljoen). De totale boekwaarde per 1 januari 2023 van de financieringsmiddelen bedraagt € 95,4 miljoen. Het financieringstekort op de boekwaarde van de investeringen bedraagt € 5,8 miljoen (€ 101,2 miljoen -/- € 95,4 miljoen). De boekwaarde van de vlottende activa is per 1 januari 2022 € 40.000,00. Het totale financieringstekort per 1 januari 2023 bedraagt dan afgerond € 5,8 miljoen. Wij hanteren een systematiek van totaalfinanciering. Zonodig zullen wij, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie, vaste geldleningen sluiten.

Rentelasten

Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen).

Het verschil tussen de totaal geraamde rentelasten van de financieringsmiddelen (intern en extern) en de toegerekende omslagrente over investeringen is opgenomen in de raming van algemene dekkingsmiddelen, taakveld Treasury. De berekening van dit renteresultaat is opgenomen in de paragraaf Financiering (renteschema).

Door de reserves en voorzieningen voor financiering te gebruiken, besparen wij rente op geldleningen van derden. De toegerekende rente wordt bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen.

De rente over de reserves en voorzieningen komt ten gunste van algemene dekkingsmiddelen. Voor een deel wordt na resultaatbepaling rente aan bestemmingsreserves toegevoegd.

Op basis van de verwachte stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2023 is de totale bespaarde rente in 2023 geraamd op € 671.000,00. Ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen is totaal € 420.000,00 geraamd. Aan de bestemmingsreserves is € 251.000,00 rente toegevoegd.

Overzicht rentelasten

	Bedrag
Toegerekende rentelasten	€ 1.421.000,00
Bespaarde rente	€ -671.000,00
Renteresultaat	€ 169.000,00
Netto (externe) rentelasten	€ 919.000,00

BEGROTING

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

LEESWIJZER PROGRAMMAPLAN

Algemeen

Het overzicht "Kaders" bevat de door u vastgestelde beleidsnota's of bovengemeentelijke nota's die betrekking hebben op de programma's.

De programma's zijn opgebouwd door antwoord te geven op de zogenaamde drie "W"-vragen: "Wat willen wij bereiken?", "Wat doen wij daarvoor?" en "Wat mag het kosten?".

Het programmaplan bevat verder het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht van de kosten van overhead.

Programmanaam

De begroting kent vier programma's. Onder de naam van het programma is aangegeven welke taakvelden onder dit programma vallen.

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijk effect

Hier worden de maatschappelijke effecten genoemd die beoogd worden met het programma.

Nieuw beleid

Hier staan de nieuwe beleidsprioriteiten. De indeling is als volgt:

1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

Onder nieuw beleid vatten wij alleen die beleidsprioriteiten waarvoor tot dusver nog geen budget beschikbaar gesteld is. Dus nieuw beleid = nieuw geld.

Beleidsindicatoren

Hier zijn de beleidsindicatoren die tot het programma behoren opgenomen. Gemeenten moeten voor de verplichte beleidsindicatoren gebruik maken van de (landelijke) publicatie van bestaande bronnen.

De brongegevens zijn niet de eigen gegevens van onze gemeente, uit het oogpunt van zorgvuldigheid wordt geen inhoudelijke toelichting gegeven op de vermelde gegevens.

Naast de verplichte beleidsindicatoren zijn bij programma 1 Participatie eigen indicatoren opgenomen.

Wat doen wij daarvoor?

Hier worden van de taakvelden die tot het programma behoren de belangrijkste activiteiten genoemd.

Indien van toepassing wordt het nieuwe beleid nader uiteengezet. Daarna worden de activiteiten van het bestaande beleid van de taakvelden genoemd.

Bestaand beleid kan overigens wel nieuwe activiteiten bevatten, waarvan de kosten gedekt worden uit bestaande en voor dat doel beschikbaar gestelde budgetten.

Wat mag het kosten?

Lasten en baten

Hier worden de lasten en de baten van zowel het nieuwe als het bestaande beleid van het programma in één totaal vermeld.

Taakvelden

Hier worden de lasten en baten gespecificeerd naar taakvelden.

Toelichting

Hier is aangegeven (indien van toepassing) welk deel van de ramingen betrekking heeft op nieuw beleid.

Eventueel wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van het begrotingsjaar. Het verschil tussen de cijfers van 2023 en 2022 is beknopt toegelicht.

Het verschil in de totale apparaatskosten (personeelskosten programma's en totale kosten overhead) wordt in het Overzicht overhead toegelicht.

Meerjarenraming

Hier wordt een korte toelichting gegeven op de ramingen van de meerjarenraming 2024-2026.

Mutaties reserves

Hier wordt een toelichting gegeven op de geraamde mutaties reserves die betrekking hebben op het programma.

KADERS

Accommodatieplan "Gezonde basis voor Stadskanaalse accommodaties"
 Beheerplan Eikenprocessierups 2021-2025
 Beleidsnota Oe-lijn "Voor-, vroeg- en nazorg"
 Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening gemeente Stadskanaal 2019-2022
 Beleidsplan Jeugdhulp 2018-2020
 Beleidsplan Openbare verlichting
 Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2016-2019
 Beleidsplan Wmo 2013-2017 "De Kracht van Verbinden"
 Bestuursakkoord 2018-2022 "Samen koersvast naar de toekomst"
 Bestuursovereenkomst met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
 Categorisering wegen
 Contouren Meerjarenagenda 2022-2025 Publieke Gezondheid
 Centrumvisie Musselkanaal
 Deelname verklaring duurzaam inkopen (gemeente-Senter Novem)
 Economisch programma "Stroomopwaarts"
 Energieakkoord Noord-Nederland
 Erfgoedverordening
 Groenvisie 'Ruimte voor inclusief groen'
 Gezamenlijk Plan Groninger gemeenten Van Beschermd Wonen en Opvang naar wonen met begeleiding op maat: op weg naar 2020
 Herijking Armoedebelief Gemeente Stadskanaal 2016 "Perspectief zien en kansen benutten"
 Herziening subsidie- en tarievenbeleid sport 2009
 Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2024 Stadskanaal
 Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal
 Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte
 Klimaatakkoord gemeenten en Rijk
 Koersdocument Kwaliteit en Rechtmatigheid in de Wmo 2015 en de Jeugdwet
 Koersdocument Stadskanaal Koersvast "Nait soezen, moar doun"
 Koers Wedeka
 Lokaal Akkoord 2016-2020 "Samen werken aan goed en passend wonen"
 Lokaal preventie akkoord Stadskanaal 'Samen op eigen kracht vooruit' 2021-2023
 Meerjarig programma: Van beschermd wonen naar wonen met begeleiding op maat
 Meerjarenprogramma voor Psychisch Kwetsbare Personen
 Nota "Stadskanaal, samen met de burger", integraal beleidskader sociaal domein
 Nota "Van AWBZ naar Wmo"
 Nota Cultuur in kanalen
 Nota Doorontwikkeling Wijkgericht werken
 Nota Duurzame energie en energiebesparing 2018-2022
 Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 "Doelgericht naar een gezonder Stadskanaal"
 Nota Grondbeleid 2017-2020
 Nota Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2015-2018
 Nota Inkopen en aanbesteden door de gemeente Stadskanaal 2020
 Nota Invoering Participatiewet in Oost-Groningen
 Nota Leerplicht en het recht op onderwijs
 Nota Lokaal Onderwijsbeleid "Talent Centraal"
 Nota Stadskanaal pakt aan
 Nota VANG gemeente Stadskanaal (Van Afval Naar Grondstof 2017-2020) en VANG Maatregelenplan 2022-2025
 Notitie HRM-beleid
 Omgevingsnota Stadskanaal 2013-2014
 Plan van aanpak "Kans voor de Veenkoloniën"
 Plan van aanpak Taskforce Jeugdwet gemeente Stadskanaal 2018-2021

Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet 2014-2016
Programma Beschermd Wonen en Opvang 2020-2025 Groninger Gemeenten
Provinciaal Omgevingsplan (POP3)
Regiodeal Zuidoost Groningen
Regionaal Crisisplan rampenbestrijding
Regionaal Prestatiekader
Regionaal Veiligheidsplan Noord-Nederland 2015-2018
Regionaal woon- en leefbaarheidsplan (menukaart voor Oost-Groningen)
Sportnota Stadskanaal 2014-2018
Startdocument Preventieoverleg Groningen 'samen voor meer gezonde jaren'
Structuurplan Gemeente Stadskanaal
Toegankelijkheidsagenda Stadskanaal (startnotitie)
Visie begraven in Stadskanaal
Visie vrijetijdseconomie Oost-Groningen
Visie winkelcentrum Stadskanaal
Water- en rioleringsplan 2021-2025 Stadskanaal
Welstandsnota
Werkplan integrale uitvoering "Gezonde Gezinnen"
Woonvisie 2020-2025

Programma's

1. PARTICIPATIE

Meedoen en Zelfredzaamheid

Taakvelden Economie en Sociaal domein

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Onze inwoners doen op een gezonde, gelukkige en veilige manier mee in de samenleving, dorpen en wijken. Onze inwoners zijn zelf- en samenredzaam ondanks hun beperkingen. Zij kunnen zolang als zij dat willen in hun eigen woonomgeving blijven wonen. We staan voor een gemeente die mensen ondersteunt als het even of langere tijd niet op eigen kracht of met hulp van eigen netwerk lukt. Daarmee voorkomen we dat kleinschalige problemen op langere termijn escaleren en zware hulp en ondersteuning nodig is. We stimuleren eigen initiatief van inwoners en juichen creatieve ideeën om zorg en ondersteuning met meer eigen regie van eigen inwoners toe. We verbinden partners in het veld aan elkaar en helpen ervoor te zorgen dat elke inwoner de juiste ondersteuning bij hulpvragen weet te vinden.

Effecten taakvelden Economie

- Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven voor ondernemers, waar middelgrote en kleine bedrijven floreren.
- Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het algemeen en waar mogelijk de vestiging van bedrijven die laaggeschoold werk bieden in combinatie met een goede en praktische aansluiting in opleidingen.
- Goede aansluiting tussen onderwijs, regionaal bedrijfsleven en samenwerking met overheid.
- Realisatie Innovatiewerkplaats en commerciële werkplaatsen, samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
- Meer werkgelegenheid in de regio Zuidoost Groningen, bij voorkeur in de circulaire economie.
- Uitvoering Visie circulaire economie "Stadskanaal werkt duurzaam".
- Uitvoering Centrumvisie Musselkanaal.
- Evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkten.
- Samenwerking met de regio en de provincie om goede recreatieve en toeristische verbindingen tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug te realiseren.

Effecten taakvelden Sociaal domein

- Verantwoordelijke inwoners, alleen indien zij niet of onvoldoende in de kosten van hun bestaan kunnen voorzien en anders problemen ondervinden in hun maatschappelijk functioneren en participeren, helpen en ondersteunen en tijdelijk een inkomensondersteuning bieden.
- Een samenhangend aanbod van hulpverlening.
- Efficiënt gebruik van onze welzijnsaccommodaties.
- Een inclusieve samenleving waarin voorkomen wordt dat kwetsbare volwassenen en jongeren buiten de samenleving raken en waar inwoners met een beperking naar eigen wens en vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. En daarbij minder drempels tegenkomen die dit meedoen in de weg staan.
- Laagdrempelige voorzieningen zijn bereikbaar voor minima zodat ook zij in de samenleving kunnen "meedoen".
- Deelname van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en een arbeidsbeperking aan onze samenleving, waarbij jongeren onder de 27 jaar en mensen met arbeidspotentieel (trede 3 en 4 van de participatieladder) prioriteit krijgen.
- De bijstand is zoveel mogelijk een tijdelijke situatie. Inwoners hebben structureel een duurzaam perspectief voor een toekomst met werk.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Functiemenging	%	2021	44,6	53,3
2	Vestigingen (van bedrijven)	aantal per 1.000	2021	134,4	165,1
3	Banen	aantal per 1.000	2021	636,7	805,5
4	Werkloze jongeren	%	2020	3	2
5	Netto arbeidsparticipatie	%	2021	67	70,4
6	Bijstandsuitkeringen	aantal per 10.000	2021	442,6	431,2
7	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2020	8	6
8	Aantal re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000	2020	254,4	202
9	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	aantal per 10.000	2020	1.220	700
10	Jongeren met jeugdhulp	%	2021	15	12,9
11	Jongeren met jeugdbescherming	%	2021	2,9	1,2
12	Jongeren met delict voor de rechter	%	2020	1	1
13	Jongeren met jeugdreclassering	%	2021	0,3	0,3

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)*

Toelichting

1. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.
2. Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
3. Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
4. Het percentage personen van 16 tot en met 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven en geen baan hebben als werknemer.
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiele) beroepsbevolking.
6. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015) per 10.000 inwoners.
7. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
8. Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
9. Het aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
10. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
11. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een door de rechter dwingend opgelegde jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
12. Het percentage jongeren (12 tot en met 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
13. Het percentage jongeren (12 - 23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 - 23 jaar).

Overig

Indicator voorzieningen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Aantal uitkeringsgerechtigden	973	1.050	1.010
Uitstroom uit de uitkering	339	300	300
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	761	850	950
Aantal Bewindvoering	524	520	520
Instroom SHV	100	200	250
Aantal Schuldregelingen	150	200	200
Aantal Budgetbegeleiding	170	200	300
Aantal WSNP	11	15	20
Uitstroom SHV	100	175	100
Aantal trajecten Vroegsignalering	250	250	250
Aantal in behandeling bij Humanitas-thuisadministratie	200	150	200
Aantal in behandeling bij Stichting Leergeld	271	300	200
Aantal in behandeling bij Jeugdfonds Sport en Cultuur	119	140	200

Indicator arbeidsparticipatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Verbetering trede 3 t.o.v. peildatum 1 januari 2019*	23%	25%	25%
Plaatsing op werkstages**	164	150	150
Plaatsing op reguliere en gesubsidieerde arbeid***	206	175	175
Techniektesten DOK4	79	80	40
Aantal WSW plaatsen Wedeka****	517	500	490

*Percentage van het aantal klanten die op 1 januari in trede 3 geregistreerd staan en naar treden 4, 5 of 6 doorstromen, dan wel uitstromen (naar werk).

**Gemiddeld aantal klanten die via een werkstage intern (bij Wedeka) of extern (bij reguliere werkgevers) werkervaring opdoen.

***Regulier werk inclusief parttime, afspraakbanen, beschut werk en uitzendbanen.

****Betreft het aantal subsidiabele eenheden.

Wat doen wij daarvoor?

Bij dit programma staan meedoen en zelfredzaamheid centraal. Belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente een ondersteunende en faciliterende rol heeft en dat inwoners en ondernemers zelf verantwoordelijk zijn. Daar waar de veiligheid van onze burgers en vooral minderjarige jongeren in het geding is, wordt van ons als gemeente (ook) verwacht dat wij daadkrachtig ingrijpen met maatregelen in de sfeer van drang en soms zelfs dwang.

Werk, Werk, Werk is voor ons een belangrijk thema. Wij zien een ambitieuze rol weggelegd voor de gemeente om de verdere ontwikkeling van de lokale en regionale economie te versterken. In samenwerking met ondernemers en onderwijs moet de gemeente nog meer de coördinerende rol oppakken om de kansen op werk voor al onze doelgroepen te vergroten, zeker nu er op dit moment sprake is van krapte op de arbeidsmarkt. We zetten in op een goede match tussen wat de markt aan competenties vraagt en de competenties van de werkzoekenden binnen ons team Werk.

Voor dit programma gelden de uitgangspunten van de Wmo en Jeugd die ook zijn verwerkt in onze nota "Stadskanaal, samen met de burger", het integrale beleidskader voor het sociaal domein. Dat wil zeggen dat alle subsidies, interventies, verstrekkingen, etc. gericht zijn op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Lukt dit niet op eigen kracht of met hulp van het eigen netwerk dan is ondersteuning noodzakelijk. Daarbij gaan we uit van wat iemand wel kan en organiseren aanvullende hulp met behulp van de omgeving of met algemene voorzieningen. In situaties waarin dit niet toereikend is kan een beroep worden gedaan op een individuele maatwerkvoorziening of op specialistische hulp. Wij geven dit programma vorm in samenwerking met onze ketenpartners zoals bewoners(organisaties), vrijwilligers, scholen, wijkorganisaties, politie, zorgorganisaties, de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en woningbouwcorporaties. Dit leidt tot een goede afstemming met het totale aanbod aan activiteiten in de gemeente.

Via de Regiodeal Oost- Groningen wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart. Onder andere in dit programma krijgt dit vorm in diverse projecten.

TAAKVELDEN ECONOMIE*Fysieke bedrijfsinfrastructuur*

- Opstellen en uitvoering geven aan de ruimtelijke economische visie N366.
- Ondersteuning bieden bij de verdere ontwikkeling van Makeport Mercurius.
- Wij treden op als intermediair op het gebied van bedrijventerreinen.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

- De accountmanager is eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven.
- Wij zullen actief medewerking verlenen aan initiatieven tot vestiging en uitbreiding van bedrijven om de structuur en werkgelegenheid van de gemeente te versterken.
- Wij treden op als loket voor allerhande vragen uit de markt en zoeken verbindingen binnen onze netwerken.
- Wij trekken samen op met het Stadskanaalster bedrijfsleven om de economische structuur in onze gemeente te versterken. Wij acteren actief op signalen en kansen in ons werkgebied en zoeken waar mogelijk samenwerking met regionale partners en de provincie. Werkgelegenheid voor de doelgroep van de participatiewet heeft daarbij onze extra aandacht.
- De gemeente is zichtbaar door haar aanwezigheid bij diverse overlegorganen van handels- en winkeliersverenigingen. Wij onderhouden onze contacten en zorgen voor regelmatige bedrijfsbezoeken.
- Het bieden van een evenwichtige en aantrekkelijke warenmarkt in Stadskanaal en Musselkanaal voor het winkelend publiek. Het realiseren van een breed assortiment aan aangeboden producten op de warenmarkten is van belang voor de aantrekkingskracht voor de marktbezoekers.

Economische promotie

- Signalen voor nieuwe vestiging van bedrijven vanuit het netwerk worden opgevolgd door accountmanager bedrijven.
- We geven uitvoering aan de visie vrijetijdseconomie Oost-Groningen op basis van het uitvoeringsprogramma.
- We geven uitvoering aan de ruimtelijk economische visie N366.

- Samen met onze buurgemeenten geven we uitvoering aan de marketingactiviteiten en de informatievoorziening aan toeristen.
- Ondersteunen van het routebureau (wandelen, fietsen en varen) in Groningen.
- Het scheppen van goede voorwaarden en faciliteren van (toeristische) markten, evenementen en voorzieningen.
- Met de recreatieve sector invulling geven aan de ambitie uit het bestuursakkoord om de samenwerking te zoeken in de regio om goede recreatieve en toeristische verbindingen te slaan tussen zowel het gebied Westerwolde, de Veenkoloniën als de Drentse Hondsrug.

TAAKVELDEN SOCIAAL DOMEIN

Samenkracht en burgerparticipatie

Activiteiten maatschappelijk werk

- Het subsidiëren en laten uitvoeren van basistaken door het Algemeen maatschappelijk werk (Amw).
- Het (co) subsidiëren van een organisatie die slachtofferhulp biedt.
- Inzet van een Mantelzorgscan.
- Uitvoering Blijk van Waardering voor mantelzorgers die intensieve zorg bieden, inclusief jonge mantelzorgers.
- Inzet van activiteiten gericht op jonge mantelzorgers.
- Uitvoering Blijk van Waardering voor ouders die pleegzorg bieden aan jeugdigen in onze gemeente.
- Het 24 uur per dag bieden van (vrijwillige) telefonische bereikbaarheid (zogenaamd luisterend oor). Dit wordt uitgevoerd door 'De Luisterlijn' (Eén tegen Eenzaamheid).
- Uitvoeren van het vrijwilligersbeleid zoals in de kadernota 0e-lijn is opgenomen.
- Blijk van waardering vrijwilligers middel vrijwilligersprijs.
- Uitvoering geven aan de Wet Gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. De wettelijke taken (de behandeling en registratie van meldingen) zijn belegd bij het provinciale Discriminatie Meldpunt Groningen (DMG). Het lokale meldpunt en doorgeleiding naar het DMG zijn belegd bij het CJGV. Het CJGV pakt daarnaast de preventieve taken met betrekking tot voorlichting en advies op, door het beschikbaar stellen van foldermateriaal over bestrijding en voorkoming van discriminatie. Wij hebben per 2022 met behulp van de extra versterkingsgelden de bijdrage aan DMG structureel verhoogd zodat zij hun taken goed kunnen uitvoeren
- Uitvoering geven aan de uitwerking van het Regenboogconvenant en borging hiervan.
- Uitvoering taken inburgering:
 - de nieuwe wet Inburgering is ingegaan per 1 januari 2022. Dit heeft het jaar 2022 gemaakt tot een transitiejaar waarin invulling is gegeven aan de nieuwe taken. Door de wetwijzigingen zijn werkwijzen en taken veranderd waardoor de gemeente een regievoerdersrol heeft gekregen. Het jaar 2023 zal in het teken staan van de nieuwe werkwijzen en daar waar nodig zal bijgestuurd worden in gezamenlijkheid met onze samenwerkingspartners;
 - het bevorderen van de vroegtijdige integratie en participatie van statushouders aan de hand van afspraken op het gebied van scholing, onderwijs, werk, gezondheidszorg, veiligheid, jeugdhulp en huisvesting. Voor alle statushouders wordt een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld;
 - het realiseren van de taakstelling op het gebied van huisvesting van vergunningshouders.

Activiteiten Voorzieningen Wmo

- Contract- en leveranciersmanagement voor alle ingekochte zorg (maatwerk voor Wmo-voorzieningen en Wmo-dienstverlening en algemene voorzieningen). Tevens participatie in diverse regionale bestuurlijke en ambtelijke samenwerkingen rond inkoop.
- Het (laten) innen van eigen bijdragen voor de Wmo.
- Het laten uitvoeren van het trekingsrecht PGB's door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
- Relatiebeheer met de SVB. Voorbereiding op de invoering van PGB 2.0.
- Het houden van toezicht op de rechtmatigheid (jeugd en Wmo) en kwaliteit (Wmo) van onze voorzieningen.

Activiteiten Welzijn breed

- Het vertalen van landelijke ontwikkelingen naar lokaal beleid.
- Coördinatie uitvoering beleidsnota 0^e-lijn "Voor-, vroeg-, en nazorg, kaders voor preventie, advies en ondersteuning". De uitvoering vindt plaats door verschillende uitvoerders binnen verschillende programma's.
- Coördinatie Subsidieregelingen en voorbereiden jaarlijkse besluitvorming.
- Aanpak eenzaamheid, door middel van uitvoering van het project 'Sociaal Vitaal' en door aan te sluiten bij het actieprogramma 'Eén tegen Eenzaamheid' en hier uitvoering aan te geven.
- Doorontwikkelen van de integrale visie op de toegang "Stadskanaal, samen met de burger".
- Het organiseren van afstemming met ketenpartners waaronder het versterken van de samenwerking met het medische domein (zorgkantoor, zorgverzekeraar, wijkverpleegkundigen, huisartsen, specialistische medische zorg).
- In samenwerking met een zorgverzekeraar de integrale zorg voor (kwetsbare) ouderen en psychische kwetsbaren vormgeven gericht op een ketensamenwerking tussen het medische en gemeentelijke sociale domein. Inzet ondersteuners sociaal domein in de huisartsenpraktijken (regiodeal).
- Inzet incidenteel budget voor het organiseren van zinvolle activiteiten voor thuiswonende dementerende ouderen.
- Ambtelijke ondersteuning aan de Participatieraad.
- Coördinatie budgetsubsidie Stichting Welstad.
- Coördinatie Uitvoeringsplan Wmo.
- Uitvoeren van het wettelijk verplichte cliënt-ervaringsonderzoek en deelname aan de monitor sociaal domein.
- Uitvoeren Actieagenda Toegankelijkheid Stadskanaal. Hierin staan de acties voor de komende periode om ervoor te zorgen dat ook mindervalide inwoners van de gemeente op een volwaardige manier mee kunnen doen in de samenleving.
- Een bijdrage leveren aan visies, programma's en projectenagenda's voor de wijken en dorpen volgens het programma wijkgericht werken (zie ook programma 3 Leefbaarheid).
- Inzet buurtwerkers en het verstrekken van wijkbudgetten aan wijkraden. De wijkraden ontvangen een tegemoetkoming in de kosten van de bedrijfsvoering. Daarnaast ontvangen zij een subsidie op basis van hun jaarplan voor 2023. In dit jaarplan zetten zij uiteen welke activiteiten zij organiseren die de leefbaarheid van de wijk/het dorp bevorderen. In 2024 wordt deze werkwijze geëvalueerd.
- De Actieagenda lokale inclusie Stadskanaal is vastgesteld en vertaald naar een implementatieplan dat de komende periode 2022-2024 wordt uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ook inwoners met beperkingen op een volwaardige manier mee kunnen doen in de samenleving.

Activiteiten Sociaal cultureel werk

- Afspraken met Stichting Welstad op basis van het Programma van Eisen Welzijnsvoorzieningen voor het sociaal cultureel werk, ouderenwerk, algemeen maatschappelijk werk/buurtwerk, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk, brede scholen, combinatiefunctionaris cultuur en sport (buurtsportcoaches) en het jeugd- en jongerenwerk. Er dient sprake te zijn van een integrale benadering van de verschillende werkgebieden in het sociale domein.
- Het verstrekken van subsidies en bijdragen aan een aantal organisaties en aan projecten die passen in het beleid.
- Cofinanciering van de buurtsportcoaches die ingezet worden door schoolbesturen primair onderwijs.
- Het realiseren van een juiste afstemming tussen vraag en aanbod met betrekking tot het gebruik van gemeentelijke panden door sociaal/maatschappelijke partijen.
- De exploitatie van buurthuizen en multifunctionele accommodaties, inclusief het optimaliseren van het beheer en gebruik van deze accommodaties (bijvoorbeeld ruimtes efficiënter inzetten door medegebruik). Tevens werken wij verder aan de vastgoedexploitatie op basis van uniforme huren.
- Met het project Vastgoed op orde brengen we de exploitatie en maatschappelijke functies van onze accommodaties goed in beeld. In 2022 is hiervoor een extern bureau ingeschakeld.

Activiteiten Kinderopvang

- Gezinnen waarin sprake is van een problematische gezinssituatie vanwege sociale en/of medische problematiek kunnen wanneer zij geen recht op kinderopvangtoeslag hebben tijdelijk gebruik maken van kinderopvang voor kinderen tot en met 12 jaar.

- De GGD Groningen voert voor de wettelijk verplichte inspecties in de kinderopvang uit. Gastouderbureaus, gastouders, kinderdagverblijven, organisaties voor buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen worden opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang. De gemeente kan in geval van tekortkomingen handhavend optreden.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)

- Het bieden van informatie, advies en ondersteuning op het gebied van wonen, zorg en welzijn.
- Het realiseren van de toegang naar gemeentelijke (algemene en maatwerk) Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen.
- Hulpvragen kunnen via verschillende wegen bij ons binnen komen. Het KCC handelt eenvoudige vragen Wmo en jeugd af. Voor de meer specialistische vragen wordt doorgeschakeld naar specialisten van het CJGV (jeugdzaken en veiligheid) en de backoffice Wmo. Vragen en meldingen kunnen ook via stichting Welstad binnenkomen. Met Welstad hebben wij hierover afspraken gemaakt.
- Het CJGV is de plek van waaruit de (jeugd)hulp lokaal en regionaal gecoördineerd en voor een deel geïndiceerd en uitgevoerd wordt.
- Er vindt coördinatie plaats van de aanpak en de zorg in multi-problem situaties. Om te realiseren dat we inwoners met meervoudige problemen, waaronder de OGGZ doelgroep, beter kunnen helpen is in de 2e helft van 2022 een integraal team van consultants ingericht. Dit team richt zich op het realiseren van integrale maatwerkoplossingen voor cliënten die problemen ondervinden op meerdere leefgebieden en te maken hebben met verschillende wetten en beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld Wmo, Beschermd wonen, jeugdwet, participatie, de Wet verplichte Ggz, nazorg ex-gedetineerden, woonoverlast, huiselijke geweld, huisverboden en schuldhulpverlening. Dit sluit aan op de aanbevelingen in het rekenkameronderzoek uit 2022 "toegang Sociaal Domein Stadskanaal". In 2023 wordt de ontwikkelde werkwijze uitgevoerd en doorontwikkeld. In 2024 vindt evaluatie plaats.
- In het kader van preventie wordt in provinciaal verband integrale vroeghulp ingezet en voert de GGD-taken op het gebied van vroegsignalering 0-4 jarigen uit.
- De inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning, tolk (anderstaligen) of een doventolk voor het gehele sociale domein.
- Evaluatie van het koplopersproject 2021/2022.
- De inzet van medische advisering voor het gehele sociale domein.
- Met de ambulante voorziening jeugd (Jeugd en Opgroeien) willen we laagdrempelig en in het voorliggend veld ondersteuning bieden. We beogen hiermee om zonder indicatie en bijkomende administratieve handelingen al in een vroeg(er) stadium te kunnen interveniëren en jeugdhulp waar mogelijk meer af te schalen naar het voorliggend veld. Hiermee beogen we voor een deel geïndiceerde zorg in natura (ZIN) te voorkomen.
- We willen de samenwerking met de huisartsen, GI's en het onderwijs ook in 2023 voortzetten en waar mogelijk verder aanhalen. Vanwege de positieve ervaringen continueren we de inzet van Ondersteuners Jeugd en Gezin in de huisartsenpraktijken ook in 2023.

Inkomensregelingen

- Er wordt ingezet op efficiëntie en effectiviteit als het gaat om ons huidige armoedebeleid en inwoners van de gemeente die niet, of in onvoldoende mate, in de noodzakelijke kosten van het bestaan kunnen voorzien. Zij kunnen aanspraak maken op een inkomensondersteunende gemeentelijke voorziening op grond van de Participatiewet. Voor 2023 wordt uitgegaan van 1.010 uitkeringen, dit is een lagere raming dan voor de begroting 2022. Hier vallen ook de cliënten onder die vanuit de loonkostensubsidiesystematiek inkomen genereren. In verband met de grote vraag op de arbeidsmarkt in bijna alle sectoren, is de verwachting dat inwoners sneller een baan vinden en er daardoor minder mensen instromen in de bijstandsvoorzieningen. Ook wordt ingezet op het voorkomen van onjuiste instroom, op het rechtmatig verstrekken van inkomensvoorzieningen en op het bevorderen van uitstroom. Wij koersen voor 2023 op een uitstroom van 300 personen. Echter de invloed van oorlog in Oekraïne, de hoge inflatie en de hoge energieprijzen zijn nog niet duidelijk richting 2023.
- Het schuldhulpverleningsbeleid wordt vormgegeven. De basis hiervoor is de herijkte nota armoedebeleid, het beleidsplan integrale schuldhulpverlening en een extern onderzoek naar ons huidige minimabeleid. Hierbij wordt de focus gelegd op het volgende:

- De middelen voor het intensiveren van het armoedebeleid en de bestrijding van armoede onder kinderen wordt in 2023 in grote lijnen besteed aan dezelfde doelen als in voorgaande jaren.
- Samenwerking met en tussen de verschillende partijen die werkzaam zijn in het kader van armoedebestrijding in onze gemeente. Dit doen wij onder andere door de lokale Leerkring geldzaken als onderdeel van de Alliantie van Kracht voort te zetten.
- Een verdere professionalisering van onze aanpak als het gaat om vroeg signalering schuldhulpverlening. Wij hebben met meer schuldeisers afspraken gemaakt over het doorgeven van betalingsachterstanden. Dit zullen wij gaan intensiveren. Wij blijven de verschillende signalen van schuldeisers koppelen met als doel om meer gericht een hulpaanbod richting onze inwoners te kunnen doen. De samenwerking met Welstad en de wooncorporaties zijn geïntensiveerd en zullen nog nader geïntensiveerd worden.
- Uitvoering geven aan het integrale beleidsplan schuldhulpverlening.
- Heroriëntatie op het minimabeleid op basis van de resultaten van extern onderzoek. Onder de voorwaarde dat bij een mogelijke versoering van ons minimabeleid de kwaliteit van dienstverlening aan de belanghebbenden gewaarborgd blijft conform de motie van de gemeenteraad.
- We volgen nauwgezet de ontwikkelingen rondom het ontstaan van energiearmoede als gevolg van onder andere de oorlog in de Oekraïne, en de mogelijkheden tot compensatie voor energiearmoede die de overheid hiervoor biedt.

WSW en beschut werk (voorheen Begeleide participatie)

- Door overheidssteun is het nog niet duidelijk wat de werkelijke effecten van de coronacrisis zijn op de arbeidsmarkt. Ook de invloed van de oorlog in de Oekraïne en de hoge inflatie zijn nog niet helemaal duidelijk. Daarentegen is er momenteel veel werkgelegenheid in bijna alle sectoren, waardoor de kans op een baan bij de doelgroep bijstandsgerechtigden wordt vergroot. We begroten daarom een voorzichtige daling van het aantal bijstandsgerechtigden.
- Onder regie van de gemeente wordt begeleiding aan de doelgroep participatiewet vanuit het Trainings- en Diagnosecentrum (TDC) uitgevoerd, waarbij de deelnemers na een persoonlijke diagnose ingedeeld worden op een trede van de participatieladder. Na indeling op de participatieladder wordt een traject op maat vastgelegd in een plan van aanpak, dit kan een rusttraject (trede 1), een traject naar sociale participatie (trede 2) of een traject richting zo regulier mogelijk werk (trede 3 t/m 6) zijn.
- We werken samen met het leerwerkbedrijf Wedeka om de brede doelgroep van de Participatiewet te begeleiden naar zo regulier mogelijk werk.
- Uitvoering Beschut werk door Wedeka. Voor onze gemeente is de taakstelling voor 2023 om 45 plaatsen beschut werk te realiseren.

Arbeidsparticipatie

- Onze ambitie is om het werkloosheidspercentage in de gemeente Stadskanaal in 2023 gelijk met het landelijk gemiddelde te krijgen. Voor een deel hebben we als gemeente invloed op dit percentage, daar waar het gaat om inwoners van de gemeente Stadskanaal die een beroep doen op de participatiewet, IOAW/IOAZ. Voor wat betreft de inwoners met onder andere een WW, WIA en Wajong uitkeringen is het UWV verantwoordelijk. Het werkloosheidspercentage wordt bepaald op basis van alle uitkeringen. Een andere ambitie is dat we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar willen laten sluiten. We zoeken hierin als gemeente een faciliterende rol.
- Voor een optimale werkgeversbenadering wordt in onderlinge samenwerking tussen de gehele arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WIZ) Groningen en de sub-regio Oost Groningen jaarlijks een arbeidsmarktbeperkingsplan opgesteld. In de sub-regio Oost Groningen maken we jaarlijks een uitvoeringsplan waarop we extra willen inzetten.
- Naast de uitvoering van wettelijke taken ontwikkelt WIZ duurzame oplossingen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, er wordt onder andere samengewerkt op het gebied van afspraakbanen, werkgeversondersteuning, aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt en jeugdwerkloosheid en het aanvragen van subsidies voor projecten.
- In het uitvoeringsplan WIZ 2022 wordt onder andere aandacht besteed aan het actieplan "Dichterbij dan je denkt". Doel van dit actieplan is om werkgevers en werkzoekenden dichterbij elkaar te brengen, waarmee we extra mensen die nu langs de kant staan op (parttime) werk of een leerwerktraject willen matchen. We willen de krapte op de arbeidsmarkt benutten om meer werkgevers ervaring op te laten doen met het werven van mensen uit het onbenut arbeidspotentieel.

- In het sociaal akkoord 2013 is afgesproken dat werkgevers 125.000 extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. In onze arbeidsregio gaat het tot 2027 om 5.500 afspraakbanen, voor Oost Groningen gaat het om totaal 850 afspraakbanen. Volgens deze berekening komt de ambitie van Stadskanaal uit op 190 afspraakbanen in 2027. Vanaf 2023 tot 2027 is de opgave om nog 79 afspraakbanen te realiseren.
- Naast de ambitie om het aantal afspraakbanen te realiseren richten we ons ook op het verduurzamen van deze banen. Dit betekent dat we bij aflopen van tijdelijke contracten contact hebben met werknemer en werkgever om te kijken of het contract voortgezet kan worden of omgezet kan worden naar een contract voor onbepaalde tijd. Waar dit niet kan zullen we preventief inzetten op doorplaatsing (van werk naar werk) bij een andere werkgever. Hiermee voorkomen we dat mensen weer terugvallen in een bijstand situatie.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-maatwerkvoorzieningen in de vorm van woon- en vervoersvoorzieningen en hulpmiddelen.
- We beschikken over een aantal kleinere algemene voorzieningen zoals bijvoorbeeld de openbare rolstoelen in de centra van Musselkanaal en Stadskanaal, de Zonnebloemauto, een driewielerspool en een rolstoelpool in een ouderencentrum. Daar waar mogelijk/gewenst worden in 2023 nieuwe algemene voorzieningen ontwikkeld waardoor het beroep op een maatwerkvoorziening wordt beperkt en onnodige bureaucratie wordt voorkomen.
- Het verstrekken van gehandicaptenparkeerkaarten op grond van de Wegenverkeerswet en het laten uitvoeren van de daarvoor verplichte medische keuringen.

Huishoudelijke hulp, Begeleiding, Dagbesteding en Overige maatwerkarrangementen (WMO) (voorheen Maatwerkdienstverlening 18+)

- Het signaleren van ontwikkelingen en zo nodig initiëren en regisseren van veranderingen/aanpassingen in het beleid. Onder andere in verband met de ontwikkelingen op het gebied van Beschermd Wonen.
- Het verstrekken, uitvoeren en monitoren van individuele Wmo-voorzieningen in de vorm van zorg in natura (ZIN) of met een Persoonsgebonden Budget (PGB). Dit betreft de ondersteuning bij een onregelde huishouden (Ondersteuning zelfredzaamheid en ondersteuning huishoudelijk werk (OZ/OH) en begeleiding (begeleiding ambulante of groep, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf inclusief eventueel vervoer).
- De Algemene Voorziening Schoonmaakondersteuning (AVS) is in 2022 beëindigd. Inwoners die gebruik maakten van deze voorziening zijn toen overgebracht naar een individuele maatwerkvoorziening OZ/OH. Om te bepalen of de maatwerkvoorziening rechtmatig kan worden verstrekt worden heronderzoeken uitgevoerd.
- Voor Huishoudelijke Ondersteuning onderzoeken we in 2023 een nieuw normenkader.
- Naar aanleiding van in 2022 nieuw afgesloten contracten voor huishoudelijke hulp OZ/OH gaan we met aanbieders in overleg om een efficiëntere inzet van zorg te bewerkstelligen.
- Voor de periode 1 juli 2022 tot 1 juli 2026 hebben de gemeenten Oldambt, Pekela en Stadskanaal (OPS) een nieuw contract afgesloten voor Wmo begeleiding. Het contractbeheer en -management is belegd bij de gemeente Oldambt.
- Het realiseren van de taakstelling op het budget conform het Maatregelenplan 2021-2024. Wij doen dit door de Ggz-inloop de Regenboog te transformeren tot een bredere algemene voorziening voor niet-geïndiceerde inloop en dagbesteding. Tot 1 juli 2023 is er sprake van een overbruggingsperiode voor de Regenboog. Besluitvorming over de structurele invulling van de Regenboog is voorzien in de eerste helft van 2023.

Jeugdhulp zonder verblijf (begeleiding, behandeling, dagbesteding en overig) + Pleegzorg, Gezinsgericht, Jeugdhulp met verblijf en gesloten plaatsing (voorheen Maatwerkdienstverlening 18-)

- De Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) koopt via de zogenaamde Open House methodiek de jeugdhulp in voor de zorg in natura (ZIN). Dat doen zij namens alle Groninger gemeenten ook in 2023. Tevens verzorgt de RIGG daarbij het contractbeheer. Parallel aan de inkoop door de RIGG zullen de individuele gemeenten meer vrijheid gaan krijgen om delen van de ZIN zelf in te kopen op een meer taakgerichte wijze samen met een beperkter aantal jeugdhulpaanbieders. Er ontstaat dan binnen de regio Groningen een hybride wijze van inkopen van jeugdhulp doordat er (tijdelijk) twee inkoopssystemen naast elkaar ontstaan voor delen van de jeugdhulp (Open House en taakgericht).
- Een belangrijk uitgangspunt bij de hybride situatie is dat er altijd sprake zal zijn van een dekkend jeugdzorglandschap en dat dus alle soorten van hulp beschikbaar blijven.

- Ook in de hybride fase blijven de individuele gemeenten verantwoordelijk voor alleen de uitgaven aan de eigen kinderen. Een uitzondering op bovenstaande afspraken betreft de inkoop en afrekening van de niet cliëntgebonden kosten, subsidies, beschikbaarheidskosten crisisverblijf, de kosten voor landelijk werkend instellingen en jeugdhulp Plus. Deze vallen ook in 2023 onder de gezamenlijke financiële solidariteit.
- De toewijzing van jeugdhulp vindt plaats via een aantal lijnen. Een gedeelte verloopt via het CJGV. Daarnaast verwijzen huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen (GI's) rechtstreeks naar jeugdhulp (ruimschoots meer dan 50% van het budget). Het onderwijs is een belangrijke vindplaats van jeugdhulpproblematiek, maar heeft niet de bevoegdheid om zelfstandig te verwijzen/indiceren, wel zijn ze een belangrijke "indirecte verwijzer". De gemeente is (financieel) verantwoordelijk voor alle jeugdhulp, we zijn voor de verwijzing dus afhankelijk van vele partijen.
- Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG stellen samen de Hervormingsagenda Jeugd op. De Hervormingsagenda moet de hulpverlening verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar maken. We verwachten dat een aantal onderdelen van de jeugdhulp naar het rijk of de provincie zullen gaan. Dit zal effect zal hebben op de wijze waarop we ook in Stadskanaal de jeugdhulp vorm en inhoud geven.
- De jeugdhulp zal zich ook in 2023 blijven ontwikkelen. De goedkoopste adequate voorziening blijft daarbij het uitgangspunt, waarbij het gebruik van data en het dashboard jeugdhulp bepalend blijft om te checken of dat lukt en te bepalen wat zinvolle bijstellingen kunnen zijn.

Beschermd wonen en Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) (voorheen Geëscaleerde zorg 18+)

- Het bieden van hulp en ondersteuning door diverse maatschappelijke organisaties aan inwoners die vanwege drugs, alcohol of problematisch gedrag een probleem vormen voor de eigen gezondheid en de leefbaarheid van de (directe) woonomgeving. Mensen met uiteenlopende hulp- of ondersteuningsvragen blijven als gevolg van de ambulantisering zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving wonen. Coördinatie vindt plaats door de Zorg- en Veiligheidscoördinatoren. Daarbij staat het borgen van de verbinding en samenwerking tussen de werkvelden Zorg en Openbare Orde en Veiligheid in 2023 centraal. Ook thema's als mensenhandel maken duidelijk dat een structurele samenwerking tussen Zorg en Veiligheid inmiddels onmisbaar is.
- Een deel van het beleid en de budgetten voor Maatschappelijke Opvang en Zorg voor deze doelgroepen is in handen van de Centrumgemeente Groningen. Groningen maakt afspraken met de gemeenten over inzet en besteding hiervan met betrekking tot Maatschappelijke opvang, Beschermd Wonen (BW) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). Het betreft afspraken over bemoeizorg en het preventie dak- en thuisloosheid.
- In 2023 zijn de opgaven voor Beschermd Wonen (BW) onder andere:
 - voorbereiding op de invoering van het woonplaatsbeginsel en de invoering van het nieuwe landelijke verdeelmodel BW dat zal worden ingevoerd na 2023 (datum is nog niet duidelijk door uitstel). Beide ontwikkelingen dienen in samenhang met de implementatie van het Groninger Verdeelmodel voor BW te worden opgepakt;
 - uitvoeren van de transformatieagenda en beheersmaatregelen om de instroom in BW beperken en doorstroom naar minder zware zorg daar waar mogelijk te stimuleren;
 - uitvoeren van de nieuwe inkoop BW en de effecten daarvan monitoren wat betreft in-, door- en uitstroom uit BW;
 - het ontwikkelen van beleid gericht op de transformatie waardoor onnodige instroom in BW wordt voorkomen, en doorstroom en uitstroom BW wordt gestimuleerd. In het kader van de inkoop BW zijn hierbij ontwikkelopgaven benoemd die de Groninger gemeenten gezamenlijk gaan oppakken. Deze ontwikkelopgaven zijn deels gericht op soepele overgangen 18-/18+ en van BW naar Wmo-begeleiding. Ook de samenhang met (medische) behandeling is één van de opgaven. In het kader van soepele overgangen en transformatie BW is in 2021 reeds gestart met een tussenvoorziening voor 18-jarigen waarbij BW-budget middels een pilot beschikbaar is gesteld om zó de flexibilisering vorm te geven. Deze pilot eindigt eind 2022. De opbrengsten worden betrokken bij de uitwerking van de ontwikkelopgaven in 2023. Deze tussenvoorziening wordt in Stadskanaal in samenhang met de bestaande aanpak van woonbegeleiding voor jongeren uitgewerkt, waardoor jongeren passende begeleiding krijgen naar zelfstandig wonen en optimaal zelfredzaam functioneren. Het uiteindelijke doel is een structurele voorziening neer te zetten voor jongeren waardoor ze passender worden begeleid en onnodige instroom in BW wordt voorkomen;

- het organiseren van samenwerking in de regio Zuidoost Groningen, in beleid, in de toegang en voor een regionaal passend en gespreid aanbod aan voorzieningen onder regie van een regionale projectleider;
 - in 2023 krijgt de doordecentralisatie BW naar meer Beschermd Thuis verder zijn beslag. Samenwerking met de woningcorporaties is door deze ambulantisering steeds belangrijker. Doordat we vanaf medio 2021 zelf de indicaties voor BW afgeven kunnen we de betere prognoses voor het benodigd aantal en type woningen maken;
 - het volgen van de effecten van het lokaal indiceren, waarbij de samenhang met Wmo begeleiding inzichtelijk zal worden. De transformatie-monitor BW ondersteunt hierbij;
 - landelijk is geagendeerd dat gemeenten een integrale woonzorgvisie gaan ontwikkelen. In Oost Gronings verband wordt in 2023 uitgewerkt of er meerwaarde is om gezamenlijk voor bepaalde doelgroepen, wat betreft voorzieningenniveau, samen te werken;
 - het borgen van de procesregie bij ingewikkelde casuïstiek door de Zorg- en Veiligheidscoördinatoren, afgestemd op de nieuwe taken Wet Verplichte Ggz en het indiceren van BW.
- Implicaties van de voorstellen vanuit de regionale Taskforce wachttijden Specialistische Ggz (Sggz) voor de Groninger gemeenten dienen te worden uitgewerkt. Belangrijk onderdeel hiervan is het verbeteren van de samenwerking met de huisartsen en het sociaal domein en het borgen van de resultaten van de pilot voorzorg die in 2021 en 2022 is uitgevoerd. In deze pilot trekken aanbieders Ggz, stichting Welstad, OGGz samen op. Via de Regiodeal vindt nadere uitwerking plaats.
 - Het uitvoeren van de Wet Verplichte Ggz (Wvggz). Dit betekent het aannemen van meldingen, indien nodig het uitvoeren van een Verkennend Onderzoek, het aanvragen van een zorgmachtiging dan wel het afgeven door de burgemeester van een crisismaatregel.
 - In samenwerking met de woningcorporaties wordt ingezet op het organiseren van passende huisvesting voor huurders met GGZ-problemen (onder andere beschermd wonen) waardoor blijvend herstel wordt gestimuleerd.

Wat mag het kosten?**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	78.056	84.036	81.926	79.585	78.623	77.771
Baten	19.302	19.336	18.852	16.977	16.777	16.777

Saldo programma	58.754	64.700	63.075	62.608	61.846	60.994
------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	50		-50
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	1	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	181	103	-79
3.4 Economische promotie	115	173	58
	<u>347</u>	<u>277</u>	<u>-71</u>
Taakvelden Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.984	377	-5.607
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.939	136	-3.803
6.3 Inkomensregelingen	19.739	15.436	-4.303
6.4 Begeleide participatie	19.348		-19.348
6.5 Arbeidsparticipatie	2.615	20	-2.595
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.631	185	-1.446
6.71 Huish.hulp, begel., dagbest. en ov. maatwerkarr. (WMO)	11.188	335	-10.853
6.72 Jeugdhulp z. verbl. (begel., behandeling, dagbest. en overig)	6.282		-6.282
6.73 Pleegzorg, Gezinsgericht, Jeugdhulp met verblijf overig	4.627		-4.627
6.74 Jeugdhulp beh. GGZ zonder verblijf, crisis LTA/GGZ-verblijf	2.790		-2.790
6.81 Beschermd wonen/maatsch.- en vrouwenopv. (WMO)	2.253	2.086	-167
6.82 Jeugdbescherming/reclassering	1.185		-1.185
	<u>81.579</u>	<u>18.575</u>	<u>-63.004</u>
Totaal	81.926	18.852	-63.075

Toelichting

Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van 2022 gedaald met € 1.625.000,00. Dit betreft een voordeel van € 725.000,00 voor de taakvelden Economie en een voordeel van € 900.000,00 voor de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Bestand beleid

Taakvelden Economie		
- De budgetten die in 2022 zijn geraamd in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal zijn incidenteel. Voor 2023 betekent dit een voordeel.	€	727.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	2.000,00 N
Totaal taakvelden Economie	€	725.000,00 V

Taakvelden Sociaal Domein

- In 2022 is een budget t.b.v. de vluchtelingen uit de Oekraïne toegekend. Dit budget is incidenteel en daarom een voordeel voor 2023.	€ 1.500.000,00 V
- Het invoeringsbudget voor de nieuwe wet Inburgering is in 2022 incidenteel en daarom een voordeel voor 2023.	€ 160.000,00 V
- In 2022 zijn twee incidentele subsidies ten behoeve van de 'pilot wachtlijsten specialistische GGZ' en ten behoeve van 'verbreding pilot wachtlijsten GGZ' geraamd. Dit is een voordeel voor 2023.	€ 44.000,00 V
- De Algemene Voorziening Schoonmaak wordt in 2023 afgebouwd. Alle cliënten van AVS krijgen een herindicatie. Op basis van de laatste ontwikkelingen in 2022 zijn de kosten lager.	€ 230.000,00 V
- Met ingang van 2023 eindigt GIDS. De dekking voor de subsidie bewegen voor het TDC € 17.000,00 moet worden opgevangen uit het budget uitvoeringskosten. Dit levert een voordeel op.	€ 17.000,00 V
- In 2022 is incidenteel vanuit de coronagelden een subsidie verleend voor een ondersteuner sociaal domein met het doel om duurdere zorg zo mogelijk te voorkomen. Dit is een voordeel voor 2023.	€ 26.000,00 V
- Er zijn voor € 100.000,00 incidentele corona subsidies verstrekt in 2022. Dit is een voordeel voor 2023.	€ 100.000,00 V
- De kosten van Welstad voor het onderdeel sociaal cultureel werk zijn met € 78.000,00 gestegen ten gevolge van indexatie en vanwege een compensatie voor gestegen kosten.	€ 78.000,00 N
- In 2022 is incidenteel het budget geraamd voor het koploperproject onafhankelijke cliëntondersteuning € 175.000,00. Dit is een voordeel voor 2023.	€ 175.000,00 V
- De zorgkosten voor huishoudelijke hulp worden € 615.000,00 hoger geraamd dan in 2022. Deze stijging wordt veroorzaakt door toenemende cliëntenaantallen en hogere tarieven ten gevolge van cao-mutaties. De toename van cliënten wordt mede veroorzaakt door een verschuiving van de Algemene Voorziening Schoonmaak naar de zorgkosten voor huishoudelijke hulp.	€ 615.000,00 N
- De zorgkosten begeleiding dalen met € 426.000,00 t.o.v. de raming in 2022. Dit is in de lijn met de jaarrekening 2021. Ook de kosten van de PGB's worden € 100.000,00 lager geraamd. Vanwege professionalisering van het contractmanagement nemen de kosten toe met € 67.000,00.	€ 459.000,00 V
- De geraamde uitgaven jeugdhulp zijn bijgesteld voor loon- en prijsbijstellingen 2022 en 2023. Dit leidt tot hogere lasten. De loon- en prijsbijstellingen vallen hoger uit dan in andere jaren doordat de tarieven met een hoog percentage (2022: 4,58% en 2023: 3,72%) zijn geïndexeerd.	€ 713.000,00 N
- De bijdrage in het samenwerkingsverband Sociale Recherche Noord- en Oost Groningen (SNROG) is gestegen met € 55.000,00. De belangrijkste reden hiervan is de uittreding van een deelnemende gemeente.	€ 55.000,00 N
- In de begroting is een stijging van de uitkeringslasten verwerkt. Dit betreft € 246.000,00 meer bijstandsuitkeringen en € 79.000,00 meer uitkeringen IOAW/IOAZ. Voor loonkostensubsidies is € 226.000,00 meer geraamd. Totaal bedraagt het nadeel € 551.000,00.	€ 551.000,00 N
- De incidentele budgetten in 2022 van € 70.000,00 voor de regeling TONK (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) en € 35.000,00 voor de voorzieningenwijzer zijn in 2023 vervallen.	€ 105.000,00 V
- De integratie-uitkering WSW wordt integraal doorbetaald aan Wedeka en daalt met € 182.000,00. Het gemeentelijk aandeel in het exploitatietekort van Wedeka is € 61.000,00 lager. Totaal daalt de bijdrage aan Wedeka met € 243.000,00.	€ 243.000,00 V
- Het participatiebudget is per saldo € 42.000,00 lager. Dit betreft de lasten van gesubsidieerde arbeid (€ 70.000,00 lager) en de kosten van Wedeka voor het activeringscentrum (€ 28.000,00 hoger).	€ 42.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€ 189.000,00 N
Totaal taakvelden Sociaal Domein	€ 900.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2024-2026 met € 2.081.000,00. Dit betreft de taakvelden Sociaal domein. Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Sociaal domein

- De doorbetaling van de integratie-uitkering WSW aan Wedeka daalt met € 1.677.000,00. Het gemeentelijk aandeel in het exploitatietekort van Wedeka daalt met € 378.000,00. Totaal bedraagt de daling € 2.055.000,00.	€ 2.055.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€ 26.0000,00 V
Totaal taakvelden Sociaal domein meerjarenraming	€ 2.081.000,00 V

Mutaties reserves

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toevoegingen						
Onttrekkingen	219	842	106	119	104	104
Saldo mutaties	219	842	106	119	104	104

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2022 € 736.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Sociaal Domein

- Een deel van de kapitaallasten van de welzijnsaccommodaties wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa. Door daling van de lasten daalt ook de onttrekking.	€ 9.000,00 -
---	--------------

Taakvelden Economie

- De in 2022 geraamde onttrekkingen in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal zijn vervallen.	€ 727.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€ 736.000,00 -

Meerjarenraming

Het saldo van de mutaties in de reserves daalt in de periode 2024-2026 met € 2.000,00. De oorzaak is:

Taakvelden Sociaal Domein

- Door daling van de kapitaallasten van de welzijnsaccommodaties daalt ook de onttrekking aan de reserve Bijdragen in kosten activa.	€ 2.000,00 -
Totaal mutaties reserves meerjarenraming	€ 2.000,00 -

2. ONTPLOOIING

Leren en Ontmoeten

Taakvelden Onderwijs en Sport, cultuur en recreatie

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

We ondersteunen ouders daar waar nodig bij het opgroeien opvoeden van hun kinderen. We zorgen voor een actieve houding bij de peuter- en kinderopvang. Kinderen krijgen in onze gemeente de kans om zich in en om school te ontwikkelen. We zetten sterk in op preventie en vroeghulp en het stimuleren van talentontwikkeling. Daarbij accepteren we, binnen gezonde en veilige grenzen, verschillen tussen gezinnen en kinderen. Zowel in het tempo van opgroeien, als in de uitkomst van de talentontwikkeling. Wij willen de betrokkenheid bij de lokale samenleving bij onze jeugdige inwoners vergroten.

Wij blijven een excellente gemeente om in te wonen en behouden onze regiofunctie op het gebied van voorzieningen. Wij streven naar de instandhouding van onze voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en recreatie. We stimuleren sport als belangrijke aanjager van gezondheid en ontmoeting.

Effecten taakvelden Onderwijs

- Alle kinderen hebben een thuisnabije onderwijsplek.
- Jongeren de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige, competente en sociale burgers.
- Jongeren hebben, zoveel als mogelijk, een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt én werk.
-

Effecten taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Sportstimulering door doelgroepenbenadering en verenigingsondersteuning.
- Een breed aanbod van culturele voorzieningen die voor al onze inwoners toegankelijk zijn.
- (Duurzame) bescherming en ontwikkeling van cultureel erfgoed.
- Bereikbaarheid van recreatieve voorzieningen.
- Er is aandacht voor kleinkunst, kunst in de openbare ruimte en podiumkunsten.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000	2019	0	2,4
2	Relatief verzuim	aantal per 1.000	2021	72	19
3	Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO)	%	2021	2,6	1,9
4	Niet-sporters	%	2020	67,1	49,3

Bron: *Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)*

Toelichting

1. Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatieplichtige jongeren die niet staan ingeschreven op een school. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2018/2019.
2. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd ongeoorloofd afwezig is. De periodeaanduiding staat voor schooljaar 2018/2019.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periode aanduiding staat voor schooljaar 2018/2019.
4. Het percentage bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één per week aan sport doet ten opzichte van de totale bevolking van 19 jaar en ouder.

Wat doen wij daarvoor?

Door ontgroening en vergrijzing verandert de bevolkingssamenstelling van Stadskanaal. Dat heeft onder meer tot gevolg dat mensen andere eisen stellen aan hun woonomgeving en de voorzieningen waarvan zij gebruikmaken. Om een excellente woongemeente te blijven en voldoende, kwalitatief goede voorzieningen te behouden zullen wij ons aanbod van voorzieningen zoveel als mogelijk aansluiten bij de veranderende wensen van onze inwoners.

Via de Regiodeal Oost- Groningen wordt met bewoners en organisaties samengewerkt aan het verbeteren van de brede welvaart. Onder andere in dit programma krijgt dit vorm en middels diverse projecten.

TAAKVELDEN ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting

- In 2023 zal het meerjarenplan onderwijshuisvesting worden geactualiseerd. Hiervoor werken wij samen met de onderwijsbesturen die actief zijn in Stadskanaal.
- Uitvoering geven aan het programma 2023 en het vaststellen van het programmaoverzicht 2024.
- Afhankelijk van nadere besluitvorming in 2022, starten wij in 2023 met de ontwikkeling van een nieuwe onderwijsaccommodatie voor de scholen Maarsborg en Neuteboom, inclusief ruimte voor kinderopvang en exclusief een gymzaal. Dit is conform het scenario "meest logisch" zoals door de gemeenteraad in 2019 besloten.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Activiteiten Onderwijsbeleid

- Samen met de gemeenten Midden-Groningen en Veendam voeren we het externe toezicht op het verzelfstandigde openbaar basisonderwijs uit.
- Door de GGD wordt het vroegtijdig opsporen van spraak-, taal- en ontwikkelingsrisico's voor 0-4 jarigen uitgevoerd. De risicopeuters vormen de doelgroep van de voorschoolse educatie. Daarnaast draagt de gemeente bij aan de realisatie van ondersteuning en begeleiding van zorgleerlingen.
- De OAB-aanpak (onderwijsachterstandenbeleid) is erop gericht om alle kinderen zoveel mogelijk een gelijke start te bieden bij het begin van het basisonderwijs. Om dit vorm te geven voeren wij structureel overleg met de betrokken schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en overige partijen.
- De Voorschoolse Educatie-voorzieningen in onze gemeente bieden doelgroepeuters zestien uur per week educatie. Daarnaast is er voor hun ouders ondersteuning voor het vormgeven van een taalrijkere omgeving thuis. Er wordt structureel ingezet op verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en het bereik van doelgroepeuters.
- Er functioneren netwerken brede school in aandachtswijken. Hiervoor is een geormerkt budget beschikbaar. De coördinatie is belegd bij de betrokken buurtwerker van Stichting Welstad. De inzet en activiteiten zijn gericht op optimale ontwikkelingskansen, een gezonde en bewuste leefstijl en veiligheid.
- Stimuleren geletterdheid en ondersteuning laaggeletterden door middel van het Taalhuis.

Activiteiten Leerlingenzaken

- Uitvoering geven aan de wettelijke taken leerplicht.
- Uitvoering geven aan leerplicht spreekuren.
- Deelname aan netwerken.
- Monitoring van alle jongeren tot 27 jaar.
- Uitvoering geven aan de sluitende aanpak jongeren.
- RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt)-taken afstemmen op lokale taken om zodoende een sluitende melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters te realiseren.

Activiteiten Peuteropvang

- De peuteropvang voor kostwinnersgezinnen (de zogenaamde éénverdieners) valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er is een gemeentelijke subsidieregeling voor deze ouders. Ouders betalen een ouderbijdrage die overeenkomt met de kinderopvangtoeslagregeling voor tweeverdieners. De gemeente heeft de uitvoering van de regeling gemandateerd aan geregistreeerde kindercentra.
- Het kabinet wil dat elk kind goed voorbereid aan het basisonderwijs kan beginnen en wil daarom dat nog meer peuters gebruik maken van de voorschoolse opvang. Gemeenten hebben de taak en middelen gekregen om het gebruik van een voorschoolse voorziening te optimaliseren. Aanbieder van Voorschoolse Educatie geven hieraan specifieke aandacht.

TAAKVELDEN SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Sportbeleid en activering

In 2021 zijn we gestart met de uitvoering van het lokaal Sportakkoord. Dit akkoord kent drie pijlers te weten:

- Jeugd vaardiger in beweging;
- Vitale sportverenigingen;
- Inclusief sporten.

De coördinatie van de uitwerking van deze pijlers is ondergebracht bij de stichting Welstad. Ook de coördinatie van het lokaal Preventieakkoord is in handen gesteld van Welstad. Op deze wijze worden dubbelingen voorkomen en wordt er vorm gegeven worden aan een krachtig beleid.

Sportaccommodaties

We zijn in 2022 gestart met een onderzoek naar de gewenste infrastructuur van de binnensport in de plaats Stadskanaal. In eerste instantie is in kaart gebracht wat de wettelijke verplichting is van de gemeente als het gaat om de huisvesting van het bewegingsonderwijs. Vervolgens wordt op basis van deze informatie een voorstel uitgewerkt van de gewenste binnensportaccommodatiestructuur in de kern Stadskanaal waarbij oog is voor het bewegingsonderwijs en het gebruik van de binnensportaccommodaties door de verenigingen. Hiervoor worden een aantal scenario's uitgewerkt waarbij rekening gehouden wordt met een aantal recente ontwikkelingen. In 2023 hopen we de besluitvorming af te ronden.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

- Stichting Kunstenschool Zuid Groningen (SKZG) geeft uitvoering aan lessen op het gebied van muziek, theater, dans en educatie voor kinderen en volwassenen.
- Stichting Kunstzinnige Vorming Stadskanaal De Pauw besteedt aandacht aan kunsteducatie en allerlei workshops voor kinderen en volwassenen.
- Stimulering van initiatieven op het gebied van kunst en cultuur.
- Verstrekken van subsidies voor kunst en cultuur.
- Verstrekken van bijdragen en subsidies voor nationale feest- en gedenkdagen.
- Professionele voorstellingen in het Theater Geert Teis.
- Organiseren van exposities in het KCC.

Musea

- Subsidiëring van de stichting Streekhistorisch Centrum Stadkanaal (SHC).
- Uitvoering van het educatieproject voor het basisonderwijs door SHC.
- Uitvoering geven aan allerlei zondagmiddagactiviteiten en verschillende exposities gedurende het jaar.
- Het SHC organiseert verdere digitalisering van hun collectie.

Cultureel erfgoed

- Informatievoorziening aan de eigenaren van gemeentelijke en rijksmonumenten.
- Initiatieven ondersteunen tot behoud of herbestemming van cultureel erfgoed.
- Wij ondersteunen de Stichting Egbert Uniken bij het beheer van het rijksmonument Begraafplaats Uniken en zijn samen met de stichting en de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) op zoek naar de mogelijkheden om de begraafplaats op te knappen en te onderhouden.

Media

- De bibliotheek heeft een hoofdvestiging in Stadskanaal, servicepunten in Musselkanaal (MFA Lint) en Onstwedde (MFA de Bolster) en een volledig dekkend netwerk van de Bibliotheek-op-school (dBOS).
- Vanuit de provinciale producten-en diensten catalogus afspraken maken over de basisvoorziening (de klassieke uitleenbibliotheek) en aanvullende diensten die passen binnen onze lokale wensen en behoeften.
- Provinciale monitoring van producten, diensten en financiën.
- Uitvoeren en versterken van het Taalhuis in Stadskanaal en ontwikkelen van een Taalpunt in Musselkanaal en Onstwedde in het kader van de aanpak van laaggeletterdheid.
- Samenwerking vindt plaats in een Taalnetwerk bestaande uit: Stichting Lezen & Schrijven, ROC Noorderpoort, Stichting Biblionet, Stichting Welstad en de gemeente Stadskanaal (Trainings- en DiagnoseCentrum).
- Provinciaal wordt ingezet op de aanpak laaggeletterdheid. De coördinatie ligt bij de arbeidsmarktregio (gemeente Groningen) voor een gezamenlijke aanpak.

Lokale omroep

- Het subsidiëren van de streekomroep RTV1.
- RTV1 verzorgt de uitzendingen van de raadsvergaderingen.
- Via verschillende media (speerpunt het maken van televisie) brengt RTV1 de actualiteiten van de gemeente Stadskanaal onder de aandacht bij onze inwoners.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

- Het in stand houden van de camperplaats in Musselkanaal.
- Het behouden van goede voorzieningen voor de vaarrecreatie.

Activiteiten Natuur- Landschapsbescherming

Onder leiding van de provincie Groningen worden de mogelijkheden van ontwikkeling van de pagediepzone onderzocht.

Wat mag het kosten?**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	9.719	11.601	10.887	10.987	10.792	10.783
Baten	2.007	3.142	2.481	2.346	2.346	2.346

Saldo programma	7.712	8.459	8.406	8.641	8.446	8.437
------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

		<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Onderwijs				
4.2	Onderwijshuisvesting	2.295	6	-2.289
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.392	1.045	-1.347
		4.687	1.051	-3.636
Taakvelden Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	163	3	-160
5.2	Sportaccommodaties	2.402	328	-2.074
5.3	Cultuur-presentatie, -productie en -participatie	2.521	1.043	-1.478
5.4	Musea	141	5	-136
5.5	Cultureel erfgoed	7	0	-7
5.6	Media	816	6	-810
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	150	45	-104
		6.200	1.430	-4.770
	Totaal	10.887	2.481	-8.406

Toelichting

Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van 2022 gedaald met € 53.000,00. Dit betreft een nadeel van € 106.000,00 voor de taakvelden Onderwijs en een voordeel van € 159.000,00 op de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Bestaand beleid*Taakvelden Onderwijs*

- Op basis van de Maatregelennota 2021-2024 zijn stelposten geraamd voor de ambitie huisvestingsproblematiek Neuteboomschool en de Maarsborg.	€	263.000,00 N
- Diverse in 2022 incidenteel geraamde budgetten van totaal € 161.000,00 zijn in 2023 vervallen.	€	161.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	4.000,00 N
Totaal taakvelden Onderwijs	€	106.000,00 N

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Op basis van de Maatregelennota 2021-2024 zijn stelposten geraamd voor de ambitie Toekomst Binnensportaccommodaties.	€	192.000,00 N
- Diverse in 2022 incidenteel geraamde budgetten van totaal € 125.000,00 zijn in 2023 vervallen.	€	125.000,00 V

- In 2022 is incidenteel subsidie beschikbaar voor activiteiten kunst en cultuur die in de "na covid tijd" weer plaats kunnen vinden. Dit levert een voordeel op in 2023.	€	170.000,00 V
- In 2022 is incidenteel € 220.000,00 beschikbaar voor ontwikkelingen bibliotheek 2.0.. Dit is een voordeel voor de begroting 2023.	€	220.000,00 V
- De opbrengsten van Theater Geert Teis in 2023 zijn naar verwachting € 65.000 lager.	€	65.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	99.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie	€	159.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo stijgen de lasten in de periode 2024-2026 met € 31.000,00. Dit betreft een voordeel van € 100.000,00 voor de taakvelden Onderwijs en een nadeel van € 131.000,00 voor de taakvelden Sport, cultuur en recreatie. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Onderwijs

- De stelposten voor de ambitie Huisvestingsproblematiek Neuteboomschool en de Maarsborg dalen in de periode 2024-2026 per saldo met € 85.000,00.	€	85.000,00 V
- De raming voor bewegingsonderwijs vervalt in 2026.	€	15.000,00 V
Totaal taakvelden Onderwijs meerjarenraming	€	100.000,00 V

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- De stelposten voor de ambitie Toekomst binnensportaccommodaties dalen in de periode 2024-2026 per saldo met € 19.000,00.	€	19.000,00 V
- De compensatieregeling btw voor sport vervalt met ingang van 2024. Dit levert een nadeel op.	€	132.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	18.000,00 N
Totaal taakvelden Sport, cultuur en recreatie meerjarenraming	€	131.000,00 N

Mutaties Reserves**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toevoegingen	41					
Onttrekkingen	576	545	502	502	502	502
Saldo mutaties	535	545	502	502	502	502

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2022 is € 43.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakvelden Onderwijs

- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa. De onttrekkingen zijn per saldo €17.000,00 lager € 17.000,00 -

Taakvelden Sport, cultuur en recreatie

- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa en de egalisatiereserve Theater Geert Teis. De onttrekkingen zijn per saldo € 10.000,00 hoger. € 10.000,00 +
 - Diverse onttrekkingen in verband met de in 2022 incidenteel geraamde budgetten voor sportaccommodaties zijn in 2023 vervallen. € 28.000,00 -
 - De onttrekking aan de reserve sportvelden is € 8.000,00 lager. € 8.000,00 -
Totaal mutaties reserves	€	43.000,00 -

3. LEEFBAARHEID

Wonen en Bereikbaarheid

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Wij bieden onze inwoners en ondernemers een hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Effecten taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

Wij willen dat iedereen in onze gemeente en de provincie veilig deel kan nemen aan het verkeer. Wij hebben samen met de verkeersveiligheidspartners in Groningen (gemeenten en de provincie Groningen) een breed verkeerseducatieprogramma en een gezamenlijk plan van aanpak om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu

Bij de ontwikkeling van het landelijk en stedelijk gebied is duurzaamheid een leidend principe, onder andere door vermindering van afvalstoffen en CO₂-emissie en gebruik van fossiele energie.

Effecten taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wij hebben een woningvoorraad die kwalitatief en kwantitatief aansluit bij de wensen van onze inwoners. Met ons bestemmingsplan met verbrede reikwijdte hebben wij onze planologische basis op orde.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inw.	2020	150	170
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	69,9	26,9
3	WOZ-waarde woningen	duizend euro	2017	143	217
			2018	149	230
			2019	165	250
			2020	174	271
			2021	186	290
4	Nieuwbouwwoningen	aantal per 1.000	2021	2,7	8,9
5	Demografische druk	%	2022	83,3	70,3
6	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2020	701	700
7	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2020	747	773

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner (kg).
2. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
3. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
4. Het aantal nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen.
5. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
6. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

7. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

Wat doen wij daarvoor?

BESTAAND BELEID

Om te weten wat er leeft bij onze inwoners, betrekken wij hen bij ons beleid. Dit doen wij ook vanuit de gedachte dat mensen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun woonomgeving als zij betrokken zijn bij de inrichting en het beheer ervan.

Wij worden geconfronteerd met een veranderende bevolkingssamenstelling. Op de lange termijn lijkt het aantal inwoners, mede door toedoen van de vergrijzing ook te dalen. Echter gelet op de huidige ontwikkelingen is er de komende periode vraag naar extra woningen. Met het woningaanbod spelen wij op beide ontwikkelingen in. Wij doen dit vanuit het gemeentelijk woonbeleid en in samenwerking met de woningcorporaties (prestatieafspraken) en met andere gemeenten in Oost-Groningen (regionaal woon- en leefbaarheidsplan). Kwaliteit en variatie staan daarbij voorop.

Ons milieubeleid staat in het teken van de zorg voor een schone, gezonde leefomgeving. Wij willen onze inwoners bewust maken van hun invloed op een gezonde leefomgeving en hun houding en gedrag ten aanzien van milieu en duurzaamheid beïnvloeden. Daarnaast maken duurzaamheid en de zorg voor het milieu onderdeel uit van allerlei andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, maatschappelijk vastgoed, openbare verlichting en afval. Wij geven zelf het goede voorbeeld door maatregelen te nemen die de milieubelasting van onze eigen organisatie en ons eigen vastgoed beperken.

TAAKVELDEN VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeer en vervoer

Activiteiten wegen

- Samen met provincie en regio uitvoering geven aan het regionaal uitvoeringsplan ten behoeve van de verkeersveiligheid.
- Samen met de provincie Groningen, ProRail, STAR en gemeente Veendam de planuitwerking uitvoeren voor de reactivering van de spoorlijn Veendam-Stadskanaal.
- Samen met de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel, de gemeenten langs de Nedersaksenlijn en de Duitse partners initiatieven ontwikkelen om de realisatie van de ontbrekende schakel tussen Emmen en Stadskanaal te bevorderen.
- Uitvoering geven aan het nieuwe Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP 2022-2032).
- Uitvoering van diverse educatieve en voorlichtingsacties ter bevordering van de verkeersveiligheid.
- Uitrol van elektrische oplaadpalen op strategische locaties en op basis van particuliere aanvragen. Hiervoor stellen wij een laadpalenvisie op.
- Overleg met het OV Bureau over het afstemmen van de jaarlijks op te stellen dienstregeling openbaar vervoer.

Activiteiten wijkbeheer

- Het onderhoud van wegen met een verkeersfunctie wordt uitgevoerd op basis van het beleidsthema Duurzaamheid. Dat betekent dat er preventief groot onderhoud wordt uitgevoerd. Wegen met een erftoegangsfunctie (verblijfsgebieden) worden uitgevoerd op basis van beleidsthema Veiligheid. Dat betekent dat er curatief onderhoud plaatsvindt.
- Op basis van de nieuwe Kadernota openbare ruimte worden investeringen gedaan om de achterstand van kunstwerken met een kwaliteitsniveau D weg te werken. De komende jaren worden daarom tevens een aantal bruggen gerenoveerd of vervangen.
- Na actualisatie van het bomenareaal in de afgelopen jaren, wordt uitvoering geven aan een bestek boomonderhoud.
- De Groenvisie omvat een aantal aanbevelingen om onder andere meer participatie en biodiversiteit door te voeren in het groenbeheer. Deze aanbevelingen worden verder uitgewerkt en uitgevoerd.

- In de gemeente is een aantal ongewenste en schadelijke florasoorten aanwezig. Om deze soorten te beheersen is een Beheerplan Exoten 2022-2026 opgesteld. Dit beheerplan is in 2023 de basis voor het bestrijden of beheersen van ongewenste soorten.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Riolering

- Uitvoering van projecten uit het Water- en rioleringsplan 2021-2025.
- Uitvoering van projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan kernen Stadskanaal en Musselkanaal
- Uitvoering van vervanging/renovatieprojecten riolering en IBA's.
- In 2023 maken we een aanvang met de uitvoering van projecten/maatregelen uit het Basisrioleringsplan (BRP) van de dorpen Onstwedde, Alteveer, Mussel en Vledderveen.
- Uitvoering van het bestek rioolreiniging en inspectie 2022-2026.
- Uitvoering van het bestek reiniging lijngoten en straatkolken 2022-2026.

Klimaatadaptatie

In 2023 zullen wij aandacht blijven besteden aan en gaan we aan de slag met activiteiten/taken die een relatie hebben met klimaatadaptatie. Dit gaan wij doen op basis van de uitkomsten van de risicodialogen die wij met betrokken belanghebbenden of betrokken partijen hebben gevoerd, de uitkomsten van de stresstest klimaatbestendigheid gemeente Stadskanaal, de RAS (Regionale Adaptatie Strategie Groningen en Noord Drenthe) en de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie.

Afval

Ook in 2023 blijven wij ons inzetten om de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) te halen. Naast de reeds bekende maatregelen zullen wij daarbij gebruik maken van het door de raad in 2021 vastgestelde VANG maatregelenplan 2022-2025. Speerpunten hierbij blijven het afvalbrengstation, het blijven inzetten op betere scheiding van de afvalstromen en communicatie/voorlichting over afval en afvalpreventie.

Milieubeheer

- Uitvoering geven aan de gemeentelijke milieudoelstellingen die onder andere zijn vastgelegd in het jaarprogramma, dat deel uitmaakt van de omgevingsnota Stadskanaal en de Nota duurzaamheid.
- Via de Omgevingsdienst Groningen (ODG) vindt toezicht en handhaving plaats bij bedrijven en inrichtingen.
- Overleg Grondbank Nederland in het kader van de sanering van het Ceresmeer.
- Ook in 2023 voeren wij het saneringsprogramma Wegverkeerslawaaï uit. Met deze subsidie kunnen maatregelen worden getroffen aan de gevels van geselecteerde woningen die een te hoge geluidbelasting vanwege wegverkeerslawaaï ondervinden.

In de nota duurzaamheid hebben wij 100% energieneutraliteit in 2050 als doel geformuleerd. Om deze doelstelling realistisch en controleerbaar te houden wordt er gewerkt met tussentijdse doelstellingen:

- 28% energieneutraliteit in 2022;
- 60% energieneutraliteit in 2035 (tussentijdse doelstelling van de provincie Groningen ook 60%);
- 100% energieneutraliteit uiterlijk in 2050 (doelstelling provincie Groningen, nationale, Europese en mondiale doelstellingen).

In het coalitieprogramma is een aanvullende doelstelling opgenomen, namelijk 55% CO₂ reductie in 2030 ten opzichte van 1990. In een uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid worden maatregelen voorgesteld om deze doelen te halen.

Als uitvoering van het Klimaatakkoord is in 2021 een Regionale Energiestrategie Groningen (RES) 1.0 vastgesteld. In 2023 worden nieuwe onderzoeken opgeleverd en de voortgang van de elektriciteitsproductie in de regio gemonitord. Dit komt samen in een nieuw document, namelijk de RES 2.0. Uiterlijk 1 juli 2023 moet de regio over de voortgang rapporteren aan het Nationaal Programma RES.

Vervolgens wordt elke twee jaar een actualisatie uitgevoerd tot 2030.

Activiteiten ongediertebestrijding

Voor de bestrijding van de Eikenprocessierups (EPR) is het beheerplan Eikenprocessierups 2021-2025 opgesteld. Dit beheerplan is in 2023 de basis voor het bestrijden of beheersen van de EPR.

Activiteiten VTH

- Wij stellen samen met de Omgevingsdienst Groningen (ODG) een jaarprogramma 2024 op. De ODG stelt haar jaarverslag 2022 op en voert haar uitvoeringsprogramma 2023 uit.
- Er worden ten behoeve van planologische procedures akoestische onderzoeken uitgevoerd en onderzoeken van derden beoordeeld.
- Er worden ten behoeve van de aan- en verkoop en ontwikkeling van locaties door de gemeente bodemonderzoeken uitgevoerd en onderzoeken van derden beoordeeld. Indien hiervoor noodzakelijk worden saneringsplannen opgesteld en uitgevoerd.
- Naar verwachting treedt de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op 1 januari 2023 in werking. Omgevingsvergunningen die voor deze datum worden ingediend worden volgens de huidige werkwijze afgehandeld. Tijdens een overgangsfase moet daarom met twee wetstelsels gewerkt worden. Met de ODG monitoren wij de gevolgen van deze ontwikkeling.
- Voor de uitvoering van VTH-taken neemt de ODG een nieuw zaakstelsel in gebruik waarin ook de koppelingen met het Digitaal Stelsel Omgevingswet verwerkt zijn.
- Kantoorgebouwen met een oppervlakte van minimaal 100m² dienen per 1 januari 2023 een energielabel C te hebben. Met de eigenaren van kantoren die niet voldoen aan deze eis maken wij afspraken over de uitvoering van energiebesparende maatregelen.

Begraafplaatsen en crematoria

Op basis van de Visie op begraven in Stadskanaal worden beheer- en verbeterplannen voor de begraafplaatsen opgesteld en in uitvoering gebracht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een geactualiseerde en gedigitaliseerde begraafplaatsadministratie.

TAAKVELDEN VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Ruimte en leefomgeving

- De omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking. Dit geeft de volgende verplichtingen:
 - voor inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het ontwerp bestemmingsplan met verbrede reikwijdte, oftewel het omgevingsplan 1.0 ter inzage gelegd zijn. Vaststelling van het plan zal in 2023 plaatsvinden. Dit zorgt ervoor dat de planologische basis actueel en op orde is en dat een basis is gelegd voor het opstellen van een omgevingsplan 2.0;
 - in 2024 moeten wij een omgevingsvisie hebben vastgesteld. In 2023 zal het opstellen van een omgevingsvisie met een ruimtelijke verdieping worden afgerond. Afhankelijk van de MER-scan zal er een MER-procedure worden opgestart. In deze fase wordt ook de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) in ontwerp opgesteld. Daarmee wordt de samenhang met de notitie van de omgevingsvisie geborgd;
 - na vaststelling van het omgevingsplan 1.0 en de omgevingsvisie gaan we het omgevingswetproof omgevingsplan 2.0 opstellen. We willen dit starten in de tweede helft van 2023 en afronden in uiterlijk 2025. De uiterste datum hiervoor is overigens 1 januari 2030.
- We verwachten in 2023 ook separate kleinere bestemmingsplannen te moeten maken voor project gerelateerde ontwikkelingen.

Grondexploitatie

- Kavels van de Blauwe Kamer in Alteveer worden opnieuw in verkoop gebracht voor de bouw van een viertal woningen.
- Sloop van de voormalige basisschool de Badde in Musselkanaal is gestart. Hiermee komt de weg vrij voor het ontwikkelen van een tweetal bouw kavels.
- In 2022-2023 dient de nota grondbeleid te worden herzien en aan de gemeenteraad ter vaststelling te worden aangeboden.

Wonen en bouwen

De werkzaamheden vanuit de menukaart van het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan (RWLP) gaan ook in 2023 door. Een deel van de keuzegerechten is ondergebracht in de Regio Deal Oost-Groningen en wordt via de Regio Deal verder uitgevoerd.

De Regio Deal Oost-Groningen is een deal van € 30 miljoen die de zeven Oost-Groningse gemeenten met het Rijk gesloten hebben. De deal zet in op verbetering van de brede welvaart. Uitvoering vindt plaats aan de hand van vier pijlers leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving waarbij een integrale aanpak van belang is. Inmiddels zijn we twee jaar aan de slag met de Regio Deal. Voor de pijler wonen wordt in 2023 uitvoering gegeven aan de gebiedsgerichte aanpak (GGA) Maarsveld en aan de verduurzaming van de woningvoorraad.

In het kader van het RWLP stellen we jaarlijks, samen met de regiogemeenten, de regionale woningmarktmonitor Oost-Groningen op. Actueel onderwerp is het in 2018 overeengekomen Regionaal Prestatiekader op basis waarvan we in 2020 onze woonvisie hebben vastgesteld. In 2023 geven we verder uitvoering aan de woonvisie.

Naar aanleiding van het woonbeleid worden in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Herbestemmen van de woontitels welke vrij zijn gekomen uit het "deprogrammeren bestemmingsplan capaciteit wonen".
- In aansluiting bij de woonvisie meewerken aan nieuwe ontwikkelingen en woningbouw waar dit past binnen de uitgangspunten van de woonvisie.
- Verstrekken startersleningen en de blijverslening.
- Uitvoeren van de prestatieafspraken 2023 en het sluiten van nieuwe meerjarige prestatieafspraken voor 2024 e.v.
- Aanhaken bij ontwikkelingen op de woningmarkt zoals de nationale woon- en bouwagenda en ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming en wonen en zorg.
- Doorgaan met de aanpak van leegstand en verpaupering.

Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal

De gebiedsontwikkeling is in 2022 inhoudelijk afgerond, in 2023 vindt de financiële verantwoording plaats van de Integrale gebiedsontwikkeling Musselkanaal. Daarnaast wordt gewerkt aan de afronding van de nieuwbouw op het Eilert Lubbersplein en aan de herbouw na de brand en herinrichting van het openbaar gebied rondom de brandlocatie. Dit in het kader van de subsidie "Musselkanaal na de brand".

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	17.584	20.249	18.863	18.181	18.212	18.213
Baten	7.534	8.693	7.685	7.349	7.349	7.349

Saldo programma	10.050	11.556	11.177	10.832	10.863	10.864
------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	8.550	168	-8.382
2.3 Recreatieve havens	3	3	0
2.4 Economische havens en waterwegen	509	21	-488
2.5 Openbaar vervoer	29		-29
	<u>9.091</u>	<u>192</u>	<u>-8.899</u>
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
7.2 Riolering	2.253	2.819	566
7.3 Afval	2.798	3.624	826
7.4 Milieubeheer	1.457		-1.457
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	504	232	-272
	<u>7.011</u>	<u>6.674</u>	<u>-337</u>
Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimte en leefomgeving	510		-510
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	365	365	0
8.3 Wonen en bouwen	1.884	454	-1.430
	<u>2.760</u>	<u>819</u>	<u>-1.941</u>
Totaal	18.863	7.685	-11.177

Toelichting

Het nadelig saldo van dit programma is ten opzichte van de begroting 2022 € 379.000,00 lager. Dit betreft een nadeel van € 208.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een voordeel van € 115.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en Milieu en een voordeel van € 472.000,00 voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

*Toelichting***Bestaand beleid***Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat*

- De incidenteel geraamde onderhoudsbudgetten in 2022 voor civiele kunstwerken en openbare verlichting zijn in 2023 vervallen. € 128.000,00 V
- Door nominale ontwikkelingen en areaal mutaties stijgen de kosten voor onderhoud wegen, civiele kunstwerken en openbare ruimte met € 256.000,00. € 256.000,00 N
- Eens in de twee jaar wordt een budget opgenomen voor het uitvoeren van verkeerstellingen. Het budget is in 2023 en in 2025 geraamd, ten opzichte van 2022 levert dit een nadeel op. € 16.000,00 N
- Voor energielasten van openbare verlichting is € 35.000,00 meer geraamd. € 35.000,00 N

- Overige ontwikkelingen.	€	29.000,00 N
Totaal Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat	€	208.000,00 N

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Het nadelig saldo van de lasten en baten op het onderdeel Afval is gestegen met € 108.000,00. Dit betreft voornamelijk een stijging van de kosten van inzameling en verwerken en een lagere vergoeding voor het inzamelen van PMD.	€	108.000,00 N
- De geraamde opbrengst van de afvalstoffenheffing is inclusief toegerekende overhead en btw en is 100% kostendekkend. De opbrengst is 138.000,00 hoger dan in 2022.	€	138.000,00 V
- De lasten op het onderdeel Riolering zijn per saldo gestegen met € 54.000,00. Dit betreft voornamelijk een stijging van de kosten voor onderhoud.	€	54.000,00 N
- De geraamde opbrengst van de rioolheffing is inclusief toegerekende overhead en btw en is 100% kostendekkend. De opbrengst is € 87.000,00 hoger dan in 2022.	€	87.000,00 V
- De incidenteel geraamde budgetten in 2022 voor duurzaamheid en bodembescherming zijn in 2023 vervallen.	€	157.000,00 V
- De bijdrage aan de Omgevingsdienst Groningen voor het taakveld Milieu is gestegen met € 42.000,00.	€	42.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	63.000,00 N
Totaal Taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	115.000,00 V

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- De incidentele budgetten voor implementatie van de omgevingswet zijn € 262.000,00 lager.	€	262.000,00 V
- De incidentele budgetten die in 2022 zijn geraamd voor de centrumontwikkeling Stadskanaal en de gebiedsontwikkeling Musselkanaal van per saldo € 9.000,00 voordelig zijn in 2023 vervallen.	€	9.000,00 N
- In 2022 is incidenteel € 480.000,00 geraamd voor de uitvoering van de menukaart RWLP en € 47.000,00 voor het versnellen van woningbouw. In 2023 zijn deze budgetten vervallen.	€	527.000,00 V
- De Decentralisatie uitkering Bevolkingsdaling is verlengd tot 2022. In 2023 is de bate van € 242.000,00 vervallen.	€	242.000,00 N
- In 2022 is € 16.000,00 opgenomen voor het eens per vier jaar uitvoeren van een wijkscan. In 2023 vervalt dit budget.	€	16.000,00 V
- De bijdrage aan de Omgevingsdienst Groningen voor het taakveld Wonen en bouwen is gestegen met € 107.000,00.	€	107.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	25.000,00 V
Totaal Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	€	472.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalende lasten in de periode 2024-2026 met € 313.000,00. Dit betreft een voordeel van € 139.000,00 voor de taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat, een voordeel van € 174.000,00 voor de taakvelden voor de taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakvelden Verkeer, vervoer en waterstaat

- Ontwikkelingen in het areaal leveren een nadeel op het onderhoudsbudget op van € 8.000,00.	€	8.000,00 N
- Een incidenteel in 2023 geraamd onderhoudsbudget van € 143.000,00 is vervallen.	€	143.000,00 V
- Het vervallen van de raming van het tweejaarlijkse budget voor uitvoeren van verkeerstellingen levert een voordeel op van € 16.000,00.	€	16.000,00 V
- Op basis van de Maatregelennota 2021-2024 is een stelpost van € 12.000,00 geraamd voor de lasten van de ambitie Spoorwegverbinding Veendam-Stadskanaal.	€	12.000,00 N
Totaal taakvelden Verkeer vervoer en waterstaat meerjarenraming	€	139.000,00 V

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Het incidenteel in 2023 geraamde budget voor implementatie van de Omgevingswet vervalt. € 190.000,00 V
- In 2026 is € 16.000,00 geraamd voor het eens per vier jaar uitvoeren van een wijkscan. € 16.000,00 N

Totaal taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing meerjarenraming	€ 174.000,00 V
---	-----------------------

Reserves**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toevoegingen	2.780	1.897				
Onttrekkingen	3.891	2.650	403	403	403	403

Saldo mutaties	1.111	753	403	403	403	403
-----------------------	-------	-----	-----	-----	-----	-----

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2022 € 350.000,00 lager. De oorzaken zijn:

Taakveld verkeer, vervoer en waterstaat

Een deel van de kapitaalasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa, de onttrekkingen zijn per saldo € 39.000,00 hoger. € 37.000,00 +

Taakvelden Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Een deel van de kapitaalasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa, de onttrekkingen zijn per saldo € 17.000,00 hoger. € 17.000,00 +
- De in 2022 in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal en de gebiedsontwikkeling Musselkanaal geraamde toevoegingen en onttrekkingen zijn vervallen. € 9.000,00 +
- In 2022 is incidenteel totaal € 655.000,00 onttrokken voor de implementatie van de omgevingswet en de uitvoering van de menukaart RWLP. Deze onttrekkingen zijn vervallen. € 655.000,00 -
- De Decentralisatie uitkering Bevolkingsdaling is verlengd tot 2022. In 2023 is de toevoeging van de bate aan de reserve Stedelijke vernieuwing van € 242.000,00 vervallen. € 242.000,00 +

Totaal mutaties reserves	€ 350.000,00 -
---------------------------------	-----------------------

4. DIENSTVERLENING

Besturen en Beschermen

Taakvelden Bestuur en ondersteuning, Veiligheid en Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken?

Maatschappelijke effecten

Effecten taakvelden Bestuur en ondersteuning

- Open en transparant bestuur.
- Het bevorderen van het wederzijdse begrip tussen de gemeente en haar publieksgroepen.
- Het verbeteren en uitbreiden van de digitale bereikbaarheid van de gemeente voor haar publieksgroepen.
- Een optimale Basisregistratie Personen (BRP) om op goede wijze uitvoering te kunnen geven aan wettelijk voorgeschreven taken.
- Wij willen de privacy van onze inwoners waarborgen en document-, identiteits- en adresfraude voorkomen.
- Verkiezingen organiseren die goed en veilig toegankelijk zijn voor onze kiezers.

Effecten taakvelden Veiligheid

- Een veilig Stadskanaal.
- Ontwikkelen van een goed veiligheidsgevoel bij de burger door onder meer duidelijke regels te stellen voor openbare orde en veiligheid met een consequente handhaving van die regels. Toepassing coffeeshopbeleid. Aandacht voor bestrijding van jeugdcriminaliteit. Hierbij geldt een intensieve samenwerking met politie, Actiecentrum Veiligheid en Zorg, reclassering, VNN en andere ketenpartners en burgers.

Effecten taakvelden Volksgezondheid en milieu

- Een gezonde leefomgeving.
- Bereikbare en toereikende zorg
- Terugdringen gezondheidsverschillen.
- Door samenwerking in de regio een dekkend zorglandschap creëren.
- Meer gezonde jaren voor onze inwoners. Onze inwoners voelen zich gezond, zijn veerkrachtig en hebben het vermogen zich aan te passen en de eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland
1	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000	2021	6	8
2	Winkeldiefstal	aantal per 1.000	2021	0,8	1,8
3	Diefstal uit woning	aantal per 1.000	2021	1,1	1,3
4	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000	2021	3,5	4,3
5	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000	2021	5,2	6,1

Bron: Waarstaatjegemeente.nl (Besluit Begroting en Verantwoording)

Toelichting

1. Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.
2. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
3. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
4. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.
5. Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.

Wat doen wij daarvoor?

TAAKVELDEN BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Bestuur

De opgaven waar onze gemeente voor staat zijn nu en in de toekomst fors. Een groot aantal vraagstukken krijgt in de komende jaren zijn uitwerking in onze lokale Knoalster samenleving. Te denken valt aan de energietransitie, een toenemende kwetsbare financiële positie van onze inwoners, de omgang van de mens met natuur en klimaat, de onderhoudsstaat van onze belangrijke voorzieningen, de ambitie om de kloof tussen bestuur en inwoners kleiner te maken en een ingewikkelde en krappe woningmarkt.

De opgaven waar we voor staan bieden zeker ook kansen. Deze willen we graag benutten in samenwerking met organisaties, inwoners en bedrijven in onze gemeente. Veel van deze opgaven vragen om een bredere aanpak. Met onze buurgemeenten, gemeenten in de regio Oost-Groningen en provincie Groningen werken we aan een samenhangende visie en robuuste uitvoeringsagenda.

Gezamenlijk trekken college en gemeenteraad op om te werken aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners bij het lokaal bestuur. Dit doen we door te werken aan het vergroten van participatie van inwoners, ondernemers en onze samenwerkingspartners bij lokale en regionale ontwikkelingen. De gemeenteraad werkt daarnaast aan een raadsprogramma waarvoor in 2022 een intentieverklaring is ondertekend en het college richt zich in de bestuursperiode 2022-2026 met nadruk op een wijkgerichte zichtbaarheid.

Activiteiten bestuurlijke samenwerking

- Er wordt intensief met gemeenten in de regio en de provincie Groningen samengewerkt in het kader van de invoering van de Omgevingswet in al zijn facetten.
- De samenwerking in het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën wordt voorgezet voor een verdere innovatie van de landbouw.
- De RegioDeal is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen lokale overheden en de rijksoverheid. We zetten deze samenwerking in 2023 voort en zetten verschillende projecten met middelen vanuit de RegioDeal in.
- We nemen actief deel binnen de Regionale Agenda Oost-Groningen en Strategische Agenda Groningen om onze regio en provincie landelijk op de radar te zetten en houden.

Activiteiten Bestuursondersteuning

- Er wordt uitvoering en invulling gegeven aan het beleid zoals dat is opgenomen in het collegeprogramma 2022-2026 'Onze toekomst is al begonnen'.
- In regionaal Oost-Groninger verband wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om op bedrijfsvoeringsonderdelen als gemeenten samen te werken. Dit wordt aangejaagd door de krappe arbeidsmarkt en de wens van versterking van de regionale samenwerking.

Burgerzaken

- In 2023 worden in maart de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen gehouden.
- In 2024 worden de verkiezingen voor het Europees Parlement gehouden.
- In 2025 worden de Tweede kamer verkiezingen gehouden.

TAAKVELDEN VEILIGHEID

Crisisbeheersing en brandweer

De gemeente participeert actief in samenwerkingen. Hiervoor leveren wij financiële middelen en tevens brengen wij personele middelen in, die functies vervullen in de lokale en regionale piketregeling die bij rampen van toepassing is.

- Wij volgen de ontwikkeling van de heroriëntatie van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) op de taken en verdeling van de budgetten op de voet en hebben daarbij aandacht voor de specifieke problemen en uitdagingen in onze eigen gemeente.

- We geven uitvoering aan de vastgestelde Meerjarenkoers 2012-2021 VRG en de Beleidsbegroting 2023.
- Het 'Veiligheidsplan Veiligheidsregio Groningen 2020-2024' vervangt een aantal plannen. Wij verwachten dat in 2022 het Organisatieplan Brandweezorg 2022-2025 gereed is. Belangrijk onderdeel daarvan is de problematiek rondom 'witte vlekken' (plekken waar bluswater niet direct voorhanden is).

De Meerjarenkoers 2018-2021 'Grip op risico's' en het Veiligheidsplan 2020-2024 zijn de afgelopen jaren leidend geweest voor de structuur, de inrichting en de formatie van VRG. De VRG ligt met de gestelde doelen uit de Meerjarenkoers op koers. VRG zet aanzienlijke stappen in het flexibiliseren en het verbreden binnen het veiligheidsdomein. Tegelijkertijd wordt ingezet op integrale samenwerking tussen de verschillende sectoren. Deze stappen ook nodig in het veranderende landschap van crisisbeheersing. De coronacrisis heeft dit ook duidelijk gemaakt.

De gemeente (als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling) blijft actief inzetten op het verbeteren en participeren van veiligheid samen met de ketenpartners. Wel blijft hierbij aandacht voor de kosten die hiermee gepaard gaan.

Activiteiten Omgevingsveiligheid

In 2023 wordt (in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023) naar verwachting duidelijk hoe dit onderdeel vorm gaat krijgen binnen de samenwerkingsketen Omgevingsdienst, Provincie en Gemeente.

Openbare orde en veiligheid

- Uitvoering geven aan het vastgestelde integrale veiligheid 2020-2024.
- Het beleid voor wat betreft de lokale politieprioriteiten wordt gecontinueerd:
 - sociale wijkproblematiek;
 - ondermijning;
 - geweldszaken inclusief huiselijk geweld;
 - bestrijding drugsgebruik en overmatig alcoholgebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit en overlast in het algemeen en specifiek in relatie tot jongeren;
 - woninginbraken en woning- en straatovervallen.

TAAKVELDEN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Volksgesondheid

- Uitvoering openbare preventieve gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar (JGZ). Hiervoor worden op basis van het werkplan Gezonde Gezinnen prestatie afspraken gemaakt met de GGD (door middel van dienstverleningsovereenkomsten), de scholen, Welstad (buurtsportcoaches) en verslavingszorginstellingen.
- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft met ingang van 1 juli 2022 de prenatale huisbezoeken toegevoegd aan de jeugdgezondheidswet, waardoor dit onderdeel wordt van het takenpakket van de JGZ. De invoering van deze wetswijziging is doorgevoerd in de tweede helft van 2022.
- Rond geboortezorg is de coördinatie van een aantal projecten op projectbasis ingericht en daarmee eindig. Het project "Goede Start" gericht op de eerste 1.000 dagen van het kind stopt in 2022 maar krijgt in 2023 een vervolg op basis van Kansrijke Start. Dit geldt ook voor het project "Nu niet zwanger" (NNZ, onderdeel van "Goede Start") dat eindigde in 2021. Het is de intentie de algehele coördinatie van beide projecten voor de regio Zuidoost Groningen, waaronder ook de coördinatie van de ketensamenwerking van gemeenten met diverse beroepsgroepen voor (preventieve) geboortezorg, na afloop van beide projecten onder te brengen bij de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD. De gezamenlijke gemeenten in de regio Zuidoost-Groningen zetten in op het realiseren van een goede borging van beide projecten. De inzet voor NNZ is inmiddels voor 2 jaar belegd bij de GGD. Voor Kansrijke ontvangt de gemeentesubsidie vanuit de Regiodeal Oost Groningen en een beroep gedaan op de Nationaal Programma Groningen.
- Deelname aan het gezondheid bevorderende programma "Kans voor de Veenkoloniën" (2016-2023).
- Uitvoering van het lokale Gezondheidsbeleid 2020 -2024 'Doelgericht naar een gezonder Stadskanaal!' Uitvoeren van diverse maatregelen (gebaseerd op positieve gezondheid) in het onderwijs en in de wijk, gericht op de thema's sport- en bewegingsdeelnamen, beperken overgewicht, alcohol, roken (Rookvrije

generatie) en drugs en verbeteren weerbaarheid. Tevens onderzoek wij de mogelijkheid van het aanstellen van een voedingsambassadeur.

- Uitvoering van het Lokaal preventie akkoord Stadskanaal 'Samen, op eigen kracht vooruit' in de jaren 2021-2023. De coördinatie hiervan is belegd bij Welstad in combinatie met het Lokaal sport akkoord.
- In de nieuwe omgevingswet spelen een gezonde leefomgeving en toegankelijkheid een belangrijke rol. Deze aspecten worden meegenomen in de verdere planvorming met betrekking tot de omgevingswet.
- Inzet voor behoud van kwalitatief hoogwaardige en bereikbare ziekenhuiszorg in het Refaja ziekenhuis, acute zorg en netwerkzorg in de regio Zuidoost Groningen. Inclusief deelname aan de daarvoor noodzakelijke overleggen.
- Bestuurlijke en ambtelijke deelname aan het Preventieoverleg Groningen (POG). Wij participeren in de uitvoering van het in 2022 in alle Groningse gemeenten vastgestelde startdocument van het POG "samen voor meer gezonde jaren". Het POG is een provinciale samenwerking tussen (een afvaardiging van) diverse zorgpartijen (zoals o.a. ziekenhuizen, huisartsen, ggz, thuiszorg). Kennisinstituten, GGD, Menzis, Welzijn, onderwijs, gemeenten en provincie. Doel: meer gezonde jaren realiseren voor inwoners van de regio Groningen en het terugdringen gezondheidsverschillen. Preventie (in brede zin) is belangrijk, omdat het een belangrijke manier is om de toenemende ziektelast en druk op de (gezondheid)zorg terug te dringen. De volgende zes leerlijnen zijn geformuleerd:
 1. Veilig en gezond opgroeien en gezonde levensloop;
 2. Een veilige en gezonde leefomgeving;
 3. Organisatie van preventie in de zorg;
 4. Armoede en gezondheidspotentieel;
 5. Gezonde werknemers, gezonde werkgever, duurzame arbeidsmarkt;
 6. Gezonde burgerkracht.
- Uitvoering van de Contouren Meerjarenagenda 2022-2025 Publieke Gezondheid en bijbehorend uitvoeringsprogramma. Deze nieuwe, gezamenlijk door gemeenten en GGD opgestelde, agenda bouwt verder op het vorige GGD-beleidsplan 'Ontwikkelperspectief Publieke Gezondheid regio Groningen 2017-2020'. Met het nieuwe plan wordt een impuls geven aan de publieke gezondheid in onze regio, om als gemeenten en GGD meer impact te bereiken op de gezondheid van onze inwoners. Centraal staat de gezamenlijke regionale ambitie van het Preventie Overleg Groningen: 'In 2030 leven alle Groningers langer in een goede gezondheid in een duurzaam gezondheidslandschap'. In het uitvoeringsprogramma staan de eerste inhoudelijke activiteiten van de thema's Langer Gezond leven in Groningen (gezonde jeugd en ouderen) en Gezonde en veilige leefomgeving.
- Gezondheid maakt deel uit van de Regiodeal. We zetten in op projecten die tevens bijdragen aan ons lokaal gezondheidsbeleid en aan het verbinden van het medische domein met het sociale domein. Vanuit de Regiodeal is in 2022 een aantal projecten opgestart die tevens in 2023 worden uitgevoerd zoals het realiseren van een dekkend AED-netwerk, deelname aan JOGG als JOGG-gemeente, aanstellen van Ondersteuners sociaal domein bij Huisartsenpraktijken (HAP) in onze gemeente.
- Uitvoering geven aan de Actieagenda lokale inclusie Stadskanaal 2021-2024.

Wat mag het kosten?**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	6.546	6.668	6.385	6.353	6.272	6.309
Baten	677	355	326	306	306	306
Saldo programma	5.870	6.313	6.059	6.047	5.966	6.003

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Saldo</u>
Taakvelden Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	1.773		-1.773
0.2 Burgerzaken	766	298	-468
	2.540	298	-2.242
Taakvelden Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.138		-2.138
1.2 Openbare orde en veiligheid	517	8	-509
	2.655	8	-2.647
Taakvelden Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	1.191	20	-1.171
Totaal	6.385	326	-6.059

Toelichting

Het nadelig saldo op dit programma is ten opzichte van 2022 gedaald met € 254.000,00. Dit betreft een nadeel van € 66.000,00 voor de taakvelden Bestuur en ondersteuning, een voordeel van € 137.000,00 voor de taakvelden Veiligheid en een voordeel van € 183.000,00 voor de taakvelden Volksgezondheid en milieu. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Bestaand beleid*Taakvelden Bestuur en ondersteuning*

- De lasten van verkiezingen zijn met € 25.000,00 gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door extra openingsdagen en extra bezetting van de stembureaus.	€	25.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	41.000,00 N
Totaal taakvelden Bestuur en ondersteuning	€	66.000,00 N

Taakvelden Veiligheid

- De bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen is € 44.000,00 hoger.	€	44.000,00 N
- Een in 2022 incidenteel geraamd budget voor coronamaatregelen is in 2023 vervallen.	€	17.000,00 V
- Overige ontwikkelingen.	€	164.000,00 V
Totaal taakvelden Veiligheid	€	137.000,00 V

Taakvelden Volksgezondheid en milieu

- De incidenteel geraamde budgetten in 2022 voor GIDS-gelden, Kansrijke start, zorgtafel en lokaal preventie akkoord zijn in 2023 vervallen.	€	223.000,00 V
- De bijdrage aan Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z) is met € 35.000,00 gestegen.	€	35.000,00 N
- Overige ontwikkelingen.	€	5.000,00 N
Totaal taakvelden Volksgezondheid en milieu	€	183.000,00 V

Meerjarenraming

Per saldo dalen de lasten in de periode 2024-2026 met € 56.000,00. Dit betreft een voordeel voor de taakvelden Veiligheid.

Taakvelden Veiligheid

- De bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen stijgt met € 62.000,00.	€	62.000,00 N
- De extra bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen voor het aanvullen van het negatieve eigen vermogen vervalt met ingang van 2025.	€	118.000,00 V
Totaal taakvelden Veiligheid meerjarenraming	€	56.000,00 V

Reserves**(x € 1.000)**

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toevoegingen						
Onttrekkingen	118	118	118	118		
Saldo mutaties	118	118	118	118		

Toelichting

Het saldo van de mutaties daalt in de periode 2024-2026 met € 118.000,00. Dit wordt veroorzaakt door:

Taakveld Veiligheid

De onttrekking in verband met de extra bijdrage aan de Veiligheidsregio vervalt in 2025.	€	118.000,00 -
Totaal mutaties reserves meerjarenraming	€	118.000,00 -

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Taakvelden Bestuur en ondersteuning

In dit overzicht zijn de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag onvoorzien opgenomen. De algemene dekkingsmiddelen betreffen voornamelijk de opbrengsten van belastingen en uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen, in tegenstelling tot heffingen als riool en afvalstoffen, geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen zijn, evenals specifieke uitkeringen van het Rijk, in de programma's verantwoord.

Lasten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Treasury	-50	65	258	258	258	258
Belastingen	428	358	387	387	387	387
Overige lasten	440	1.391	168	-154	-1.183	-1.211
Beheer overige gebouwen en gronden	205	127	131	328	115	115
Totaal Lasten	1.023	1.941	945	819	-423	-451

Baten (x € 1.000)

Taakvelden	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Treasury	1.282	1.089	1.210	1.157	1.141	1.126
Belastingen	8.023	8.210	8.374	8.539	8.710	8.884
Uitkeringen gemeentefonds	85.776	87.911	93.008	94.314	93.967	85.642
Overige baten	9	54	54	54	54	54
Beheer overige gebouwen en gronden	147	50	61	251	55	55
Totaal Baten	95.237	97.313	102.707	104.315	103.926	95.761

Saldo	94.214	95.372	101.762	103.496	104.349	96.212
--------------	---------------	---------------	----------------	----------------	----------------	---------------

Toelichting

Het voordelige saldo van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is ten opzichte van de begroting 2022 gestegen met € 6.390.000,00. Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 72.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 135.000,00, een voordeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 5.097.000,00, een voordeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 1.223.000,00 en een voordeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden van € 7.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

Ten opzichte van de begroting 2022 is de raming op dit taakveld per saldo € 72.000,00 nadeliger.

Voor de doorbelasting van de rentelasten van investeringen wordt in de begroting een € 188.000,00 N vaste renteomslag gehanteerd. Voor de begroting 2023 bedraagt dit percentage 1,5.

Op basis van de geraamde rentelasten en baten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 1,68%. Hierdoor is aan de verschillende programma's € 169.000,00 te weinig rente doorberekend. Het verschil is op dit taakveld als last geraamd. Ten opzichte van de raming in 2022 is dit renteresultaat € 188.000,00 lager.

Reserves en voorzieningen worden ingezet als financieringsmiddel en hiervoor wordt intern rente vergoed (bespaarde rente). De rentebaten zijn ten gunste van dit taakveld geraamd. Na resultaatbepaling wordt een deel toegevoegd aan de reserves. De totale rentebaten in 2023 bedragen € 600.000,00. Ten opzichte van de begroting 2022 is dit € 45.000,00 voordelig.

€ 116.000,00 V

€ 72.000,00 N

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Het saldo is ten opzichte van de begroting 2022 € 135.000,00 voordeliger.

- De opbrengst van de onroerendezaakbelasting is als gevolg van de jaarlijkse trendmatige verhoging van 2% gestegen met € 164.000,00. € 164.000,00 V
 - Overige ontwikkelingen. € 29.000,00 N
- € 135.000,00 V

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

Ten opzichte van de begroting 2022 is de opbrengst van de uitkeringen uit het gemeentefonds € 5.097.000,00 hoger. In verband met de herijking en de daaraan gerelateerde herverdeling, het aanpassen van uitkeringsmaatstaven, tarieven en de uitkeringsfactor is het niet gelukt een goede financiële analyse en gedegen beleidsmatige analyse te maken.

- Het gemeentefonds is tot en met 2025 gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Stijgen de rijksuitgaven dan stijgt ook de algemene uitkering (AU). Dit is zichtbaar via het AU-onderdeel accres. De stijging van het accres betekent in 2023 een hogere algemene uitkering van € 5.403.000,00. € 5.403.000,00 V
 - Voor het gemeentefonds geldt vanaf 2023 een nieuwe verdeling. Het effect van de herverdeling is een hogere algemene uitkering van € 155.000,00. € 155.000,00 V
 - In verband met de afloop van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) daalt de integratie-uitkering Participatie. In 2023 gaat het om € 182.000,00. De bijdrage aan Wedeka is met hetzelfde bedrag verlaagd. € 182.000,00 N
 - Overige ontwikkelingen leveren per saldo € 279.000,00 minder aan uitkeringen op. € 279.000,00 N
- € 5.097.000,00 V

Taakveld Overige baten en lasten

Het saldo van dit taakveld is ten opzichte van de begroting 2022 € 1.223.000,00 voordeliger. Dit betreft een voordeel op reserveringen Uitkeringen gemeentefonds van € 737.000,00 en een voordeel op Algemene uitgaven van € 486.000,00.

Reserveringen Uitkeringen gemeentefonds

Het gereserveerde bedrag is ten opzichte van de begroting 2022 € 737.000,00 lager.

- Diverse reserveringen van totaal € 438.000,00 zijn met ingang van 2023 op de programma's geraamd, dit levert op dit onderdeel een voordeel op. € 438.000,00 V
 - Een reservering van totaal € 329.000,00 van incidentele corona compensatiemiddelen is vervallen. € 329.000,00 V
 - Vanaf 2023 is een reservering van € 30.000,00 van de decentralisatie uitkering Extra capaciteit Boa's opgenomen. € 30.000,00 N
- € 737.000,00 V

Algemene uitgaven.

- In de voorjaarsnota 2022 is een stelpost voor oplopende energieprijzen geraamd, de stelpost is in 2023 vervallen, dit levert op dit onderdeel een voordeel op. € 512.000,00 V
 - Overige ontwikkelingen. € 26.000,00 N
- € 486.000,00 V

Bedrag onvoorzien.

Voor onvoorzien uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd. € 0,00 -

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Het saldo ten opzichte van de begroting 2022 is € 7.000,00 voordeliger.

- In 2022 is een incidenteel budget geraamd in verband met de centrumontwikkeling Stadskanaal. Dit budget is in 2023 vervallen.	€	51.000,00 V
- Met ingang van 2023 zijn de lasten van een niet meer in gebruik zijnde schoolgebouw op dit taakveld opgenomen.	€	26.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	18.000,00 N
	€	7.000,00 V

Totaal taakvelden ten opzichte van begroting 2022	€	6.390.000,00 V
--	----------	-----------------------

Heffing VPB

Voor overheidsondernemingen geldt de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht). Hiervoor moeten activiteiten welke een onderneming vormen jaarlijks worden geïnventariseerd en beoordeeld.

In de begroting 2023 wordt geen rekening gehouden met financiële consequenties van de VPB-plicht. Voor veel van de ondernemingsactiviteiten geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria, deze worden daarom niet in de VPB-heffing betrokken. De overige ondernemingsactiviteiten voldoen wel aan de criteria maar zijn niet winstgevend en worden daarom eveneens niet in de heffing betrokken.

Meerjarenraming

Het voordelige saldo neemt in de periode 2024-2026 af met € 5.550.000,00 Dit betreft een nadeel op het taakveld Treasury van € 83.000,00, een voordeel op de taakvelden Onroerendezaakbelasting van € 510.000,00, een nadeel op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds van € 7.366.000,00, een voordeel op het taakveld Overige baten en lasten van € 1.379.000,00 en een voordeel op het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden van € 10.000,00. Hieronder zijn per taakveld de belangrijkste ontwikkelingen genoemd.

Taakveld Treasury

De mutaties op dit taakveld leveren in de periode van de meerjarenraming een nadeel van € 83.000,00 op van € 83.000,00. Dit betreft afname van de geraamde bespaarde rente door verwachte ontwikkelingen in reserves en voorzieningen.

Taakvelden Onroerendezaakbelasting

Door de jaarlijkse trendmatige verhoging van 2% stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelasting in de periode van de meerjarenraming met € 510.000,00.

Taakveld Uitkeringen gemeentefonds

Per saldo dalen de uitkeringen uit het gemeentefonds in de periode tot en met 2026 met € 7.366.000,00. Dit betreft de volgende mutaties.

- Stelposten verwachte ontwikkelingen reëel deel accres	€	2.572.000,00 N
- Afbouw compensatiemiddelen jeugdzorg	€	2.866.000,00 N
- Afbouw integratie-uitkering Participatiewet (WSW)	€	1.677.000,00 N
- Overige ontwikkelingen	€	251.000,00 N
	€	7.366.000,00 N

Taakveld Overige baten en lasten

Het nadelige saldo van dit taakveld neemt in de periode van de meerjarenraming af met € 1.379.000,00. Dit betreft de volgende mutaties op Algemene uitgaven.

- Vanaf 2024 is een stelpost voor een extra besparing in het jeugddomein opgenomen van € 300.000,00 in 2024 en in 2025 en 2026 € 1.300.000,00.	€	1.300.000,00 V
- Vrijvallende kapitaallasten leveren een voordeel op van € 117.000,00 (€ 39.000,00 per jaar).	€	117.000,00 V
- De reserveringen voor vervangingsinvesteringen nemen toe met € 38.000,00.	€	38.000,00 N
	€	1.379.000,00 V

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Het nadelige saldo van dit taakveld neemt in de periode van de meerjarenraming per saldo af met € 10.000,00.

- Door vrijval van lasten in verband met een voorgenomen verkoop van een gebouw ontstaat een voordeel van € 25.000,00.	€	25.000,00 V
- Door deze vrijval vervalt de op basis van de Maatregelennota 2021-2024 opgenomen taakstelling op leegstaande gebouwen.	€	15.000,00 N
	€	10.000,00 V

Totaal taakvelden meerjarenraming € 5.550.000,00 V

Mutaties reserves

Toevoegingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Treasury	302	243	251	240	228	216
Overige lasten	943					
Totaal toevoegingen	1.245	243	251	240	228	216

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Overige baten	943					
Beheer overige gebouwen en gronden	8	53	8	8	8	8
Totaal onttrekkingen	951	53	8	8	8	8

Saldo mutaties	-294	-190	-243	-232	-220	-208
-----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Toelichting

Het saldo van de mutaties in de reserves is ten opzichte van de begroting 2022 € 53.000,00 hoger. De oorzaken zijn:

Taakveld Treasury € 8.000,00 -
- De toevoeging van bespaarde rente aan de reserve Bijdragen in kosten activa is € 8.000,00 hoger.

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden
- Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa. De onttrekking is € 6.000,00 hoger. € 6.000,00 +
- De incidentele onttrekking in 2022 in het kader van de centrumontwikkeling Stadskanaal is in 2023 vervallen. € 51.000,00 -

Totaal mutaties reserves € 53.000,00 -

Meerjarenraming

Het saldo van de mutaties in de reserves daalt in de periode 2024-2026 met € 35.000,00. De oorzaak is:

Taakveld Treasury
- De toevoeging van bespaarde rente aan de reserve Bijdragen in kosten activa daalt met € 35.000,00. € 35.000,00 +

Totaal mutaties reserves meerjarenraming € 35.000,00 +

OVERZICHT OVERHEAD

Overhead betreft de apparaatskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

De personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces zijn aan de programma's toegerekend. De personeelskosten en overige kosten die betrekking hebben op overhead zijn in dit overzicht verantwoord.

Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	2023	2022*
1	Formatie	fte per 1.000 inwoners	7,6	7,5
2	Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,8	6,8
3	Apparaatskosten	euro per inwoner	705	647
4	Externe inhuur	%	0,7	0,7
5	Overhead	%	8,4	8,4

*Beleidsindicatoren primitieve begroting 2022

Toelichting

1. De toegestane formatie op basis van het formatieplan per 1.000 inwoners.
2. Het aantal fte dat werkzaam is per 1.000 inwoners.
3. De apparaatskosten in euro per inwoner.
4. De kosten voor externe inhuur als percentage van de totale personeelskosten.
5. De overheadkosten als percentage van de totale lasten in de begroting (exclusief toevoegingen reserves).

Toerekening van overhead aan tarieven

De kosten van overhead worden niet toegerekend. Voor de berekening van tarieven voor lokale heffingen kan de overhead echter wel extracomptabel worden meegenomen. Het opslagpercentage hiervoor wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld, berekend op basis van de verhouding van de geraamde kosten van overhead tot de geraamde personeelskosten van het primaire proces.

Het opslagpercentage op de primaire personeelskosten in de tarieven komt voor de begroting 2023 dan op 92,4. In de opbouw van de tarieven die zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen, is met dit percentage rekening gehouden.

Lasten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Personeelskosten	6.948	7.056	7.421	7.421	7.421	7.421
Overige kosten	3.418	3.397	3.444	3.434	3.379	3.379
Totaal Lasten	10.366	10.453	10.865	10.855	10.800	10.800

Baten (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Personeelskosten	4					
Overige kosten	225	22	20	20	20	20
Totaal Baten	229	22	20	20	20	20

Saldo	10.138	10.431	10.845	10.835	10.780	10.780
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting

Het overzicht betreft de kosten van overhead. Hieronder wordt het verschil in de *totale* apparaatskosten (de personeelskosten die betrekking hebben op het primaire proces en de overheadkosten) ten opzichte van de begroting 2022 toegelicht.

Totale apparaatskosten

De totale apparaatskosten bedragen in 2023 per saldo afgerond € 22,6 miljoen (begroting 2022 € 22,6 miljoen inclusief wijzigingen). Hiervan heeft € 19,1 miljoen betrekking op salarissen en overige personeelskosten en € 3,4 miljoen op overige overheadbudgetten. Van het totaal is € 11,7 miljoen rechtstreeks op de programma's en algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Op het overzicht Overhead is € 10,8 miljoen verantwoord (inclusief mutaties reserves).

	Salarissen+overige personeelskosten	Overig budgetten	Totaal
Programma's en algemene dekkingsmiddelen	11.721		11.721
Overzicht overhead	7.421	3.424	10.845
Mutaties reserves overhead		-13	-13
Totaal	19.142	3.411	22.553

Het nadelige verschil met de begroting 2022 bedraagt € 4.000,00.

Dit betreft een stijging van salaris- en overige personeelskosten van € 290.000,00 en een daling van overige budgetten van € 294.000,00, per saldo € 4.000,00.

De overige stijging van salarissen en overige personeelskosten betreft de volgende mutaties.

- Nominale ontwikkelingen	€ 649.000,00 N
- Overige salarismutaties	€ 106.000,00 V
- Inhuur personeel van derden	€ 253.000,00 V
	€ 290.000,00 N

De daling van de overige overheadbudgetten betreft de volgende mutaties.

- Informatievoorziening en automatisering	€	263.000,00 V
- Bestuurlijk juridische advisering	€	81.000,00 V
- Huisvesting	€	27.000,00 N
- Documentatie en informatievoorziening	€	19.000,00 N
- Diverse overige budgetten	€	<u>8.000,00 N</u>
	€	290.000,00 V

Totaal apparaatskosten ten opzichte van begroting 2022	€	290.000,00 V
---	---	---------------------

Het nadeel op de apparaatskosten wordt (deels) gecompenseerd uit het nominale deel van het accres 2023 in de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Meerjarenraming overhead

De kosten van overhead dalen in de periode van de meerjarenraming per saldo met € 65.000,00. Dit betreft de volgende mutatie.

- Informatievoorziening en automatisering	€	65.000,00 V
Totaal mutaties overhead meerjarenraming	€	65.000,00 V

Mutaties reserves

Onttrekkingen (x € 1.000)

Beschrijving	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Personeelskosten						
Overige kosten	17	13	13	13	13	13
Totaal onttrekkingen	17	13	13	13	13	13
Saldo mutaties	17	13	13	13	13	13

Toelichting

De onttrekkingen aan de reserves zijn gelijk aan de begroting 2022. Deze onttrekkingen betreffen kapitaallasten die voor een deel worden gedekt uit de reserve Bijdragen in kosten activa.

Paragrafen

1. PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

De gemeente heeft naast de uitkeringen van het Rijk meer inkomsten nodig om op verschillende terreinen uitgaven te kunnen doen. Daarom heffen wij belastingen. Deze kunnen wij indelen in algemene heffingen en bestemmingsheffingen. De algemene heffingen zijn onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting. De gemeente is vrij in de besteding van deze middelen. Bestemmingsheffingen zijn bestemd om bepaalde kosten te dekken. Bestemmingsheffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en leges voor paspoorten, rijbewijzen, omgevingsvergunningen en andere diensten.

a. *Geraamde inkomsten*

onroerendezaakbelastingen	€ 8.356.500,00
afvalstoffenheffing	€ 3.403.200,00
rioolheffing	€ 2.774.500,00
grafrechten	€ 52.800,00
toeristenbelasting	€ 173.000,00
marktgeldden	€ 41.400,00
liggelden Spoordok + stagelden campers	€ 33.800,00
leges omgevingsvergunningen	€ 450.000,00
leges burgerzaken	€ 178.000,00

b. *Beleid ten aanzien van de lokale heffingen*

Uitgangspunt voor het tarievenbeleid bij afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgeldden en leges is een kostendekking van 100%. De geraamde opbrengsten van deze heffingen zijn daarom gelijk aan het saldo van de geraamde baten en lasten, waar van toepassing vermeerderd met toe te rekenen kosten overhead en berekende btw.

c. *Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen*

Hieronder zijn diverse heffingen op hoofdlijnen toegelicht. Waar van toepassing is een kostenonderbouwing toegevoegd.

Onroerendezaakbelastingen

Vanaf 2023 is de trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt. De verwachte opbrengst is in 2023 € 163.900,00 hoger dan geraamd in 2022.

Bij de berekening van de tarieven voor 2023 wordt rekening gehouden met de resultaten van de herwaardering van alle WOZ-objecten naar het waardeniveau op 1 januari 2022.

Als de herwaarderingswerkzaamheden zijn afgerond doen wij een voorstel over de tarieven voor 2023.

Afvalstoffenheffing

Op basis van Diftar (**d**ifferentiatie **t**arieven) wordt naast een vast bedrag per huishouden (vastrecht) afzonderlijk een belasting geheven voor het aanbieden van de afvalcontainers. De tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing worden gedifferentieerd naar het soort container (grijs of groen) en het volume (240 of 140 liter).

Het Diftar-systeem wordt voor vrijwel alle laagbouwoningen toegepast. Bewoners van de zogenoemde hoogbouw moeten gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Het aanbod van afval wordt door middel van een pasje per huishouden geregistreerd. Van deze huishoudens wordt naast het vastrecht ook een belasting geheven voor het aanbieden van afval. De aanslag voor het variabele deel wordt vastgesteld op basis van het aantal inworpen van afval in de ondergrondse container.

Jaarlijks wordt beoordeeld of een deel van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing via een incidentele verlaging van het vastrechtstarief aan de belastingbetaler kan worden teruggegeven. De verwachte omvang van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing bedraagt per 1 januari 2023 € 30.501,00. Dit bedrag is niet toereikend voor een verlaging van het tarief in 2023.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geldende tarieven voor 2022 en de tarieven voor 2023 berekend op basis van de begroting 2023.

<u>Soort</u>	<u>Tarief 2022</u>	<u>Tarief 2023</u>
Vast tarief	€ 152,00	€ 155,00
Per aanbieding:		
- container restafval 140 liter	€ 4,50	€ 4,50
- container restafval 240 liter	€ 6,75	€ 6,75
- container gft-afval 140 liter	€ 1,85	€ 2,60
- container gft-afval 240 liter	€ 2,40	€ 3,65
Per inworp:		
- verzamelcontainer	€ 1,75	€ 1,75

De meest voorkomende combinatie bestaat uit een container van 240 liter voor restafval en een container van 140 liter voor gft-afval. Het beeld is als volgt:

<u>Soort</u>	<u>Aanslag 2022</u>	<u>Aanslag 2023</u>
Vast tarief	€ 152,00	€ 155,00
Container restafval	" 54,00	" 54,00
Container gft-afval	" 9,25	" 18,20
Totaal	€ 215,25	€ 227,20

Uitgangspunt bij bovenstaande berekening is dat de minicontainer van 240 liter voor restafval in 2023 8 keer (begroting 2022: 8 keer) wordt aangeboden en de minicontainer van 140 liter voor gft-afval 7 keer (begroting 2022: 5 keer).

Voor verzamelcontainers:

<u>Soort</u>	<u>Aanslag 2022</u>	<u>Aanslag 2023</u>
Vast tarief	€ 152,00	€ 155,00
Verzamelcontainer	" 54,25	" 45,50
Totaal	€ 206,25	€ 200,50

Voor de berekening van een gemiddelde aanslag voor het gebruik van een verzamelcontainer gaan wij in 2023 uit van 26 inworpen per jaar (begroting 2022: 31 keer).

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de afvalstoffenheffing 2023 vast te stellen.

Kostenonderbouwing van de afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de afvalstoffenheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van afval (100% kostendekking).

Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de afvaltaken van de gemeente. Het gaat daarbij onder andere om het huis-aan-huis laten inzamelen en laten verwerken van de verschillende afvalstromen, het geven van gelegenheid grofvuil in te leveren en te laten verwerken en afgedankte spullen in te leveren en aan te bieden via het kringloopcentrum.

Voor de heffing van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen zwerf- en clandestien vuil, de toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.

Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN AFVAL			
Direct toegerekende lasten Afval	-2.797.600		
Directe baten Afval, exclusief heffingen	220.300		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-32.100		
Direct toegerekende lasten Inkomensregelingen	-165.000		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Afval	-179.500		
Berekende BTW Afval	-449.300		
Totalen	-3.403.200	3.403.200	100

Rioolheffing

Met de rioolheffing, gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet, kan de gemeente kosten verhalen die verband houden met de nakoming van de zorgplichten die de gemeente heeft voor afvalwater en voor hemel- en grondwater. De basis voor de rioolheffing zijn de kosten die in het gemeentelijke basisrioleringsplan (BRP) zijn opgenomen.

De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van percelen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. Onder "aansluiting" op de riolering wordt niet uitsluitend de aanwezigheid van een "afvoerbuis" verstaan, zoals bij de riolrechten (tot 2010) het geval was. Door de verbreding van het begrip aansluiting kan ook belasting worden geheven voor verwerking van hemel- en grondwater dat niet via een buis voor verwerking aan de gemeente wordt aangeboden.

Wij onderscheiden twee tarieven. Een tarief voor een perceel (een roerende of onroerende zaak of een zelfstandig gedeelte daarvan) en een tarief voor een garagebox die een zelfstandig WOZ-object vormt.

Voor de rioolheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd. Het tarief voor een woning kan voor 2023 worden vastgesteld op € 172,00 (begroting 2022: € 167,00) en het tarief voor een garagebox op € 19,00 (begroting 2022: € 18,00).

De verwachte omvang van de egaliseringsreserve Riolering bedraagt per 1 januari 2023 € 576.317.00.

Wij stellen u voor de bovengenoemde tarieven voor de rioolheffing 2023 vast te stellen.

Kostenonderbouwing van de rioolheffing

Uitgangspunt is dat de totale opbrengst van de rioolheffing gelijk is aan het saldo van alle baten en lasten voor het uitvoeren van alle taken binnen het kader van riolering (100% kostendekking).

Het betreft baten en lasten die direct het gevolg zijn van de taken van gemeenten om het rioolstelsel voldoende kwalitatief en kwantitatief in stand te houden. Het gaat daarbij zowel om de infrastructuur als de dagelijkse werking van het riool.

Voor de heffing van de rioolheffing is uitgegaan van de totale (netto) kosten vermeerderd met btw. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen 20% van de totale veegkosten van straten, wegen en fietspaden. Door vegen wordt onder andere voorkomen dat straatvuil in het riool terecht komt waardoor verstoppingen worden voorkomen en de onderhoudskosten uiteindelijk lager uitvallen. De toegerekende lasten van Inkomensregelingen betreffen het geraamde bedrag voor kwijtscheldingen (zie e. Kwijtscheldingsbeleid). De wijze van toerekenen van de kosten van overhead is toegelicht in het Overzicht overhead in het programmaplan.

Op rekeningbasis worden mogelijke overschotten toegevoegd aan de egaliseringsreserve Riolering, tekorten worden (voor zover mogelijk) onttrokken aan deze reserve.

De opbrengst van de rioolheffing is als volgt opgebouwd.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Riolering	-2.251.400		
Directe baten Riolering, exclusief heffingen	44.200		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-40.000		
Direct toegerekende lasten Inkomensregelingen	-2.000		
	0		
INDIRECTE LASTEN	0		
Toe te rekenen kosten overhead Riolering	-199.100		
Berekende BTW Riolering	-326.200		
Totalen	-2.774.500	2.774.500	100

Begraafenisrechten

Voor de uitgifte van graven en het algemeen onderhoud op de gemeentelijke begraafplaatsen heffen wij rechten in de vorm van afkoopsommen voor 25 jaar (bij uitgifte) of 10 jaar (bij verlenging). Deze afkoopsommen worden in een voorziening gestort, jaarlijks wordt respectievelijk 1/25^e deel en 1/10^e deel van de voorziening ingezet ter dekking van de geraamde onderhoudslasten van de begraafplaatsen. Er is daarom in het begrotingsjaar geen directe relatie tussen de dekking van de lasten en de hoogte van de berekende tarieven voor de afkoopsommen.

Daarnaast worden rechten geheven voor het begraven van lijken of het plaatsen van asbussen en voor de uitvoering van andere specifieke taken en dienstverlening door of namens de gemeente. Hiervan is een kostenonderbouwing opgenomen.

Bij de vaststelling van de belastingverordeningen voor 2023 wordt een voorstel voor aanpassing van de tarieven gedaan.

Kostenonderbouwing van de rechten voor het begraven

Het heffen van de begrafenisrechten voor het begraven van lijken of plaatsen van asbussen is niet 100% kostendekkend. De geraamde lasten betreffen voornamelijk de (deels vaste) kosten van grafdelven. De geraamde opbrengst wordt bepaald op basis van prijsindexatie en ontwikkelingen in werkelijke opbrengsten in voorgaande jaren. De kostendekkendheid in het begrotingjaar is 83%.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten begravingen	-49.700		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead begravingen	-14.000		
Totalen	-63.700	52.800	83

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is € 1,50 per persoon per overnachting. Wij verwachten in het jaar 2023 115.000 overnachtingen. Wij stellen voor het tarief voor de toeristenbelasting voor 2023 ongewijzigd vast te stellen op € 1,50 per persoon per overnachting.

Marktgeden

In onze gemeente worden in Stadskanaal en Musselkanaal wekelijks markten gehouden. Voor de markt in Stadskanaal geldt als maatstaf van heffing de oppervlakte van de standplaats en voor de markt in Musselkanaal is de frontbreedte van de standplaats de maatstaf van heffing.

De tarieven voor het marktgeld worden berekend op basis van de werkelijke bezetting van de markten. Om de geraamde kosten van de markten te verhalen moeten de tarieven voor 2023 ten opzichte van 2022 worden verhoogd.

Bij vaststelling van de 'Verordening marktgeld Stadskanaal 2022' in uw raad van december 2022 zal een wijziging in de systematiek van de berekening van de tarieven voor de marktgeden worden voorgesteld. Op basis van deze wijziging doen wij u dan een voorstel tot aanpassing van de tarieven voor de marktgeden 2023.

Kostenonderbouwing van de marktgeden

Uitgangspunt bij het in rekening brengen van de marktgeden volgens de voorgestelde tarieven is dat de opbrengst van de marktgeden maximaal 100% bedraagt van het begrote saldo van baten en lasten die het exploiteren van de weekmarkten in Stadskanaal en Musselkanaal met zich mee brengen. Bij de bezetting van de markten wordt gelet op een evenwichtig marktaanbod waardoor bij de marktkooplieden draagvlak wordt gecreëerd voor het tarief dat in rekening wordt gebracht.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN MARKTEN			
Direct toegerekende lasten Markten	-41.600		
Directe baten Markten, exclusief marktgeden	2.800		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Markten	-2.600		
Totalen	-41.400	41.400	100

Lig- en stagelden Spoordok

De gemeentelijke jachthaven Spoordok in Musselkanaal is aangelegd voor de vaarrecreatie. Tevens is een camperplaats aanwezig. Bij de jachthaven zijn voorzieningen aangebracht, waar de vaar- en camperrecreanten gebruik van kunnen maken.

De gebruiker van een vaartuig is voor het innemen van een ligplaats liggeld verschuldigd, voor het gebruik van een camperplaats is stageld verschuldigd. We gaan uit van 225 overnachtingen voor ligplaatsen (begroting 2022: 225) en 2.000 overnachtingen voor stapplaatsen (begroting 2022: 2.000).

Op basis van kostendekkendheid zijn de tarieven voor 2023 dan als volgt:

- € 1,40 per strekkende meter boot per nacht (begroting 2022: € 1,30) voor een ligplaats (afgerond op hele meters met een minimum van € 10,00 per boot per nacht) ;
- € 15,35 per overnachting (begroting 2022: € 15,00) voor een stapplaats.

Wij stellen u voor in te stemmen met de voorgestelde tarieven voor 2023.

Kostenonderbouwing van de lig- en stagelden

De kosten betreffen de verhuur en exploitatie van de jachthaven en de camperstandplaatsen. De tarieven zijn 100% kostendekkend. De toegerekende lasten van Verkeer en vervoer betreffen onderhoud van het terrein.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN LIG- EN STAGELDEN			
Direct toegerekende lasten Spoordok	-28.600		
Directe baten, exclusief lig- en stagelden	500		
Direct toegerekende lasten Verkeer en vervoer	-2.700		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen vermogenskosten	-3.000		
Totalen	-33.800	-33.800	100

Liggeld woonschepenlocaties

Voor de woonschepenlocaties in Stadskanaal en Musselkanaal is in 2016 de "Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017" vastgesteld. In deze verordening is het tarief voor het liggeld vanaf 2017 vastgesteld op € 301,50 per jaar.

Leges omgevingsvergunningen

Een omgevingsvergunning kan worden afgegeven voor diverse activiteiten waaronder bouwvergunningen. De werkzaamheden voor het verstrekken van bouwvergunningen worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Groningen (ODG). Naast de werkzaamheden voor bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures verricht de omgevingsdienst ook taken op het gebied van milieu en brandveiligheid.

Kostenonderbouwing leges omgevingsvergunningen

Niet alle verwachte kosten die de omgevingsdienst maakt kunnen in leges worden omgezet. Enerzijds gaat het om bouwvergunningen die van rechtswege verstrekt moeten worden en waarvoor geen leges in rekening kunnen worden gebracht. Daarnaast zijn er bouwvergunningen waarvan niet alle onderdelen in rekening kunnen worden gebracht en zijn er initiatieven en projecten waarvoor na intensief vooroverleg uiteindelijk geen bouwaanvraag wordt gedaan. Hierdoor blijft de kostendekkendheid lager dan 100.

Het dekkingspercentage is ten opzichte van de begroting 2022 gedaald, dit is voornamelijk het gevolg van het structureel inbrengen van het meerwerk in de jaaropdracht van de omgevingsdienst.

	Baten/lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-823.300		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead Bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures	-58.000		
Totalen	-881.300	450.000	51

Leges Burgerzaken

De leges van burgerzaken worden geheven krachtens de Legesverordening (i.c. titel 1) die jaarlijks door uw raad in december wordt vastgesteld. Het grootste deel van de legesopbrengst bestaat uit de legesheffing voor reisdocumenten en rijbewijzen. Daarnaast worden er leges geheven wegens verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen.

Kostenonderbouwing leges burgerzaken

Het uitgangspunt voor de toerekening van lasten bij dit onderdeel is dat de verhouding tussen de werkzaamheden van burgerzaken die wel en niet onder de legesheffing vallen 50% bedraagt.

	Baten/Lasten	Opbrengst	In %
DIRECTE BATEN/LASTEN			
Direct toegerekende lasten leges Burgerzaken	-428.600		
INDIRECTE LASTEN			
Toe te rekenen kosten overhead leges Burgerzaken	-298.700		
Totalen	-727.300	178.000	24

BIZ centrum Stadskanaal

De "Verordening bedrijveninvesteringszone Centrum Stadskanaal 2021" loopt tot en met 2025.

d. Lokale lastendruk

Door het hanteren van gedifferentieerde tarieven voor de afvalstoffenheffing (Diftar) is het bedrag van deze heffing niet voor elk huishouden gelijk. Naast het vastrecht is een belasting verschuldigd voor elke containerlediging of inworp in een ondergrondse container. Per huishouden gaan wij uit van een gemiddeld aantal van 8 ledigingen (begroting 2022: 8 ledigingen) van de grijze container (restafval) en 7 ledigingen (begroting 2022: 5 ledigingen) van de groene container (gft-afval).

Voor 2023 is de volgende indicatie van de lokale lastendruk te geven:

	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Onroerendezaakbelastingen	€ 332,00	€ 338,00
Afvalstoffenheffing	" 215,25	" 227,20
Rioolheffing	<u>" 167,00</u>	<u>" 172,00</u>
Totaal	€ 714,25	€ 737,20

Voor de onroerendezaakbelastingen is uitgegaan van de gemiddelde aanslag per woning van € 332,00 + 2% = € 338,00. De belastingdruk is een gemiddelde en kan voor individuele huishoudens nogal verschillen. Gemiddeld verwachten wij een verhoging van de belastingdruk met 3,2%. De landelijke gemiddelde woonlasten voor huishoudens in 2022 is € 904,00.

e. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van onze gemeente is ruimhartig. Aan particulieren kan onder bepaalde voorwaarden gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend van afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting (ozb), rioolheffing en leges voor reisdocumenten en rijbewijzen. Bij de berekening van de betalingscapaciteit spelen de kosten van bestaan een belangrijke rol. Onze gemeente hanteert voor de kosten van bestaan de maximaal wettelijk toegestane norm. Dit is een bedrag van maximaal 100% van het normbedrag zoals vastgesteld in het kader van de Participatiewet (bijstandsnorm). Voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben of ouder zijn geldt een vast normbedrag.

Wij ramen het kwijt te schelden bedrag voor de afvalstoffenheffing (vastrecht + variabel deel) op € 165.000,00, voor de rioolheffing op € 2.000,00 en voor de onroerendezaakbelasting (eigenaren van woningen) op € 1.500,00.

f. **Overzicht belastingverordeningen**

	<u>Datum vaststelling</u>
- Verordening onroerendezaakbelastingen Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Verordening afvalstoffenheffing Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Verordening rioolheffing Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Verordening begrafenisrechten Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Verordening toeristenbelasting Stadskanaal 2021	14 december 2020
- Verordening marktgeld Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Legesverordening Stadskanaal 2022	13 december 2021
- Lig- en stageldverordening Spoordok Musselkanaal 2022	13 december 2021
- Liggeldverordening woonschepenlocaties 2017	19 december 2016

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat (de uitvoering van) het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen hangt samen met de robuustheid van de begroting: een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat bij iedere tegenvaller een probleem (incidenteel of structureel) ontstaat. Een financiële buffer in de vorm van weerstandsvermogen is daarom noodzakelijk.

De omvang van deze buffer is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's van materieel belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.

Het instrument om het weerstandsvermogen te beheersen is risicomangement, een continu proces gericht op het opmaken van een actueel risicoprofiel. Het risicoprofiel moet vervolgens worden afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Deze paragraaf geeft het weerstandsvermogen gebaseerd op de ramingen in de begroting en de risico's van de gemeente zoals bekend bij het opstellen van de begroting. Daarnaast zijn financiële kengetallen opgenomen.

Er is onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het voornamelijk om de omvang van de algemene reserves en bestemmingsreserves (eigen vermogen) en de incidentele risico's. Met structurele weerstandscapaciteit worden middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers met structurele financiële effecten op te vangen.

Kaderstelling

De kaderstelling voor het huidige beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In de paragraaf wordt tenminste opgenomen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's van materieel belang;
- het beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's;
- een kengetal voor de:
 - netto schuldquote;
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - solvabiliteitsratio;
 - grondexploitatie;
 - structurele exploitatieruimte;
 - belastingcapaciteit.
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beoordeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is zeer dynamisch omdat binnen de gemeente beleid wordt uitgevoerd, besluiten worden genomen, nieuwe externe regelgeving van kracht wordt en nieuw beleid wordt geformuleerd en vastgesteld. Dynamiek in risico's betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit kan fluctueren. Daarom wordt voor de omvang van de weerstandscapaciteit een norm gehanteerd waarbij de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de benodigde capaciteit wordt uitgedrukt in de ratio weerstandscapaciteit:

$$\frac{\text{Beschikbare capaciteit}}{\text{Benodigde capaciteit (af te dekken risico's)}}$$

De ratio is bepaald op 1,15. Hierbij worden geen maatregelen getroffen zolang de ratio boven de 1 blijft. Wanneer de ratio tijdens een monitor > 1,3 blijkt te zijn betekent dit dat de weerstandscapaciteit meer dan voldoende is. Indien de ratio < 1 blijkt te zijn moet worden overwogen of er maatregelen nodig zijn. Hierbij liggen de mogelijkheden tussen het niet uitvoeren van beleid met een bepaalde risicostructuur tot het vastleggen van middelen om de minimale weerstandscapaciteit te vergroten.

In het kader van de benodigde weerstandscapaciteit wordt de Algemene reserve minimaal gehandhaafd op € 8 miljoen. Bij het vaststellen van het algemene weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met risico's op het gebied van grondexploitatie en reserves die betrekking hebben op grondexploitatie. Hiervoor wordt een afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden.

Weerstandsvermogen (incidenteel)

(x € 1.000)

	1 januari 2023	31 december 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 12.300	€ 12.100
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	€ 7.000	€ 6.700
Weerstandsvermogen (a-b)	€ 5.300	€ 5.400
Ratio weerstandscapaciteit (a/b)	1,74	1,80

Op basis van een beschikbare incidentele weerstandscapaciteit van € 12,1 miljoen is de ratio per 31 december 2023 1,80. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15 betekent dit dat de beschikbare capaciteit voldoende is voor de dekking van de lopende risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit (a)

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen (reserves). De Algemene reserve is vrij besteedbaar. De rentebaten zijn echter wel als structureel dekkingsmiddel aangemerkt. Inzet van de Algemene reserve heeft een structureel effect op de exploitatie. Beklemd bestemmingsreserves zijn in beginsel niet vrij besteedbaar. Aangezien u de vastgestelde bestemming van de overige bestemmingsreserves kunt veranderen behoren deze reserves tot de weerstandscapaciteit. Het wijzigen van de bestemming van deze reserves heeft wel direct gevolgen voor het lopende beleid aangezien de bestemmingsreserves op grond van door u vastgesteld beleid zijn ingesteld.

Reservepositie (x € 1.000)

	1 januari 2023	31 december 2023
Omvang Algemene reserve	€ 8.000	€ 8.000
Omvang bestemmingsreserves	" 26.800	" 25.900
	€ 34.800	€ 33.900
Beklemd reserves:		
Bestemmingsreserve Verkoop aandelen Essent	" 5.800-	" 5.800-
Bestemmingsreserve Bijdragen in kosten activa	" 16.700-	" 16.000-
Beschikbare weerstandscapaciteit (a)	€ 12.300	€ 12.100

De geraamde beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31 december 2023 € 12,1 miljoen en daalt met € 0,2 miljoen.

Aan de bestemmingsreserves wordt geen rente (inflatiecorrectie) toegevoegd, dit beïnvloedt de toereikendheid van deze reserves. De beschikbare weerstandscapaciteit neemt daarnaast af door inzet van de reserves.

Benodigde weerstandscapaciteit (b)

Risico's die van materiële betekenis zijn maken deel uit van het weerstandsvermogen. Wij brengen risico's met een financieel belang van € 300.000,00 of meer in beeld.

Borgstellingen geldleningen

De gemeente Stadskanaal waarborgt voor de volgende geldleningen de betaling van rente en aflossing of fungeert als achtervang.

Geldleningen aan woningbouwcorporaties

De financiële risico's die aan deze garanties zijn verbonden, zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente en het Rijk blijven ieder wel voor 50% op achtervang aanspreekbaar. Deze achtervang is gerelateerd aan de omvang van het waarborgfonds. Door de omvang van het fonds en de financiële constructie is het risico voor de gemeente gering. Mocht de gemeente echter wel worden aangesproken op de achtervang, dan zal dit in de vorm van het verstrekken van een renteloze lening zijn. Deze lening zal dan worden opgenomen als risico.

Geldleningen aan eigenaren van particuliere woningen

Het Waarborgfonds Eigen Woningen verstrekt Nationale Hypotheek Garantie (NHG) voor aankoop en verbetering van woningen aan particulieren. Daarmee worden voor de geldgevers de risico's beperkt en profiteren de geldnemers van een lagere rente. Met het waarborgfonds is een overeenkomst gesloten waarin de achtervang voor bestaande leningen van particulieren is geregeld. De achtervangfunctie (de gemeenten samen met het Rijk) kan door het waarborgfonds worden aangesproken, in de vorm van renteloze leningen, als het garantievermogen te laag is.

Geldleningen aan instellingen voor ouderenhuisvesting

Het schuldrestant van de leningen aan zorginstellingen die werkzaam zijn in onze gemeente wordt per 1 januari 2023 geraamd op € 3.399.000,00 en per 31 december op € 3.119.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt volledig bij de gemeente. Uitgangspunt is dat eventuele nieuwe leningen aan zorginstellingen door deze instellingen worden ondergebracht bij de stichting Waarborgfonds voor de zorgsector (Wfz).

Geldleningen aan overige instellingen

Het schuldrestant van de leningen aan het Noorderpoortcollege wordt per 1 januari 2023 geraamd op totaal € 248.000,00 en per 31 december op totaal € 186.000,00. Het financiële risico van deze leningen ligt bij de gemeente.

Vorderingen

Blijversleningen

Het totaal van verstrekte blijversleningen wordt per 1 januari 2023 geraamd op € 500.000,00. Het financiële risico van deze leningen is gedekt doordat de financiering niet hoger kan zijn dan 80% van de WOZ-waarde van de woning (waarde hypotheek en blijverslening tezamen). Het financiële risico bij gedwongen verkoop wordt daardoor beperkt. Bij consumptieve leningen wordt er, naast een hoofdelijke aansprakelijkheid, een maximum leeftijd gesteld van 75 jaar om het risico op niet terugbetalen te beperken.

Duurzaamheidsleningen

Het totaal van verstrekte duurzaamheidsleningen wordt per 1 januari 2023 geraamd op € 900.000,00. Het financiële risico van deze leningen is niet gedekt.

Startersleningen

Het totaal van verstrekte startersleningen wordt per 1 januari 2023 geraamd op € 3.100.000,00. Het financiële risico wordt gedekt doordat startersleningen (als 2e hypotheek) onder de zekerheidsstelling van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen en daarmee geborgd zijn.

Indirect loopt de gemeente wel (beperkt) risico door de achtervangfunctie voor het Waarborgfonds Eigen woningen die de NHG verstrekt (zie onder borgstellingen geldleningen).

*Overige risico's**Dividend*

De geraamde dividendopbrengst op de aandelen van Enexis NV en NV Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt totaal € 460.000,00. Bij de ramingen van dividend geldt dat er geen garanties zijn voor de daadwerkelijke realisering.

Hersanering voormalig gasfabriekterrein

Er loopt een juridische procedure om te komen tot ontbinding van de overeenkomst met de aannemer van de sanering van het voormalige gasfabriekterrein en in verband hiermee het vorderen van schadevergoeding. Wij hebben in 2017 hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland van 15 maart 2017.

In de juridische procedure heeft in mei 2019 de comparitie van partijen in het Hoger Beroep plaatsgevonden. Tijdens de comparitie heeft het Hof expliciet gevraagd of partijen niet tot een schikking kunnen komen. De onderhandelingen hiervoor lopen nog, in samenwerking met de provincie Groningen. Op basis van een voorlopige overeenkomst, waarbij het voormalige gasfabriekterrein wordt afgestoten, is (voorlopig) in het financiële risico voorzien. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt over de schikking zal de procedure verder worden gevoerd.

Procedure uitbreiding detailhandel Musselkanaal en schadeclaim

In de bezwaarprocedure weigering verlening omgevingsvergunning aan een supermarkt in Musselkanaal (partij A) en de gemeente Stadskanaal is de gemeente (min of meer) in het ongelijk gesteld. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor uitbreiding van de supermarkt in Musselkanaal. Tegen het verlenen van de omgevingsvergunning heeft een andere supermarkt (partij B) beroep ingesteld bij de rechtbank. Daarnaast heeft partij B eveneens, op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst uit 2011, de gemeente annex aansprakelijk gesteld wegens het schenden van die overeenkomst ten bedrage van € 2.000.000,00.

Rechtbank Noord-Nederland heeft op 4 februari 2021 uitspraak gedaan in het beroep over de omgevingsvergunning. Het beroep is ongegrond verklaard. Partij B is in hoger beroep bij de Raad van State gegaan tegen voornoemde uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland.

De vordering van € 2.000.000,00 is door de gemeente afgewezen. Partij B is een privaatrechtelijke procedure gestart ten aanzien van deze vordering. Op 21 maart 2022 was de zitting bij de Rechtbank Noord-Nederland inzake de vordering van partij B. De conclusie van de rechtbank is dat eerst de uitspraak van de Raad van State in het hoger beroep afgewacht moet worden. Voor die procedure is nog geen zittingsdatum bekend. We nemen het bedrag van € 2.000.000,00 als risico op.

Diversen

In algemene zin loopt de gemeente risico's met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- planschadeclaims;
- fiscale wet- en regelgeving;
- wachtgeldverplichtingen.

Totaal risico's (x € 1.000)

	1 januari 2023	31 december 2023
Gewaarborgde geldleningen	€ 3.600	€ 3.300
Vorderingen	" 900	" 900
Grondexploitatie	" 0	" 0
Overige risico's	<u>" 2.500</u>	<u>" 2.500</u>
Benodigde weerstandscapaciteit (b)	<u>€ 7.000</u>	<u>€ 6.700</u>

Weerstandsvermogen (structureel)

De meerjarenraming vertoont in 2026 een structureel begrotingstekort van € 53.000,00.

Weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren om tegenvallers met structurele financiële effecten op te kunnen vangen.

Structurele begrotingsoverschotten

Begrotingsoverschotten maken deel uit van het weerstandsvermogen. Een positief saldo van de laatste schijf van de meerjarenraming wordt aangemerkt als structurele weerstandscapaciteit. De meerjarenraming vertoont in 2026 een nadelig saldo.

Raming onvoorzien

Jaarlijks nemen wij conform voorschrift een bedrag voor onvoorzien op in de begroting. Voor onvoorziene uitgaven wordt een vast bedrag van € 10.000,00 geraamd. Formeel kan deze raming tot de structurele weerstandscapaciteit worden gerekend omdat de omvang van deze verplichte raming niet is voorgeschreven.

Belastingcapaciteit

Gemeenten zijn vrij in het vaststellen van de onroerendezaakbelasting (OZB) tarieven. Daarbij gelden geen absolute of relatieve limieten. De gemiddelde lastendruk over 2022 voor huishoudens met een eigen woning in onze gemeente was € 714,25. Landelijk was in 2022 de gemiddelde lastendruk per huishouden € 904,00. Voor het genereren van structurele middelen, met als doel een positief effect op de structurele weerstandscapaciteit, kunnen de OZB-tarieven (boven trendmatig) verhoogd worden. Vanaf 2023 is de trendmatige verhoging van 2% van de opbrengst OZB verwerkt.

Structurele bezuinigingen

Nieuwe ombuigingsmaatregelen kunnen als structurele weerstandscapaciteit worden aangemerkt voor zover dit tot (verdere) begrotingsoverschotten leidt.

Risico's*Sociaal domein*

Binnen het sociale domein lopen wij met name bij de uitvoering van de taken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regelingen.

De Groninger gemeenten zijn bezig met het ontwikkelen van een vernieuwd inkoopmodel, bedoeld om meer grip te krijgen op de inhoudelijke inzet en de uitgaven aan jeugdhulp. Deels trekken de Groninger gemeenten daarin (door de rijksoverheid verplicht) samen op en deels ontwikkelen de gemeenten een lokaal inkoopbeleid. De geplande, maar ook de eventueel nu nog onvoorziene, (neven-)effecten van dit nieuwe regionale en lokale inkoopbeleid zijn een kans maar vormen ook een risico. We kunnen deze effecten nu nog niet inschatten.

Algemene uitkeringen gemeentefonds

In de jaren 2024 tot en met 2026 zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor compensatie van de kosten voor de uitvoering van jeugdzorg. De netto compensatiemiddelen lopen in deze periode af van € 1.436 miljoen in 2024 tot € 867 miljoen in 2026.

Het kabinet heeft nog niet besloten om in 2024-2026 de middelen toe te voegen aan het gemeentefonds. In deze periode is op voorhand wel rekening gehouden met de uitkering van deze middelen via de algemene uitkering. Het gaat respectievelijk om € 3.363.000,00, € 2.015.000 en € 976.000,00.

Locaties bodemverontreiniging

Met de provincie Groningen voeren wij overleg over spoedlocaties met betrekking tot bodemverontreiniging. Indien sprake is van een spoedlocatie kan de provincie Groningen ons vragen om een bijdrage in sanerings- en/of onderzoekskosten.

Bij het opstellen van de begroting zijn geen spoedlocaties binnen de gemeente Stadskanaal bekend.

Financiële kengetallen

Kengetallen:	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenraming		
				2024	2025	2026
Netto schuldquote	39%	40%	41%	35%	28%	27%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	35%	36%	35%	30%	23%	22%
Solvabiliteitsratio	36%	27%	38%	44%	49%	50%
Structurele exploitatieruimte	2,5%	-1,8%	2,5%	4,3%	5,5%	-0,04%
Grondexploitatie	0,1%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	91%	89%	82%	82%	82%	82%

Algemene toelichting

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De hoogte van de schuld die de gemeente kan dragen hangt in belangrijke mate af van de hoogte van de inkomsten. Het kengetal geeft de netto schuld als aandeel van de inkomsten uitgedrukt in procenten. Het kengetal wordt zowel inclusief als exclusief alle verstrekte geldleningen berekend. Hiermee wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen is en betekent voor de schuldenlast. Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt als normaal beschouwd, boven 100% is er weinig leencapaciteit over. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld een maximale norm van 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de ratio van een gemeente zich tussen 20% en 70%. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Het kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Het kengetal grondexploitatie is van belang om te kunnen beoordelen of de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie. Het geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De waarde van de grond is het totaal van de geraamde boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie. Het percentage geeft een indicatie van het risico, hoe lager het percentage des te geringer het risico.

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Het kengetal geeft weer hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar worden uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang worden gezien. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen van de begroting 2023 zijn gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorafgaande jaarrekeningen (2019 tot en met 2021). Deze kengetallen zijn in de meerjarenraming 2024-2026 gebaseerd op de geprognoseerde balans die is opgenomen in de meerjarenraming.

Op basis van bovenstaande kengetallen voor de begroting 2023 kunnen we concluderen dat onze financiële positie is verbeterd.

Op basis van de solvabiliteitsratio zijn we voldoende in staat om aan onze verplichtingen te voldoen. Als gevolg van een toename van het eigen vermogen ontwikkelen de schuldquote en de solvabiliteitsratio zich positief in de meerjarenraming.

De boekwaarden van de grondexploitatie zijn reëel en kunnen naar verwachting worden terugverdiend. Het kengetal structurele exploitatieruimte is in 2023 positief. In de meerjarenraming muteert het kengetal van positief in 2024 naar negatief in 2026. Dit betekent dat de structurele baten in 2026 niet meer toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Wanneer we het structurele tekort in het kader van onze financiële kengetallen bekijken dan is er nog belastingcapaciteit aanwezig om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere maatregelen.

Voor incidentele tegenvallers is er incidentele weerstandscapaciteit aanwezig (zie onder weerstandsvermogen), inzet hiervan is wel van invloed op de solvabiliteitsratio.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

Op 28 mei 2018 is de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte 2018-2021 vastgesteld. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor wegen en kunstwerken, openbare verlichting, groen, riolering/water, gebouwen, sportvelden, speelplaatsen en begraafplaatsen. In de paragraaf zal daarom niet meer worden ingegaan op de beleidskaders, maar wordt verwezen naar de nota. Voor de periode vanaf 2022 wordt eind 2022 een nieuwe nota Kwaliteit Openbare Ruimte 2022-2026 aangeboden. De uitvoering van de kadernota vindt plaats binnen de in de begroting geraamde budgetten.

Wegen en Kunstwerken

Hieronder wordt het algemeen onderhoud wegen, het dagelijks onderhoud en onderhoud civiele kunstwerken verstaan.

Wegen

Het beheer van wegen bestaat in hoofdlijnen uit twee vormen van onderhoud:

- regulier onderhoud;
- groot onderhoud.

Regulier onderhoud

Dit zijn de activiteiten die tot de dagelijkse werkzaamheden behoren van de beheerorganisatie zoals vegen, kleine reparaties aan verhardingen, klein herstelwerk, belijning en het herstraten van een deel van de weg. In de begroting 2023 is hiervoor € 916.000,00 geraamd.

Groot onderhoud

Grotere, planmatige maatregelen met als doel de structurele achteruitgang van een object te vertragen en weer aan de technische richtlijnen te laten voldoen valt onder groot onderhoud. De werkzaamheden zijn ingrijpend van aard en periodiek op een groot deel van de weg. Voorbeelden zijn het herstraten van een weg en het aanbrengen van nieuwe asfaltdekkingen. Projectmatig onderhoud is het groot onderhoud dat plaatsvindt op basis van het beheerprogramma GBI. De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Om pieken te voorkomen wordt de gemiddelde onderhoudsbehoefte over vier jaren vastgesteld.

In de begroting 2023 is € 849.000,00 geraamd voor groot onderhoud aan wegen. Op hoofdroutes (wegen met een ontsluitingsfunctie hoge verkeersbelasting) wordt preventief onderhoud uitgevoerd omdat deze wegen het meest gevoelig zijn voor schade als gevolg van verkeersbelasting in combinatie met weersinvloeden. Dit zijn voornamelijk asfaltwegen.

Op alle overige wegen (woonstraten en wegen in het buitengebied met een lage verkeersbelasting) wordt curatief onderhoud uitgevoerd. Dat wil zeggen: alleen het noodzakelijk onderhoud als dat uit oogpunt van verkeersveiligheid noodzakelijk is.

Kunstwerken

De onderhoudsbehoefte voor alle civiele kunstwerken (bruggen, beschoeiing en kademuren) voor de langere termijn wordt bepaald op basis van het beheerprogramma GBI.

In de begroting 2023 is voor bruggen € 405.000,00 geraamd voor dagelijks onderhoud, inspectiekosten en storingen.

Voor structurele lasten van noodzakelijke vervangingen ten behoeve van veiligheid en de werking van beweegbare bruggen is een reservering opgenomen. De investeringsruimte voor 2023 bedraagt € 254.000,00.

Voor de periode 2018-2021 waren noodzakelijke vervangingsinvesteringen voorzien van € 5.952.000,00. Om een aanzienlijk deel van de achterstand op de vervanging van kunstwerken met een kwaliteitsniveau D weg te werken heeft u via de Perspectiefnota 2019-2022 besloten voor de looptijd van de kadernota investeringen tot maximaal de omvang van de reserve Vervangingsinvestering (Stads)kanaal in te zetten (€ 4.233.000,00). Een aantal vervangingsinvesteringen wordt in 2022 en 2023 afgerond. Op basis van de nieuwe inspectie, uitgevoerd in 2021, is een aantal investeringen toegevoegd. Op basis van een plan van aanpak zal bij de kadernota 2022 en verder een doorkijk worden gegeven voor de volgende planperiode.

Voor vervangingsinvesteringen van beschoeiingen is in de begroting 2023 geen ruimte beschikbaar. Een nieuwe investeringsperiode is, gezien de resterende kwaliteit van de beschoeiing nodig.

Voor de volgende kadernota wordt op basis van actuele inspectie een nieuw financieel kader geschetst.

Openbare verlichting

Conform het beleidsplan openbare verlichting zijn de afgeschreven lichtmasten vervangen door masten met energiezuinige verlichting (LED). Voor de onderhoudskosten (dagelijks onderhoud, storingen en remplace) is in de begroting 2023 € 83.000,00 geraamd.

Groen

Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van de onderhoudsniveaus die zijn beschreven in de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte, beeldkwaliteit bestekken en de kwaliteitscatalogus van de CROW.

Er is in 2023 € 3.952.000,00 beschikbaar voor het groenonderhoud. Van dit budget wordt het groen langs wegen (bermen/bermsloten € 454.000,00), groenonderhoud sportvelden (€ 213.000,00), baanonderhoud sportvelden (€ 336.000,00) en het groen in de wijken inclusief het groen bij scholen en zwembaden (€ 2.949.000,00) onderhouden.

Riolering/water

Voor het dagelijks onderhoud van het riool is een budget van € 1.015.000,00 beschikbaar. Hiervoor wordt jaarlijks een gedeelte van het riool geïnspecteerd en gereinigd.

In de volgende kadernota wordt op basis van nieuwe inspecties een nieuw financieel kader geschetst.

Achterstallig onderhoud

Voor de periode 2019-2022 zijn uit het beheersysteem kosten gegenereerd voor het vervangen of repareren van riolering. De bedragen zijn gebaseerd op inspectiegegevens en/of ouderdom van de riolering. Het gaat om achterstallig onderhoud van totaal € 6,65 miljoen.

Van het achterstallige onderhoud is vastgesteld dat het voor € 1,51 miljoen om vervangingen gaat.

Vervanging kan over meerdere jaren uitgesmeerd worden. Voor knelpunten met een indicatieve waarde van € 5,14 miljoen worden op basis van assetmanagement keuzes gemaakt.

Voor de vervangingen is tot en met de begroting 2021 bijna € 1,72 miljoen beschikbaar gesteld. In 2022 en 2023 wordt de vervangingsachterstand weggewerkt.

Basisrioleringsplan (BRP)

In het Water- en rioleringsplan 2021-2025 is onder andere vastgelegd dat we gemiddeld een keer in de tien jaar een basisrioleringsplan moeten opstellen voor onze rioleringsgebieden. Een basisrioleringsplan is een plan waarin op gedetailleerde wijze wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater en neerslag binnen een gebied dient te gebeuren. In 2022 is het nieuwe BRP voor de kernen Onstwedde, Alteveer, Mussel en Vledderveen gereed.

De circa 320 IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) die omstreeks 2005 in het kader van het project Westerwolde Schoon! zijn geplaatst zijn inmiddels ruim 15 jaar oud. Een aantal componenten had een technische levensduur van circa 15 jaar. Vervanging van deze componenten, zoals het besturingssysteem en de luchtpomp is onvermijdelijk om storingen te voorkomen en de goede werking van de IBA voor de komende jaren te garanderen. In 2021 is een begin gemaakt met deze renovatie. Dit project loopt nog door tot in 2023.

Gebouwen

Met behulp van het beheerprogramma GBI wordt het noodzakelijke reguliere onderhoud aan gebouwen bepaald. Het reguliere onderhoud bestaat uit onder andere het schilderen en kleine reparaties. Op basis van de vastgestelde kwaliteitsniveaus zijn de beschikbare middelen (€ 363.000,00) voldoende voor het reguliere onderhoud. Voor vervangingsinvesteringen om technisch en functioneel verouderde gebouwen te renoveren en aan te passen aan de huidige eisen is € 144.000,00 beschikbaar.

Speelplaatsen

In de begroting 2023 is voor het onderhoud van speelplaatsen € 154.000,00 opgenomen. Voor vervangingen is een budget van € 8.000,00 beschikbaar.

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Het financieringsstatuut geeft de infrastructuur voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. De paragraaf financiering geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie in de komende jaren en de concrete beleidsplannen voor het begrotingsjaar in het bijzonder.

Deze paragraaf is bij uitstek het instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasuryfunctie.

De wet financiering decentrale overheden (fido) is een belangrijk wettelijke kader voor de financieringsfunctie van de gemeenten.

Er is dagelijks aandacht voor het liquiditeitenbeheer van onze gemeente, periodiek wordt de samenstelling van de leningenportefeuille bekeken. Door middel van het analyseren van de structurele geldstromen wordt gestuurd op het doen van betalingen in relatie met (verwachte) ontvangsten.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Voor het beheersen van renterisico's gelden twee richtlijnen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de kasgeldlimiet en in de tweede plaats om de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van een gemeente. Onder vlottende schuld worden onder andere begrepen geldleningen met een looptijd van korter dan één jaar en schulden in rekeningen-courant verminderd met onder andere contante gelden en tegoeden in rekeningen-courant. De kasgeldlimiet wordt bepaald door een (bij ministeriële regeling vastgesteld) percentage van de totale begroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Zodra een gemeente met de omvang van de vlottende middelen deze grens structureel overschrijdt, ontstaat een verplichting de omvang van de vlottende middelen te verlagen. Dit is mogelijk door vlottende middelen te vervangen door een langlopende geldlening.

Voor 2023 bedraagt het begrotingstotaal € 130,1 miljoen. Het percentage is vastgesteld op 8,5. Dit betekent dat de kasgeldlimiet voor onze gemeente in 2023 € 11,1 miljoen bedraagt. Dit is dus het maximum dat de gemeente in 2023 aan vlottende schuld mag hebben.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente betekent dit een absolute norm van € 26,0 miljoen. Deze norm is voor onze gemeente ruim voldoende met een leningenportefeuille van € 54,7 miljoen (raming per 1 januari 2023) waarvan de jaarlijkse aflossing € 3,3 miljoen bedraagt.

Daarnaast zijn in de leningenportefeuille geen leningen meer opgenomen met een mogelijkheid tot renteherziening.

In de tabel hieronder is het renterisico bepaald voor de komende vier jaren. De renterisiconorm is gerelateerd aan enkel het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	3.300	3.300	3.300	3.300
Renterisico	3.300	3.300	3.300	3.300
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2023	130.100			
Percentage regeling	20			
Renterisiconorm	26.000			
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	3.300			
Renterisiconorm	26.000			
Ruimte onder de norm	22.700			

Personeelshypotheken

Het als secundaire arbeidsvoorwaarde verstrekken van hypothecaire geldleningen onder personeel is niet meer toegestaan. Bestaande geldleningen kunnen tot de laatst afgesproken aflossingstermijn worden gehandhaafd. De algemene opvatting is dat het verstrekken van deze leningen geen overheidstaak is. Onze gemeente heeft nog één lopende lening met een totale hoofdsom van € 6.400,00 per 1 januari 2023.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. In geval van overtollige middelen is er wel sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal dagelijks buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Deze drempel is met ingang van 1 juli 2021 verhoogd en vastgesteld op 2% (was voorheen 0,75%) van het jaarlijkse begrotingstotaal. Het drempelbedrag voor onze gemeente bedraagt voor 2023 € 2,6 miljoen (2% van € 130,1 miljoen).

Financieringsbehoefte*Vaste geldleningen*

De stand van de opgenomen geldleningen wordt begin 2023 geraamd op € 54.700.000,00. De rentelasten hiervoor bedragen € 969.000,00. Dit betekent een gemiddelde rente van 1,77%. In de tijd weggezet ziet de samenstelling van de leningenportefeuille er als volgt uit:

Geldgever	Laatste aflossing	Hoofdsomprognose per 1 januari 2023	Rente %	Vervroegd aflosbaar per
Nv BNG	2030	€ 1.100.000,00	3,55	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 1.600.000,00	3,80	n.v.t.
Nv BNG	2030	€ 3.200.000,00	3,72	n.v.t.
Nv BNG	2033	€ 2.200.000,00	4,56	n.v.t.
Nv BNG	2037	€ 6.000.000,00	3,68	n.v.t.
Aegon Investment	2042	€ 8.000.000,00	1,38	n.v.t.
Nv BNG	2044	€ 8.800.000,00	1,28	n.v.t.
Nv BNG	2045	€ 13.800.000,00	0,299	n.v.t.
*	2048	€ 10.000.000,00	2,00	n.v.t.
Totaal		€ 54.700.000,00		

* langlopende lening in verband met verwachte financieringsbehoefte

Investerings worden voor zover mogelijk gefinancierd met eigen middelen (interne financiering). Op basis van de boekwaarde per 1 januari 2023 van de investeringen is 40% gefinancierd met eigen vermogen en voorzieningen. Dit betekent dus dat 60% gefinancierd wordt met externe middelen.

De langlopende leningen worden in jaarlijks gelijke termijnen (lineair) afgelost. De jaarlijkse aflossingen worden vanaf 2023 geraamd op € 3,3 miljoen. Het totaalbedrag van de aflossingen wordt niet jaarlijks geherfinancierd.

Op basis van geraamde boekwaarden van de totale activa en de financieringsmiddelen per 1 januari 2023 is er sprake van een financieringstekort van € 5,8 miljoen.

Onze gemeente hanteert een systeem van totaalfinanciering. Het eventueel aantrekken van een vaste geldlening is afhankelijk van de ontwikkelingen in de financieringsbehoefte, de vaste financieringsmiddelen en de liquiditeitspositie.

Rente

Onderstaand schema geeft een overzicht van de (netto)rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend.

Renteschema

	<i>Percentage</i>	
a. Rentelasten langlopende financiering	1,77%	€ 969.400,00
Rentelasten kortlopende financiering	0,50%	" 29.100,00
b. Rentebaten		<u>" 79.000,00/-</u>
Saldo rentelasten en rentebaten		€ 919.500,00
c. Rente grondexploitatie		<u>" 0,00</u>
Saldo toe te rekenen externe rente		€ 919.500,00
d1. Rente eigen vermogen		€ 574.400,00
d2. Rente over voorzieningen		<u>" 96.300,00</u>
Totaal toe te rekenen rente	1,68%	€ 1.590.200,00
e. Toegerekende (omslag)rente	1,50%	<u>€ 1.421.100,00/-</u>
f. Renteresultaat	0,18%	€ 169.100,00

Renteresultaat

Om een reëel beeld van de investeringslasten te geven berekenen wij rente over de interne financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen). Het vastgestelde uitgangspunt voor het te hanteren percentage in de begroting 2023 is 1,5. Op grond van de voorgeschreven systematiek van de BBV wordt het rentepercentage voor de bespaarde rente bepaald aan de hand van het gewogen gemiddeld rentepercentage op vreemd vermogen (1,65%).

Op basis van de geraamde rentelasten in verhouding tot de boekwaarde van de investeringen per 1 januari is de renteomslag 1,68%. Hierdoor is aan de programma's en Algemene dekkingsmiddelen € 169.100,00 te weinig rente toegerekend. Dit renteresultaat is opgenomen op Algemene dekkingsmiddelen.

Samenvatting

	Bedrag
Toegerekende rentelasten investeringen	€ 1.421.000,00
Bespaarde rente (eigen vermogen en voorzieningen)	€ -671.000,00
Renteresultaat	€ 169.000,00
Netto (externe) rentelasten	€ 919.000,00

Rentevisie

De rentevisie is te definiëren als: *de toekomstverwachting van renteontwikkelingen op basis van rentebepalende factoren om financiering- en beleggingsbeleid uit te voeren.*

De rentebepalende factoren vormen het zwaartepunt in deze definitie. De factoren zijn zeer divers en voor het juist analyseren en interpreteren van deze factoren is gespecialiseerde kennis nodig. Op het moment dat binnen onze organisatie besluiten moeten worden genomen over langlopende financiering of belegging stellen wij, indien nodig, op basis van informatie van deskundigen een korte rentevisie vast als basis voor het handelen op dat moment.

5. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatie- en personeelsbeleid

Mede als gevolg van de coronapandemie heeft onze organisatie de afgelopen jaren een omslag gemaakt naar thuiswerken. Een ontwikkeling die blijft, want ook zonder coronamaatregelen werken veel medewerkers thuis en is het zogenaamde hybride werken de standaard. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor gezondheid en vitaliteit. Ontwikkelingen die prima aansluiten op Het Nieuwe Werken waar, afhankelijk van besluitvorming, in 2023 verder uitvoering aan wordt gegeven.

Een relatief nieuwe ontwikkeling is de steeds krupper wordende arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat we als werkgever aantrekkelijker worden en blijven voor zowel nieuwe als huidige medewerkers. Een leven lang leren, binden en boeien en goede arbeidsvoorwaarden spelen hierbij een rol. Thema's die terugkomen in de HRM-beleidsvisie 2022-2025. Dit beleidsplan beschrijft de HRM-prioriteiten variërend van de ontwikkeling naar een lerende organisatie tot professionalisering en duurzaamheid met de kwaliteit van onze dienstverlening als uitgangspunt. De HRM-visie sluit daarmee direct aan op de hoofddoelen uit het uitvoeringsplan "Organisatie in beweging, van goed naar beter".

Beleidsvoornemens voor 2023

- Uitvoering geven aan de HRM-visie 2022-2025. E-HRM, het vergemakkelijken en verder digitaliseren van de (basis)processen en -dienstverlening, heeft hierbij bijzondere aandacht. Strategische personeelsplanning (SPP) en een modern systeem van functionerings- en beoordelingsgesprekken, kunnen zo op een duurzame manier binnen de organisatie worden verankerd. Datzelfde geldt voor het bestendigen van de opbrengsten van het Management Development-traject voor alle leidinggevendenden, het strategische opleidingsplan en een vast curriculum voor nieuwe medewerkers met trainingen die zich richten op schrijf- en adviesvaardigheden en de werking van de gemeentelijke organisatie.

Dienstverlening/Klant Contact Centrum

De komende periode blijft de focus gericht op de continuïteit van onze dienstverlening, hierbij krijgt de onlinedienstverlening een steeds prominentere plek. Daarnaast is er aandacht voor de doorontwikkeling van het werkveld Burgerzaken. Door de toenemende digitalisering moeten we onze dienstverlening anders inrichten. Door deze digitalisering neemt het face-to-face contact met klanten af maar neemt de complexiteit toe. Dat klantcontact vereist goed hostmanship en vakmanschap.

Beleidsvoornemens voor 2023

- De bedoeling is dat in 2022 een begin wordt gemaakt met de noodzakelijke vervanging van het huidige Klant Contact Systeem. De implementatie hiervan dient in het eerste kwartaal van 2023 te zijn afgerond.
- Ook in 2023 gaan wij verder met de doorontwikkeling binnen het werkveld Burgerzaken door onder andere te investeren in opleidingen en trainingen voor de medewerkers vanwege hun veranderende rol. Dit is inmiddels in gang gezet en de verwachting is dat dit in de jaren hierna zal doorlopen.

Communicatie

Vanuit de vastgestelde communicatievisie zijn de uitgangspunten vastgelegd voor onze interne- en externe communicatiestromen. Wij positioneren ons als een bestuurlijk netwerk tussen bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Sterk maatschappelijk betrokken, alert, ondernemend, daadkrachtig, open en integer en met beide voeten op de grond. Onze waarden helpen om hier richting aan te geven. Dit biedt mogelijkheden voor de organisatie om meer consistent en doelgroepgericht te communiceren. Het team communicatie faciliteert en ondersteunt de organisatie hierbij.

We vinden het als gemeente belangrijk om dicht bij onze inwoners te staan en toegankelijk te zijn. Dat

laten we bijvoorbeeld zien door met inwoners, ondernemers en organisaties te overleggen als we plannen ontwikkelen. We zetten ons in om daar draagvlak voor te krijgen. We nemen onze inwoners serieus, als burger, belanghebbende en als cliënt en nemen een dienstbare en begripvolle houding aan. Wij communiceren helder en begrijpelijk en gebruiken hiervoor bestaande en nieuwe communicatiekanalen.

Beleidsvoornemens voor 2023

- We werken aan het steeds beter toegankelijk maken van onze digitale kanalen (inclusie agenda).
- We vertellen als organisatie steeds beter wat we doen en doen nog beter wat we vertellen. Zo geven we samen betekenis aan het gemeentelijk beleid.
- We onderzoeken of we onze dienstverlening kunnen verbeteren door een aantal medewerkers aan elkaar te koppelen die bezig zijn met de digitale dienstverlening. Het gaat dan om de onlinedienstverlening die we aan de voorkant leveren (digitale frontoffice) aan inwoners, ondernemers en organisaties.

Inkoop

Het is voor de gemeente Stadskanaal van groot belang dat wij op de juiste wijze inkopen en aanbesteden. Het draagt bij aan mogelijke besparingen en geeft zichtbare verbetering van de kwaliteit van opdrachten. We houden ons aan wet- en regelgeving en gaan zo doelmatig en bewust mogelijk om met gemeenschapsgeld. We hebben in 2022 een plan van aanpak gemaakt. Belangrijkste activiteiten ter verbetering van de inkoop betreffen het scherper te sturen op zaken als de aanbestedingskalender, ondersteunende hulpmiddelen die de procesgang bewaken, de rol van de adviseurs, delen van kennis en kunde met de collegae, vergroten bewustzijn organisatie. Hier gaan we in 2023 mee door, de maatregelen sorteren pas na een lange periode tot resultaten doordat inkoop en aanbestedingen langdurige trajecten zijn en veelal resulteert in langdurige contracten.

Beleidsvoornemens voor 2023

- de invoering van policyflow, een verplichte processtap voordat men kan inkopen;
- interne trainingen organiseren over aanbestedingen;
- invoering van een klachtenregeling Aanbesteden gemeente Stadskanaal;
- beter gebruik maken van de aanbestedingskalender (zorgen voor een beter overzicht van aanbestedingen in de tijd).

Informatievoorziening & automatisering

Het vastgestelde Informatiebeleid 2021-2024 wordt verder ten uitvoer gebracht, dit conform de ambities en prioriteiten van de gemeente Stadskanaal.

Beleidsvoornemens voor 2023

De ICT-projecten die voortkomen uit het Informatiebeleid:

- de herinrichting van de ICT Voorziening;
- de Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO);
- de digitale toegankelijkheid (onderzoek + implementatie);
- de invoering van data gedreven werken.

Informatiebeveiliging en Privacy

Informatiebeveiliging is gericht op de meerjarige implementatie van verplichte maatregelen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) welke zijn belegd in het jaarplan 2022-2023. De BIO beschrijft het basisniveau voor informatiebeveiliging.

Het beleidsvoornemen in 2023 inzake privacy is in generalistische zin dat we de ontwikkeling van het gewenste privacy volwassenheidsniveau blijven nastreven.

Beleidsvoornemens voor 2023

- In 2023 zal de voorgenomen outsourcing van onze ICT-omgeving een groot effect hebben op onze informatiebeveiliging. Daarom zal het accent komen te liggen op leveranciersrelaties.

- Inzake privacy zal in 2023 de nadruk liggen op het geven van trainingen, het inbedden van de privacy-processen, het opstellen van een jaarplan 2023 toezicht en advisering verplichtingen Algemene verordening gegevensbescherming en een verbeterplan naar aanleiding van de uitgevoerde audit Wet Politiegegevens.

Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023

Op grond van een wijziging in de regelgeving wordt met ingang van 2023 de rechtmatigheidscontrole niet meer door de accountant uitgevoerd, maar leggen wij middels een rechtmatigheidsverantwoording zelfstandig verantwoording af aan uw raad. De eerste rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen in de jaarrekening 2023. In de notitie implementatie rechtmatigheidsverantwoording hebben wij een eerste aanzet gegeven voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In deze notitie is nader ingegaan op het begrip rechtmatigheid, de gevolgen van de wetswijziging, de concrete rollen van alle betrokken partijen en de implementatie van deze wijzigingen in de gemeentelijke organisatie.

Uw raad bepaalt de grens waarboven afwijkingen moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij komen met een voorstel voor het bepalen van het bedrag van deze verantwoordingsgrens.

Ook dienen als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording de financiële verordening en de controleverordening te worden aangepast. Ook hiervoor komen we met een voorstel.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Stadskanaal heeft zowel bestuurlijke als financiële belangen in zestien verbonden partijen. Bij verbonden partijen gaat het om gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouderschap, deelname aan stichtingen waarbij zowel een bestuurlijk als een financieel belang aanwezig is. In deze paragraaf zijn de belangrijkste ontwikkelingen per verbonden partij weergegeven.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Bestuursacademie Noord-Nederland
Verbonden Partijen	Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling BANN, waaronder de gemeente Stadskanaal
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling BANN is na de fusie met de Bestuursacademie Oost-Nederland omgevormd tot een vangnetvoorziening voor na de privatisering doorlopende werkgeversverplichtingen.
Financieel belang	In de begroting 2023 is geen bijdrage geraamd.
Voornemens 2023	-

Naam	Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z)
Verbonden Partijen	Alle tien Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de PG&Z werken de tien Groninger gemeenten samen op het gebied van de publieke (jeugd)gezondheidszorg. De GGD is de uitvoerende organisatie en heeft de taak te zorgen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid van de Groninger burgers. De Groninger gemeenten hebben de inkoop van de jeugdhulp gemandateerd aan het Dagelijks Bestuur PG&Z en de uitvoering belegd bij de uitvoeringsorganisatie Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). Daarmee zijn er vanaf 2015 twee uitvoeringsorganisaties (GGD & RIGG) onder de vlag van PG&Z actief. In 2020 is besloten om de RIGG een structurele positie te geven bij de inkoop en het contractbeheer van een deel van de specialistische jeugdhulp in onze gehele regio.
Financieel belang	De bijdrage aan de PG&Z is voor 2023 geraamd op € 1.169.900,00. Dit bedrag is inclusief de bedrijfsvoeringkosten van de RIGG.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 2.751.000,00 / 31-12 € 2.147.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 11.512.000,00 / 31-12 € 11.415.000,00
Voornemens 2023	Er zijn geen nieuwe beleidsvoorstellen opgenomen.

Naam	Veiligheidsregio Groningen (VRG)										
Verbonden Partijen	Alle tien Groninger gemeenten										
Programma	Dienstverlening										
Bestuurlijk belang	Binnen de Veiligheidsregio Groningen (VRG) werken de tien Groninger gemeenten samen op het gebied van brandweezorg en rampenbestrijding (crisisbeheersing). De VRG is een zelf uitvoerende organisatie.										
Financieel belang	<p>De Beleidsbegroting 2023 van de VRG is bij het opstellen van deze begroting nog niet vastgesteld. De totale gemeentelijke exploitatiebijdrage voor 2023 van de gemeente Stadskanaal bedraagt op basis van de conceptbegroting 2023 van de VRG € 2.004.400,00 en is als volgt samengesteld:</p> <table> <tr> <td>- Brandweer</td> <td>€ 1.873.300,00</td> </tr> <tr> <td>- Crisisbeheersing</td> <td>€ 37.200,00</td> </tr> <tr> <td>- Gemeentelijke Kolom Groningen</td> <td>€ 68.100,00</td> </tr> <tr> <td>- GHOR</td> <td>€ 25.800,00</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 2.004.400,00</td> </tr> </table> <p>FLO-voorziening ad € 117.700,00 per jaar tot en met 2024.</p> <p>De Veiligheidsregio Groningen (VRG) streeft naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor de organisatie en de gemeenten die de activiteiten (grotendeels) financieren. Op basis van de afspraken in de kaderbrief is een 0-lijn scenario met sluitend meerjarenperspectief gepresenteerd door een taakstellende bezuiniging van € 150.000,00 in te rekenen.</p>	- Brandweer	€ 1.873.300,00	- Crisisbeheersing	€ 37.200,00	- Gemeentelijke Kolom Groningen	€ 68.100,00	- GHOR	€ 25.800,00	Totaal	€ 2.004.400,00
- Brandweer	€ 1.873.300,00										
- Crisisbeheersing	€ 37.200,00										
- Gemeentelijke Kolom Groningen	€ 68.100,00										
- GHOR	€ 25.800,00										
Totaal	€ 2.004.400,00										
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 -/- € 7.000,00 / 31-12 € 3.058.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 33.651.000,00 / 31-12 € 39.097.000,00										
Voornemens 2023	<p>De VRG is bezig met de Visie op de Brandweezorg 2030. De visie bestaat uit 3 elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - risicogerichte preventieve brandweezorg; - solide organisatie van de repressieve brandweezorg; - brandweezorg in verbinding met de samenleving. <p>Wij verwachten dat eind 2022 de financiële consequenties in kaart zijn gebracht.</p> <p>De VRG onderzoekt de mogelijkheden om tot herhuisvesting van een aantal centrale functies en gebouwen te komen. Doel is om op een efficiëntere manier de werkzaamheden te kunnen uitoefenen.</p> <p>Begin 2023 zal op hoofdlijnen duidelijk zijn welke investeringen de komende 20 jaar nodig zijn voor de huisvesting van de brandweerposten in de regio onderscheidend naar continu bezet, robuust en basis, het logistiek- en oefencentrum en de huisvesting van de kantoorfuncties. Op basis hiervan zal in 2023 een meerjarenplanning met nieuw-verbouw van brandweerkazernes en de nieuwbouw stedelijk gebied tot stand moeten komen.</p>										

Naam	Omgevingsdienst Groningen (ODG)
Verbonden Partijen	Alle tien Groninger gemeenten en de provincie Groningen
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Groningen verzorgt vanaf 1 november 2013 voor de Groninger gemeenten en de provincie Groningen (afhankelijk van gemaakte afspraken) de uitvoering van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu, bouwen, wonen en Ruimtelijke Ordening. Het belangrijkste doel van de Omgevingsdienst is het verhogen van de kennis en daarmee het verhogen van de kwaliteit van het werk en het realiseren van efficiencyvoordelen. De Omgevingsdienst Groningen werkt in opdracht van de 10 Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Financieel belang	De exploitatiebijdrage aan de ODG bedraagt € 1.662.000,00. Daarnaast wordt er € 52.000,00 bijgedragen als gevolg van specifieke loonafspraken van de medewerkers die zijn overgedragen aan de ODG.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 182.000,00 / 31-12 € 162.000,00 Vreemd vermogen 1-1 € 3.244.000,00 / 31-12 € 5.777.000,00
Voornemens 2023	In 2023 treedt de Omgevingswet in werking, dit vraagt een grote aanpassing van werkzaamheden voor de ODG.

Naam	Werkvoorzieningsschap de Kanaalstreek (Wedeka)
Verbonden Partijen	Aan de GR Wedeka Bedrijven neemt een vijftal gemeenten deel; te weten Stadskanaal (41,5%), Veendam (24,4%), Westerwolde (17,7%), Borger-Odoorn (9,1%) en Midden-Groningen(7,3%).
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Het Algemeen bestuur van Wedeka wordt gevormd door een vertegenwoordiging, naar rato van het aantal medewerkers van Wedeka, van de colleges van de vijf deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur van Wedeka bestaat uit de vijf wethouders (portefeuillehouders) van deze gemeenten. Het voorzitterschap van het bestuur ligt bij de gemeente Stadskanaal. Wedeka heeft de opdracht om mensen met een arbeidshandicap een passende werkomgeving bieden en/of begeleiding bieden indien de werkomgeving bij een reguliere werkgever is. Dit gebeurt in het kader van de wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Wedeka voorziet vanaf 2015 ook in het organiseren van beschut werk voor inwoners met een indicatie hiervoor. Naast de WSW en het organiseren van beschut werk kunnen ook deelnemers aan re-integratietrajecten bij Wedeka worden geplaatst voor het opdoen van werkervaring en werk-fittrajecten.
Financieel belang	De totale bijdrage aan Wedeka bedraagt in 2023 € 18.898.000,00. Hiervan wordt € 15.913.000,00 ontvangen van het Rijk als integratie-uitkering Sociaal Domein welke bijdrage door de gemeente wordt doorbetaald. Het andere deel bedraagt € 2.985.000,00 en komt voor rekening van de gemeente als bijdrage in het begrote exploitatietekort.
Financiële kengetallen	Gegevens begroting 2023 Wedeka: Eigen vermogen 01-01 € 1.151.000,00 / 31-12 € 1.101.000,00 Vreemd vermogen 01-01 € 12.106.000,00 / 31-12 € 15.126.000,00
Voornemens 2023	In 2023 geeft Wedeka uitvoering aan het ombouwplan zoals vastgesteld.

Naam	Samenwerkingsverband afvalverwijdering Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG)
Verbonden Partijen	Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam.
Programma	Leefbaarheid
Bestuurlijk belang	Samenwerking op het gebied van verwijdering van afval. Het accent ligt op het afsluiten van afvalverwerkingscontracten en afvalinzamelingscontracten.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 bedraagt € 7.000,00.
Financiële kengetallen	De SOZOG heeft geen eigen of vreemd vermogen. Het exploitatieresultaat wordt met de deelnemende gemeenten afgerekend.
Voornemens 2023	Belangrijke zaken in 2023 zijn: <ul style="list-style-type: none"> - De (ambtelijke) samenwerking van SOZOG met de Drentse Markerein gemeenten. - De toekomst van het SOZOG. Wat is de visie van het nieuwe, in 2022 aangetreden Algemeen bestuur. - Besluitvorming over verlenging van de overeenkomst voor verwerking van het restafval. Om het AB ook over de tweede en tevens laatste mogelijkheid van verlenging een besluit te laten nemen is een verkenning over de verwerkingsmogelijkheden wenselijk.

Naam	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe
Verbonden Partijen	Tien Groninger en twaalf Drentse gemeenten en de gemeenschappelijke regeling het OV-bureau Groningen en Drenthe.
Programma	Ontplooiing
Bestuurlijk belang	Publiek Vervoer Groningen en Drenthe heeft als doel een optimaal vervoersnetwerk te creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik gemaakt wordt van alle beschikbare vervoersmiddelen. Om dit te kunnen realiseren hebben alle gemeenten van de provincies Groningen en Drenthe alsmede het OV-bureau Groningen en Drenthe zich verenigd in het samenwerkingsverband Publiek Vervoer Groningen en Drenthe.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 bedraagt € 32.400,00
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 niet bekend / 31-12 € 87.000,00 Vreemd vermogen 1-1 niet bekend / 31-12 € 150.000,00
Voornemens 2023	-

Vennootschappen

Naam	NV Waterbedrijf Groningen
Verbonden Partijen	Alle Groninger gemeenten en de provincie Groningen.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Waterbedrijf Groningen wil als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veiligstellen.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 14 aandelen met een nominale waarde van € 6.350,00 (€ 454,00 per aandeel). Door het waterbedrijf wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2023	-

Naam	NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
Verbonden Partijen	Nederlandse overheidsinstellingen waaronder alle Nederlandse gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	De NV BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Financieel belang	Onze gemeente bezit 27.339 aandelen met een nominale waarde van € 68.000,00 (€ 2,50 per aandeel). Het verwachte dividend over 2023 bedraagt € 70.000,00.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2023	-

Naam	Enexis Holding NV
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk voor 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerk en een Productie- en Levering Bedrijf. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij het economisch eigendom de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. De afsplitsing van het netwerkbedrijf vanuit Essent naar haar publieke aandeelhouders is geëffectueerd op 30 juni 2009 via een uitkering in natura. Essent heeft daarmee 100% van de aandelen in de Vennootschap Enexis Holding uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit.
Financieel belang	De gemeente bezit 568.464 aandelen met een nominale waarde van € 568.464,00 (€ 1,00 per aandeel). Het verwachte dividend over 2023 bedraagt € 390.000,00. In 2020 is er door onze gemeente een aandeelhouderslening van € 1.899.000,00 verstrekt aan Enexis ter versterking van het eigen vermogen van Enexis.
Financiële kengetallen	Niet bekend.
Voornemens 2023	De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook het Rijk voert overleg met de regionale netbeheerders en hun aandeelhouders over een eventuele participatie door het Rijk.

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	<p>De rechter heeft, in kort geding, bepaald dat het 50%-belang van Essent, in economische zin, in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ) niet mocht worden mee verkocht aan RWE. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridisch als economische eigendom van Essent haar 50% belang in EPZ verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen.</p> <p>Medio 2011 is overeenstemming bereikt tussen de aandeelhouders van PBE en het Zeeuwse energiebedrijf Delta over een minnelijke regeling van het in 2009 ontstane geschil inzake de verkoop en levering. Het EPZ-belang is alsnog verkocht aan RWE.</p> <p>Binnen PBE is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen.</p> <p>Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig beëindigd kunnen worden. Het doel is de vennootschap in 2022 op te heffen.</p>
Financieel belang	Deelneming heeft een nominale waarde van € 1,00.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00 Vreemd vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00
Voornemens 2023	-

Naam	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)
Verbonden Partijen	5 provincies en 88 gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk belang	<p>In 2014 is er, in verband met de verkoop van Attero aan Waterland, een bedrag van € 13,5 miljoen in escrow gestort (voor eventuele claims). Een claim van € 8 miljoen is reeds uit dit fonds betaald. Deze escrow wordt beheerd door CSV Amsterdam BV.</p> <p>In 2020 is overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de geschillen en is het resterend vermogen uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure kan de vennootschap worden opgeheven.</p>
Financieel belang	Deelneming heeft een waarde van € 75,96.
Financiële kengetallen	Eigen vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00 Vreemd vermogen 1-1 € 0,00 / 31-12 € 0,00
Voornemens 2023	-

Stichtingen

Naam	Bedrijvenpark Zuid-Groningen
Verbonden Partijen	Gemeente Stadskanaal en gemeente Westerwolde
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Ontwikkelen werkgelegenheid door middel van exploitatie bedrijventerrein
Financieel belang	Exploitatie fase 1 is met winst afgerond.
Voornemens 2023	De stichting wordt "slapende" gehouden.

Overige verbonden partijen

Naam	Centrumregeling beschermd wonen en opvang
Verbonden Partijen	Alle tien Groninger gemeenten
Programma	Participatie
Bestuurlijk belang	Binnen de Centrumregeling beschermd wonen Groningen hebben de 20 Groninger gemeenten afspraken gemaakt met centrumgemeente Groningen voor de uitvoering van de taken beschermd wonen, inloop GGZ en begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.
Financieel belang	De bijdrage aan de centrumgemeente voor de taak bovenregionale inloop GGZ is geraamd op € 10.000,00. De bijdrage aan de centrumgemeente voor beschermd wonen is € 0,00 (kostenneutraal).
Financiële kengetallen	In het Bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (BOOGO) is, gebaseerd op het solidariteitsbeginsel, afgesproken exploitatieresultaten te verrekenen met de deelnemende gemeenten.
Voornemens 2023	

Naam	Agenda voor de Veenkoloniën
Verbonden Partijen	Gemeenten Veendam, Pekela, Stadskanaal, Westerwolde, Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Emmen, de waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen en de provincies Groningen en Drenthe
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	De Agenda voor de Veenkoloniën coördineert de uitvoering van de RegioDeal Natuurinclusieve landbouw voor de gebieden Veenkoloniën en Westerwolde. Hierbij ligt het accent op landbouw, natuur en omgeving.
Financieel belang	De bijdrage in de kosten van het projectbureau en de proceskosten voor 2023 zijn geraamd op € 5.000,00.
Voornemens 2023	De Agenda voor de Veenkoloniën zal de uitvoering van de Regiodeal Natuurinclusieve landbouw blijven uitvoeren. Tevens zal de Agenda voor de Veenkoloniën een belangrijke gesprekspartner voor ons zijn op het gebied van agrarische ontwikkelingen. Met name de uitdagingen betreffende stikstof en waterkwaliteit.

Naam	Eems Dollard Regio (EDR)
Verbonden Partijen	Grensoverschrijdend samenwerkingsverband in het noordelijk Nederlands-Duits grensgebied
Programma	Dienstverlening
Bestuurlijk belang	Op allerlei terreinen contacten in de regio tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties tot stand te brengen en te versterken.
Financieel belang	De contributie voor 2023 is geraamd op € 4.500,00.
Voornemens 2023	De reeds bestaande samenwerking wordt voortgezet. Speciale aandacht is er voor het nieuwe Interreg VI A-programma Deutschland-Nederland. Dit programma biedt hernieuwde kansen voor grensoverschrijdende samenwerking.

7. PARAGRAAF GRONDBELEID

Nota Grondbeleid

De raad heeft de nota grondbeleid 2017-2020 vastgesteld op 27 februari 2017. In deze nota staan de uitgangspunten voor het uitvoeren van het grondbeleid. Er wordt een nieuwe nota Grondbeleid voorbereid, waarin een voorstel zal worden opgenomen over de voortzetting van de lopende projecten en het uitgiftebeleid voor de komende periode. De gemeente hanteert in 2023 wederom een situatief grondbeleid. Dat wil zeggen dat per locatie gekozen kan worden gekozen tussen:

- actief aankopen;
- wachten tot kansen zich voordoen (passief grondbeleid);
- samenwerken met marktpartijen;
- ontwikkelingen overlaten aan de markt.

Het situatieve grondbeleid maakt het mogelijk om op een goede manier op veranderende omstandigheden in te spelen.

Gezien de bevolkingsprognose en ontwikkeling van de woningmarkt beperkt de grondexploitatie zich tot de uitgifte van kavels voor woningbouw in lopende projecten. Hieronder wordt per woningbouwproject een stand van zaken gegeven en wordt ingegaan op de verwachtingen voor de toekomst.

Blauwe Kamer, Alteveer

Van de tien bouw kavels zijn er zes verkocht, de resterende vier kavels, waarvan in 2017 is besloten om ze te schrappen, zullen door de toenemende vraag alsnog worden verkocht.

Schoolstraat 63 (vm De Badde)

Op deze locatie kunnen 2 bouw kavels gerealiseerd worden. De verwachting voor de verkoop van de kavels is gunstig.

Omvang strategisch grondbezit

Op 1 januari 2023 heeft de gemeente 4 ha grond beschikbaar voor woningbouw- en bedrijfslocaties, 3 ha is bestemd voor woningbouw en 1 ha voor bedrijvigheid.

De boekwaarde van de grondexploitatie wordt geraamd op € 40.000,00. Dit betreft overige gronden.

Verder heeft de gemeente 82 ha grond in bezit waarvoor geen stellige en reële verwachting bestaat dat deze in de toekomst worden bebouwd, 74 ha hiervan wordt verpacht. De geraamde boekwaarde van deze gronden bedraagt € 2,5 miljoen.

Een overzicht van de opbouw van het grondbezit per 1 januari 2023 ligt voor leden van de raad ter inzage bij de griffier.

Onderhanden werken

Voor de gebieden waarvoor exploitatieopzetten zijn vastgesteld en waarvan de exploitatie nog loopt, zijn de grondexploitaties in 2022 opnieuw bijgesteld.

Weerstandsvermogen

Voor de grondexploitatie wordt een afzonderlijk weerstandsvermogen aangehouden. De ratio is bepaald op 1,15 (zie paragraaf weerstandsvermogen).

De omvang van de reserve grondexploitatie per 1 januari 2023 bedraagt € 22.000,00.

Voor de risico's in de grondexploitatie wordt een percentage (10) van de omvang van de boekwaarde onderhanden werk gehanteerd.

De boekwaarde per 1 januari 2023 is € 0,00.

FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:

- per programma de raming van baten en lasten en het saldo, uitgesplitst naar de onderdelen nieuw beleid en bestaand beleid;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- het geraamde bedrag voor onvoorzien;
- het geraamde saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het geraamde resultaat.

**Toelichting op het
overzicht baten en lasten**

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat:

- de gerealiseerde bedragen van het vorig begrotingsjaar, de geraamde bedragen van het vorig begrotingsjaar na wijziging en de geraamde bedragen van het begrotingsjaar;
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
- het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in het begrotingsjaar.

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn opgenomen in het onderdeel Uiteenzetting financiële positie (uitgangspunten).

De verklaringen aanmerkelijke verschillen zijn opgenomen in de toelichtingen in de Beleidsbegroting bij de betreffende programma's en/of Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en het overzicht Overhead.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
		Geraamd bedrag 2023	Geraamd bedrag 2023	Geraamd bedrag 2023
1	Participatie Bestaand beleid	81.926.478	18.851.908	-63.074.570
		81.926.478	18.851.908	-63.074.570
2	Ontplooiing Bestaand beleid	10.886.979	2.480.970	-8.406.009
		10.886.979	2.480.970	-8.406.009
3	Leefbaarheid Bestaand beleid	18.862.798	7.685.353	-11.177.445
		18.862.798	7.685.353	-11.177.445
4	Dienstverlening Bestaand beleid	6.385.240	326.000	-6.059.240
		6.385.240	326.000	-6.059.240
	Totalen programma's	118.061.495	29.344.231	-88.717.264
	Algemene dekkingsmiddelen	934.383	102.706.986	101.772.603
	Onvoorzien	10.000		-10.000
	Overhead	10.865.448	20.070	-10.845.378
	Totaal saldo van baten en lasten	129.871.326	132.071.287	2.199.961
	Mutaties reserves			
1	Participatie		106.370	106.370
2	Ontplooiing		501.507	501.507
3	Leefbaarheid		403.390	403.390
4	Dienstverlening		117.730	117.730
	Algemene dekkingsmiddelen	251.201	7.906	-243.295
	Overhead		13.127	13.127
	Totaal mutaties reserves	251.201	1.150.030	898.829
	Resultaat	130.122.527	133.221.317	3.098.790

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma	Omschrijving	Lasten			Baten		
		Gerealiseerd bedrag 2021	Geraamd bedrag 2022	Geraamd bedrag 2023	Gerealiseerd bedrag 2021	Geraamd bedrag 2022	Geraamd bedrag 2023
1	Participatie Bestaand beleid	78.055.594	84.035.722	81.926.478	19.302.058	19.335.934	18.851.908
		78.055.594	84.035.722	81.926.478	19.302.058	19.335.934	18.851.908
2	Ontplooiing Bestaand beleid	9.728.379	11.677.454	10.886.979	2.016.312	3.218.140	2.480.970
		9.728.379	11.677.454	10.886.979	2.016.312	3.218.140	2.480.970
3	Leefbaarheid Bestaand beleid	17.585.104	20.249.248	18.862.798	7.534.391	8.693.241	7.685.353
		17.585.104	20.249.248	18.862.798	7.534.391	8.693.241	7.685.353
4	Dienstverlening Bestaand beleid	6.546.486	6.668.395	6.385.240	676.947	355.000	326.000
		6.546.486	6.668.395	6.385.240	676.947	355.000	326.000
	Totalen programma's	111.915.564	122.630.819	118.061.495	29.529.708	31.602.315	29.344.231
	Algemene dekkingsmiddelen Onvoorzien	1.023.261	1.931.159 10.000	934.383 10.000	95.237.146	97.313.269	102.706.986
	Overhead	10.366.633	10.917.971	10.865.448	229.011	21.510	20.070
	Totaal saldo van baten en lasten	123.305.458	135.489.949	129.871.326	124.995.866	128.937.094	132.071.287
1	Mutaties reserves Participatie				218.576	842.418	106.370
2	Ontplooiing	40.661			575.858	544.970	501.507
3	Leefbaarheid	1.897.856	1.897.266		2.654.676	2.650.334	403.390
4	Dienstverlening				117.730	117.730	117.730
	Algemene dekkingsmiddelen	1.244.299	243.581	251.201	950.535	53.037	7.906
	Overhead				16.780	13.229	13.127
	Totaal mutaties reserves	3.182.816	2.140.847	251.201	4.534.155	4.221.718	1.150.030
	Totaal	126.488.275	137.630.796	130.122.527	129.530.021	133.158.812	133.221.317

	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023
Totaal lasten	123.305.458	135.489.949	129.871.326
Totaal baten	124.995.866	128.937.094	132.071.287
Saldo van baten en lasten	1.690.407	-6.552.855	2.199.961
Totaal mutatie reserves lasten	3.182.816	2.140.847	251.201
Totaal mutatie reserves baten	4.534.155	4.221.718	1.150.030
Saldo mutaties reserves	1.351.339	2.080.871	898.829
Resultaat lasten	126.488.275	137.630.796	130.122.527
Resultaat baten	129.530.021	133.158.812	133.221.317
Saldo resultaat	3.041.746	-4.471.984	3.098.790

Overzicht van incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1. Participatie				
	6.1	Jeugdmaatschappelijk werk COA	9.800	
	6.81	Personeelskosten Beschermd wonen	172.000	172.000
			181.800	172.000
2. Ontplooiing				
	5.2	Stelpost inv. binnensportaccommodaties	90.000	
	5.2	SPUK		134.900
			90.000	134.900
3. Leefbaarheid				
	8.1	Implementatie Omgevingswet	190.000	
	8.2	Grondexploitatie	346.281	346.281
			536.281	346.281
4. Dienstverlening				
	1.1	FLO-voorziening Veiligheidsregio Groningen	117.730	
	7.1	Kansrijke Start	20.000	20.000
			137.730	20.000
		Totaal	945.811	673.181
4. Dienstverlening		Mutatie reserves		
	1.1	FLO-voorziening Veiligheidsregio Groningen		117.730
		Totaal	945.811	790.911

Overzicht van structurele mutaties reserves

Programma	Omschrijving	Structurele Lasten	Structurele Baten
1	Participatie Samenkracht en burgerparticipatie		106.370
			106.370
2	Ontplooiing Onderwijshuisvesting Onderwijsbeleid en leerlingenzaken Sportaccommodaties Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Musea Openbaar groen en (openlucht) recreatie		259.181 8.331 49.953 165.841 6.509 11.692
			501.507
3	Leefbaarheid Verkeer en vervoer Economische havens en waterwegen Riolering Wonen en bouwen		167.633 135.048 1.347 99.362
			403.390
	Algemene dekkingsmiddelen Treasury Beheer overige gebouwen en gronden	251.201	7.906
	Overhead		13.127
		251.201	21.033
	Totaal	251.201	1.032.300

Uiteenzetting financiële positie

Uitgangspunten Begroting 2023

De volgende uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting 2023 zijn vastgesteld en toegelicht in de Voorjaarsnota 2022, hoofdstuk Kaderstelling. Voor het aantal inwoners wordt uitgegaan van het actuele inwoneraantal per 1 juni van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

- Aantal inwoners: 32.000.
- Budget voor onvoorziene uitgaven: € 10.000,00.
- Rente over investeringen (omslagrente) en over eigen vermogen en voorzieningen (bespaarde rente): 1,5 % .
- Loonontwikkeling: salarisniveau 2022 + 3,0%.
- Prijsontwikkeling: + 2,5%.
- Gesubsidieerde instellingen: voor zowel de loon- als prijsstijging gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gemeentebegroting.
- Huren en pachten: + 2,5%.

Geprognosticeerde balans 2023

Bedragen x € 1.000

	1 januari 2023	31 december 2023
Activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.091	2.962
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	3.091	2.962
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	37.634	34.997
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.280	32.869
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	20.085	19.392
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	90.998	87.258
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651
Overige langlopende geldleningen	4.528	4.525
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	7.081	7.078
Vorraden		
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	40	-209
<i>Totaal voorraden</i>	40	-209
Totaal activa	101.209	97.089
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	26.826	25.927
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten		3.099
<i>Totaal eigen vermogen</i>	34.826	37.025
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	4.003	3.725
	1.839	1.863
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.842	5.588
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	54.720	51.380
Waarborgsommen	1	1
<i>Totaal vaste schulden</i>	54.721	51.381
Totaal passiva	95.389	93.995
Financieringsbehoefte	5.821	3.095

Specificaties

Vaste activa	1 jan. 2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	31 dec. 2023
Immateriële vaste activa					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.091			-129	2.962
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	3.091			-129	2.962
Materiële vaste activa					
Investeringen met een economisch nut	37.634			-2.637	34.997
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.280			-411	32.869
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	20.085			-692	19.392
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	90.998			-3.740	87.258
Financiële vaste activa					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651
Overige langlopende geldleningen	4.528		-3		4.525
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	7.081		-3		7.078

Vlottende activa	1 jan. 2023	Toename	Afname	31 dec. 2023
Vorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	40	98	-346	-209
<i>Totaal voorraden</i>	40	98	-346	-209

Eigen vermogen	1 jan. 2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	31 dec. 2023
Algemene reserves				
Algemene reserve	8.000			8.000
<i>Totaal algemene reserves</i>	8.000			8.000
Bestemmingsreserves				
<i>Beklemd</i>				
Verkoop aandelen Essent	5.833			5.833
Bijdragen in kosten activa	16.747	251	-1.015	15.983
<i>Overig</i>				
Incidentele bestedingen	250			250
KCC	66			66
Sociaal domein	218			218
Sportvelden	158			158
Monumenten	113			113
Stedelijke vernieuwing	1.946			1.946
Veiligheidsregio	235		-118	118
Vervangingsinvest. (Stads)kanaal	143			143

Eigen vermogen	1 jan. 2023	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	31 dec. 2023
Duurzame energie	58			58
Werkgelegenheid	73			73
Afvalstoffenheffing	31			31
Grondexploitatie	22			22
Riolering	576			576
Egalisatiefonds	212		-17	194
Sponsorgelden	97			97
Egalisatie onderhoud	47			47
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	26.826	251	-1.150	25.927
<i>Resultaat</i>		3.099		3.099

Voorzieningen	1 jan. 2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	31 dec. 2023
Pensioenverplichtingen wethouders	3.690		-189	3.502
Wachtgeldverplichtingen	89		-89	0
Onderhoud begraafplaatsen	1.839	200	-176	1.863
Sanering v.m. gasfabriekterrein	224			224
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.842	200	-454	5.588

Vaste schulden	1 jan. 2023	Mutaties	31 dec. 2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	54.720	-3.340	51.380
Waarborgsommen	1		1
<i>Totaal vaste schulden</i>	54.721	-3.340	51.381

NIET IN DE BALANS

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Onder arbeidskostengerelateerde verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door zowel het huidige als het voormalige personeel.

Om deze aanspraken veilig te stellen is in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek (BW) opgenomen dat voor deze aanspraken een voorziening moet worden getroffen. Dit betekent dat van elke aanspraak de totale toekomstige aanspraak moet worden bepaald en in één keer ten laste van de exploitatie een voorziening moet worden gevormd. Vervolgens moet jaarlijks worden nagegaan of de getroffen voorziening nog toereikend is. Hieruit vloeien dan eventuele bijstellingen voort.

Gemeenten hanteren veelal een praktische werkwijze door de jaarlijkse verplichting in de begroting op te nemen.

Gelet op de gegroeide situatie en het feit dat gemeenten in tegenstelling tot bedrijven niet failliet kunnen gaan, de eigenheid van gemeenten, is in afwijking van het BW in het BBV opgenomen dat deze werkwijze wordt toegestaan, mits het gaat om een jaarlijks terugkerende verplichting van gelijk volume. Het primaire doel van de voorschriften is dat de toekomstige verplichtingen gedekt moeten zijn en dat er een uniforme gedragslijn door de gemeenten wordt toegepast.

Algemene pensioenwet Politieke ambtsdragers (APPA)

Op basis van de APPA zijn gemeenten verplicht te voorzien in het verstrekken van pensioenen aan wethouders. Jaarlijks wordt de pensioenvoorziening op basis van actuele actuariële berekeningen op peil gebracht zodat de pensioenen ten laste van de pensioenvoorziening kunnen worden betaald.

Verplichtingen

Indien noodzakelijk wordt voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders een voorziening getroffen. In de begrotingen 2021 tot en met 2023 zijn de volgende arbeidskostengerelateerde verplichtingen geraamd.

Salariskosten voormalige personeelsleden

2021 € 16.500,00

2022 € 16.500,00

2023 € 16.500,00

In de Meerjarenraming 2024-2026 is het meerjarige verloop van deze verplichtingen in beeld gebracht.

Gewaarborgde geldleningen

	<i>Oorspronkelijk bedrag</i>	<i>1 januari 2023</i>	<i>31 december 2023</i>
Onderwijsinstelling (100%)	€ 1.860.000,00	€ 248.000,00	€ 186.000,00
Zorginstellingen (100%)	€ 11.444.000,00	" 3.399.000,00	" 3.119.000,00
Totaal		<u>€ 3.647.000,00</u>	<u>€ 3.305.000,00</u>

Tabel berekening EMU-saldo 2022-2024

(*euro 1.000)		2022 <i>volgens realisatie t/m september 2022 aangevuld met raming resterende periode</i>	2023 <i>volgens begroting 2023</i>	2024 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2023</i>
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-6.553	2.200	4.534
-2	Mutatie (im)materiële activa	3.564	-3.869	-4.114
+3	Mutatie voorzieningen	-264	-254	-165
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-725	-248	20
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		-9.656	6.063	8.463

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	4	Dienstverlening	1.773.482		-1.773.482
0.10	Mutaties reserves			251.201	1.150.030	898.829
0.2	Burgerzaken	4	Dienstverlening	766.232	298.000	-468.232
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	AD	Algemene dekkingsmiddelen	131.447	61.350	-70.097
0.4	Overhead			10.865.448	20.070	-10.845.378
0.5	Treasury	AD	Algemene dekkingsmiddelen	257.757	1.209.736	951.979
0.61	OZB woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	310.520	5.145.400	4.834.880
0.62	OZB niet-woningen	AD	Algemene dekkingsmiddelen	76.349	3.228.500	3.152.151
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	AD	Algemene dekkingsmiddelen		93.008.000	93.008.000
0.8	Overige baten en lasten	AD	Algemene dekkingsmiddelen	168.310	54.000	-114.310
0. Bestuur en ondersteuning				14.600.746	104.175.086	89.574.340
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4	Dienstverlening	2.137.883		-2.137.883
1.2	Openbare orde en veiligheid	4	Dienstverlening	517.005	8.000	-509.005
1. Veiligheid				2.654.888	8.000	-2.646.888
2.1	Verkeer en vervoer	3	Leefbaarheid	8.550.380	168.400	-8.381.980
2.3	Recreatieve havens	3	Leefbaarheid	2.735	3.150	415
2.4	Economische havens en waterwegen	3	Leefbaarheid	508.941	20.500	-488.441
2.5	Openbaar vervoer	3	Leefbaarheid	29.426		-29.426
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				9.091.482	192.050	-8.899.432
3.1	Economische ontwikkeling	1	Participatie	49.714		-49.714
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	Participatie	985	985	
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	Participatie	181.496	102.750	-78.746
3.4	Economische promotie	1	Participatie	115.213	173.000	57.787
3. Economie				347.408	276.735	-70.673
4.2	Onderwijshuisvesting	2	Ontplooiing	2.295.381	6.300	-2.289.081
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2	Ontplooiing	2.391.860	1.045.150	-1.346.710
4. Onderwijs				4.687.241	1.051.450	-3.635.791
5.1	Sportbeleid en activering	2	Ontplooiing	162.724	2.580	-160.144
5.2	Sportaccommodaties	2	Ontplooiing	2.401.589	327.810	-2.073.779
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2	Ontplooiing	2.521.463	1.043.150	-1.478.313
5.4	Musea	2	Ontplooiing	141.005	4.590	-136.415
5.5	Cultureel erfgoed	2	Ontplooiing	7.365		-7.365
5.6	Media	2	Ontplooiing	815.874	6.090	-809.784
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	Ontplooiing	149.718	45.300	-104.418
5. Sport, cultuur en recreatie				6.199.738	1.429.520	-4.770.218
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1	Participatie	5.984.083	377.498	-5.606.585
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1	Participatie	3.939.120	135.875	-3.803.245
6.3	Inkomensregelingen	1	Participatie	19.739.482	15.436.000	-4.303.482
6.4	Begeleide participatie	1	Participatie	19.348.000		-19.348.000
6.5	Arbeidsparticipatie	1	Participatie	2.614.670	20.000	-2.594.670
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1	Participatie	1.631.063	185.000	-1.446.063
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1	Participatie	35.280		-35.280
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	1	Participatie	5.754.645	245.000	-5.509.645
6.71b	Begeleiding (WMO)	1	Participatie	5.079.721	60.000	-5.019.721
6.71c	Dagbesteding (WMO)	1	Participatie	268.300		-268.300
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1	Participatie	49.899	30.000	-19.899

Taakveld	Omschrijving taakveld	Progr.	Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1	Participatie	3.760.838		-3.760.838
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1	Participatie	457.603		-457.603
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1	Participatie	1.655.062		-1.655.062
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	1	Participatie	408.030		-408.030
6.73a	Pleegzorg	1	Participatie	1.327.158		-1.327.158
6.73b	Gezinsgericht	1	Participatie	1.104.082		-1.104.082
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1	Participatie	2.195.278		-2.195.278
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1	Participatie	2.199.694		-2.199.694
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1	Participatie	299.316		-299.316
6.74c	Gesloten plaatsing	1	Participatie	290.536		-290.536
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	1	Participatie	2.128.551	2.040.000	-88.551
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	1	Participatie	124.100	45.800	-78.300
6.82a	Jeugdbescherming	1	Participatie	1.147.850		-1.147.850
6.82b	Jeugdreclassering	1	Participatie	36.709		-36.709
6. Sociaal domein				81.579.070	18.575.173	-63.003.897
7.1	Volksgezondheid	4	Dienstverlening	1.190.638	20.000	-1.170.638
7.2	Riolering	3	Leefbaarheid	2.252.698	2.818.640	565.942
7.3	Afval	3	Leefbaarheid	2.797.637	3.623.570	825.933
7.4	Milieubeheer	3	Leefbaarheid	1.456.555		-1.456.555
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	Leefbaarheid	504.428	232.073	-272.355
7. Volksgezondheid en milieu				8.201.956	6.694.283	-1.507.673
8.1	Ruimte en leefomgeving	3	Leefbaarheid	510.480		-510.480
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	Leefbaarheid	365.120	365.120	
8.3	Wonen en bouwen	3	Leefbaarheid	1.884.398	453.900	-1.430.498
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				2.759.998	819.020	-1.940.978
Totaal				130.122.527	133.221.317	3.098.790

MEERJARENRAMING

- Meerjarenraming** De meerjarenraming bevat:
- de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026;
 - het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma;
 - het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
 - bepaling van de structurele begrotingssaldi;
 - voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de geprognosticeerde balans;
 - voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar de ontwikkeling van het EMU-saldo.

In de meerjarenraming 2024-2026 is opgenomen:

- de geraamde baten en lasten en saldi per programma;
- de geraamde algemene dekkingsmiddelen;
- de geraamde kosten van de overhead;
- de geraamde bedragen voor onvoorzien;
- de geraamde totalen saldo van baten en lasten;
- de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- de geraamde resultaten.

Toelichting op de meerjarenraming

Wij hebben de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- constant loon- en prijsniveau;
- constante aantallen inwoners en woonruimten;
- voortzetten en in stand houden van bestaand beleid.

De belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar zijn opgenomen bij de Financiële beschouwingen, onderdeel analyse resultaat.

Meerjarenraming 2023-2026

	Omschrijving		Begroting 2023	Mutaties	Begroting 2024	Mutaties	Begroting 2025	Mutaties	Begroting 2026
1	Participatie								
	Bestaand beleid	L	81.926.478	-2.341.895	79.584.583	-961.297	78.623.286	-852.000	77.771.286
	Bestaand beleid	B	18.851.908	-1.875.305	16.976.603	-199.325	16.777.278		16.777.278
		S	-63.074.570		-62.607.980		-61.846.008		-60.994.008
2	Ontplooiing								
	Bestaand beleid	L	10.886.979	100.055	10.987.034	-194.700	10.792.334	-9.700	10.782.634
	Bestaand beleid	B	2.480.970	-134.900	2.346.070		2.346.070		2.346.070
		S	-8.406.009		-8.640.964		-8.446.264		-8.436.564
3	Leefbaarheid								
	Bestaand beleid	L	18.862.798	-681.816	18.180.982	31.210	18.212.192	1.080	18.213.272
	Bestaand beleid	B	7.685.353	-336.611	7.348.742		7.348.742		7.348.742
		S	-11.177.445		-10.832.240		-10.863.450		-10.864.530
4	Dienstverlening								
	Bestaand beleid	L	6.385.240	-32.660	6.352.580	-80.685	6.271.895	37.735	6.309.630
	Bestaand beleid	B	326.000	-20.000	306.000		306.000		306.000
		S	-6.059.240		-6.046.580		-5.965.895		-6.003.630
	Totaal	L	118.061.495		115.105.179		113.899.707		113.076.822
	Totaal	B	29.344.231		26.977.415		26.778.090		26.778.090
	Totaal programma's	S	-88.717.264		-88.127.764		-87.121.617		-86.298.732
	Algemene Dekkingsmiddelen	L	934.383	-125.869	808.514	-1.241.743	-433.229	-28.230	-461.459
	Algemene Dekkingsmiddelen	B	102.706.986	1.608.028	104.315.014	-388.806	103.926.208	-8.165.695	95.760.513
	Onvoorzien	L	10.000		10.000		10.000		10.000
	Overhead	L	10.865.448	-10.250	10.855.198	-55.550	10.799.648		10.799.648
	Overhead	B	20.070		20.070		20.070		20.070
	Totaal	L	129.871.326		126.778.891		124.276.126		123.425.011
	Totaal	B	132.071.287		131.312.499		130.724.368		122.558.673
	Totaal saldo van baten en lasten	S	2.199.961		4.533.608		6.448.242		-866.338

Omschrijving		Begroting 2023	Mutaties	Begroting 2024	Mutaties	Begroting 2025	Mutaties	Begroting 2026
1	Mutaties reserves							
	Participatie							
	L							
	B	106.370	12.277	118.647	-14.990	103.657		103.657
	S	106.370		118.647		103.657		103.657
2	Ontplooiing							
	L							
	B	501.507		501.507		501.507		501.507
	S	501.507		501.507		501.507		501.507
3	Leefbaarheid							
	L							
	B	403.390		403.390		403.390		403.390
	S	403.390		403.390		403.390		403.390
4	Dienstverlening							
	L							
	B	117.730		117.730	-117.730			
	S	117.730		117.730				
	Algemene dekkingsmiddelen							
	L	251.201	-11.455	239.746	-11.810	227.936	-11.762	216.174
	B	7.906		7.906		7.906		7.906
	S	-243.295		-231.840		-220.030		-208.268
	Overhead							
	L							
	B	13.127		13.127		13.127		13.127
	S	13.127		13.127		13.127		13.127
	Totaal	L	251.201	239.746		227.936		216.174
	Totaal	B	1.150.030	1.162.307		1.029.587		1.029.587
	Totaal mutaties reserves	S	898.829	922.561		801.651		813.413
	Resultaat							
	Totaal	L	130.122.527	127.018.637		124.504.062		123.641.185
	Totaal	B	133.221.317	132.474.806		131.753.955		123.588.260
	Totaal	S	3.098.790	5.456.169		7.249.893		-52.925

Overzicht geraamde incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
		INCIDENTELE LASTEN					
1. Participatie	6.1	Jeugdmaatschappelijk werk COA	L	9.800			
	6.1	Afwaardering gemeentelijke eigendommen	L		191.470		
	6.81	Personeelskosten Beschermd wonen	L	172.000			
2. Ontplooiing	4.2	Stelpost inv. Onderwijshuisvesting	L		200.000		
	5.2	Stelpost inv. binnensportaccommodaties	L	90.000			
3. Leefbaarheid	8.1	Implementatie Omgevingswet	L	190.000			
	8.2	Grondexploitatie	L	346.281			
4. Dienstverlening	1.1	FLO-voorziening Veiligheidsregio Groningen	L	117.730	117.730		
	7.1	Kansrijke Start	L	20.000			
Algemene dekkingsmiddelen	0.3	Afwaardering gemeentelijke eigendommen	L		195.896		
		Totaal programma's		945.811	705.096	0	0
		Incidentele toevoegingen aan reserves					
		Totaal mutaties reserves		0	0	0	0
		Totaal incidentele lasten		945.811	705.096	0	0
		INCIDENTELE BATEN					
1. Participatie	6.81	Personeelskosten Beschermd wonen	B	172.000			
	6.1	Afwaardering gemeentelijke eigendommen	B		191.470		
2. Ontplooiing	5.2	SPUK	B	134.900			
3. Leefbaarheid	8.2	Grondexploitatie	B	346.281			
4. Dienstverlening	7.1	Kansrijke Start	B	20.000			
Algemene dekkingsmiddelen	0.3	Afwaardering gemeentelijke eigendommen	B		195.896		
		Totaal programma's		673.181	387.366	0	0
		Incidentele onttrekkingen aan reserves					
4. Dienstverlening	1.1	FLO-voorziening Veiligheidsregio Groningen	B	117.730	117.730		
		Totaal mutaties reserves		117.730	117.730	0	0
		Totaal incidentele baten		790.911	505.096	0	0

	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal incidentele lasten	945.811	705.096	0	0
Totaal incidentele baten	790.911	505.096	0	0
Saldo van incidentele baten en lasten	-154.900	-200.000	0	0

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Structurele toevoegingen aan reserves					
Algemene dekkingsmiddelen					
Treasury	L	251.201	239.746	227.936	216.174
Totaal structurele toevoegingen		251.201	239.746	227.936	216.174
Structurele onttrekkingen aan reserves					
1 Participatie					
Samenkracht en burgerparticipatie	B	106.370	118.647	103.657	103.657
2 Ontplooiing					
Onderwijshuisvesting	B	259.181	259.181	259.181	259.181
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	8.331	8.331	8.331	8.331
Sportaccommodaties	B	49.953	49.953	49.953	49.953
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	B	165.841	165.841	165.841	165.841
Musea	B	6.509	6.509	6.509	6.509
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	B	11.692	11.692	11.692	11.692
3 Leefbaarheid					
Verkeer en vervoer	B	167.633	167.633	167.633	167.633
Economische havens en waterwegen	B	135.048	135.048	135.048	135.048
Riolering	B	1.347	1.347	1.347	1.347
Wonen en bouwen	B	99.362	99.362	99.362	99.362
Algemene dekkingsmiddelen					
Beheer overige gebouwen en gronden	B	7.906	7.906	7.906	7.906
Overhead					
	B	13.127	13.127	13.127	13.127
Totaal structurele onttrekkingen		1.032.300	1.044.577	1.029.587	1.029.587

Bepaling structurele begrotingsaldi

		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
LASTEN					
Bruto lasten		130.122.527	127.018.637	124.504.062	123.641.185
Incidentele lasten	-/-	945.811	705.096	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	-/-	0	0	0	0
Structurele lasten		129.176.716	126.313.541	124.504.062	123.641.185
BATEN					
Bruto baten		133.221.317	132.474.806	131.753.955	123.588.260
Incidentele baten	-/-	673.181	387.366	0	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-/-	117.730	117.730	0	0
Structurele baten		132.430.406	131.969.710	131.753.955	123.588.260
Structurele saldi		3.253.690	5.656.169	7.249.893	-52.925

Geprognosticeerde balans 2023-2026

Bedragen x € 1.000

	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Activa				
Immateriële vaste activa				
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.962	2.833	2.705	2.576
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.962	2.833	2.705	2.576
Materiële vaste activa				
Investerings met een economisch nut	34.997	32.117	29.674	27.245
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.869	32.457	32.046	31.634
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	19.392	18.699	17.997	17.296
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	87.258	83.273	79.716	76.176
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651	651	651	651
Overige langlopende geldleningen	4.525	4.522	4.519	4.516
Leningen aan deelnemingen	1.899	1.899	1.899	1.899
Overige uitzettingen	3	3	3	3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	7.078	7.075	7.072	7.068
Vorraden				
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	-209	-189	-169	-149
<i>Totaal voorraden</i>	-209	-189	-169	-149
Totaal activa	97.089	92.992	89.324	85.671
Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	8.000	8.000	8.000	8.000
Bestemmingsreserves	25.927	25.004	24.202	23.389
Resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	3.099	8.555	15.805	15.752
<i>Totaal eigen vermogen</i>	37.025	41.559	48.007	47.141
Voorzeningen				
Voorzeningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.725	3.537	3.348	3.160
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.863	1.887	1.911	1.935
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.588	5.424	5.259	5.094
Vaste schulden				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	51.380	48.040	44.700	41.360
Waarborgsommen	1	1	1	1
<i>Totaal vaste schulden</i>	51.381	48.041	44.701	41.361
Totaal passiva	93.995	95.023	97.967	93.596
Financieringsbehoefte	3.095	-2.031	-8.643	-7.925

Specificaties

Bedragen x € 1.000,00

Vaste activa	Ultimo 2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Ultimo 2026
Activa													
Immateriële vaste activa													
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.962			-129	2.833			-129	2.705			-129	2.576
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	2.962			-129	2.833			-129	2.705			-129	2.576
Materiële vaste activa													
Investeringen met een economisch nut	34.997		-387	-2.492	32.117			-2.444	29.674			-2.428	27.245
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.869			-411	32.457			-411	32.046			-411	31.634
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	19.392			-694	18.699			-702	17.997			-701	17.296
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	87.258		-387	-3.598	83.273			-3.557	79.716			-3.541	76.176
Financiële vaste activa													
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	651				651				651				651
Overige langlopende geldleningen	4.525		-3		4.522		-3		4.519		-3		4.516
Leningen aan deelnemingen	1.899				1.899				1.899				1.899
Overige uitzettingen	3				3				3				3
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	7.078		-3		7.075		-3		7.072		-3		7.068

Flottende activa	Ultimo 2023	Toename	Afname	Ultimo 2024	Toename	Afname	Ultimo 2025	Toename	Afname	Ultimo 2026
Voorraden										
Bouwgrond in exploitatie/voorraad grond	-209	20		-189	20		-169	20		-149
<i>Totaal voorraden</i>	-209	20		-189	20		-169	20		-149

Vaste passiva	Ultimo 2023	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2024	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2025	Toevoeging	Onttrekking	Ultimo 2026
Algemene reserve										
Algemene reserve	8.000			8.000			8.000			8.000
<i>Totaal algemene reserves</i>	8.000			8.000			8.000			8.000
Bestemmingsreserves										
<i>Beklemd</i>										
Verkoop aandelen Essent	5.833			5.833			5.833			5.833
Bijdragen in kosten activa	15.983	240	-1.027	15.196	228	-1.012	14.412	216	-1.012	13.616
<i>Overig</i>										
Incidentele bestedingen	250			250			250			250
KCC	66			66			66			66
Sociaal domein	218			218			218			218
Sportvelden	158			158			158			158
Monumenten	113			113			113			113
Stedelijke vernieuwing	1.946			1.946			1.946			1.946
Veiligheidsregio	118		-118	0			0			0
Vervangingsinvesteringen (Stads)kanaal	143			143			143			143
Duurzame energie	58			58			58			58
Werkgelegenheid	73			73			73			73
Afvalstoffenheffing	31			31			31			31
Grondexploitatie	22			22			22			22

	Ultimo 2023	Toevoe- ging	Onttrek- king	Ultimo 2024	Toevoe- ging	Onttrek- king	Ultimo 2025	Toevoe- ging	Onttrek- king	Ultimo 2026
Riolering	576			576			576			576
Egalisatiefonds	194		-17	177		-17	159		-17	142
Sponsorgelden	97			97			97			97
Egalisatie onderhoud	47			47			47			47
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	25.927	240	-1.162	25.004	228	-1.030	24.203	216	-1.030	23.389
Resultaat	3.099	5.456		8.555	7.250		15.805		-53	15.752

Vaste passiva	Ultimo 2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Ultimo 2024	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Ultimo 2025	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Ultimo 2026
Voorzieningen										
Pensioenverplichtingen wethouders	3.502		-189	3.313		-189	3.125		-189	2.936
Onderhoud begraafplaatsen	1.863	200	-176	1.887	200	-176	1.911	200	-176	1.935
Wachtgeldverplichtingen	0			0			0			0
Sanering v.m. gasfabriekterrein	224			224			224			224
<i>Totaal voorzieningen</i>	5.588	200	-365	5.424	200	-365	5.259	200	-365	5.094

Vaste passiva	Ultimo 2023	Mutaties	Ultimo 2024	Mutaties	Ultimo 2025	Mutaties	Ultimo 2026
Vaste schulden							
Onderhandse leningen v. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	51.380	-3.340	48.040	-3.340	44.700	-3.340	41.360
Waarborgsommen	1		1		1		1
<i>Totaal vaste schulden</i>	51.381	-3.340	48.041	-3.340	44.701	-3.340	41.361

Overzicht investeringen 2023-2026

Bij de begroting 2023 en voor de meerjarenraming zijn er geen investeringen opgenomen.

Meerjarig beeld van arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Salariskosten voormalige personeelsleden

2023	€	16.500,00
2024	€	16.500,00
2025	€	16.500,00
2026	€	16.500,00

Pensioenen voormalige wethouders

De pensioenverplichtingen aan voormalige wethouders zijn volledig voorzien. Indien noodzakelijk wordt voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders een voorziening getroffen.

Tabel berekening EMU-saldo 2024-2026

(*euro 1.000)		2024 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2023</i>	2025 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2023</i>	2026 <i>volgens meerjaren- raming in begroting 2023</i>
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	4.534	6.448	-866
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-4.114	-3.685	-3.669
+3	Mutatie voorzieningen	-165	-165	-165
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	20	20	20
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		8.463	9.949	2.618

BIJLAGEN

Overzicht beschikbaar te stellen kredieten investeringen 2023

Bij de begroting 2023 en voor de meerjarenraming zijn er geen investeringen opgenomen.

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Diverse programma's		
Diverse taakvelden	Stichting Welstad, budgetsubsidie	3.457.400
		3.457.400
Programma 1. Participatie		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Economische promotie	Stichting ZO! Groningen	37.300
	Overige subsidies	5.600
Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	85.100
	Discriminatie meldpunt Groningen	25.000
	Wijkraden	46.100
	Stichting Participatieraad	18.500
	MFA Noordstee	86.800
	Overige subsidies	35.600
Inkomensregelingen	Jeugdfonds Sport en Cultuur	37.700
	Stichting Leergeld	90.200
	Overige subsidies	14.100
Dagbesteding (WMO)	Algemene voorziening De Regenboog	243.300
		725.300

Programma 2. Ontplooiing		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Voorschoolse educatie	1.021.600
	Subsidies VVE-thuis	21.700
	Overige subsidies	3.900
Sportbeleid en activering	Sportfonds	11.500
	Nelli Cooman Games	15.200
	GO Sports (inclusief Verrassend Stadskanaal)	14.700
	Jeugdsportsubsidies/jeugdkorting op entreegelden/tarieven	20.500
	Overige subsidies	22.200
Sportaccommodaties	Stichting De Bast	60.700
	Buitensportaccommodaties	86.300
	Zwembaden	254.200
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting centrum voor de kunsten Zuid-Groningen	326.000
	Stichting Kunstzinnige Vorming Stadskanaal	34.100
	Lokale omroep RTV1	19.900
	Subsidieprogramma, activiteitenfonds	11.000
	Overige subsidies	25.500
Musea	Stichting Streekhistorisch Centrum	105.600
Cultureel erfgoed	Overige subsidies	500
Media	Stichting Biblionet Groningen	769.600
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Overige subsidies	2.800
		2.827.500

Overzicht subsidies*

*alleen ramingen € 10.000,00 en hoger zijn gespecificeerd

Programma 3. Leefbaarheid		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Openbaar vervoer	Overige subsidies	900
Wonen en bouwen	Overige subsidies	3.800
		4.700

Programma 4. Dienstverlening		
<i>Taakveld</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Raming</i>
Openbare orde en veiligheid	Actiecentrum Veiligheid en Zorg	34.800
	Overige subsidies	11.100
Volksgezondheid	Lentis, preventieprogramma's	17.300
	Overige subsidies	10.800
		74.000

Totaal subsidies		7.088.900
-------------------------	--	------------------

